

Operační program
Cíl Evropská územní spolupráce
Rakousko – Česká republika 2007–2013
CCI č. 2007 CB 163 PO 002

Anglická verze schválena EK dne 20. prosince 2007

Pracovní překlad-anglická verze je závazná

OBSAH

1	ÚVOD	4
1.1	Územní spolupráce	4
1.2	Programové území	5
1.3	Příprava programu	6
1.4	Získané zkušenosti	7
1.5	Ex-ante hodnocení, Zpráva o životním prostředí	8
1.5.1	Ex ante hodnocení	8
1.5.2	Zpráva o životním prostředí (SEA)	10
1.5.2.1	Souhrn postupu SEA	10
1.5.2.2	Zpráva o životním prostředí - obsah a hlavní výsledky	10
2	RAKOUSKO-ČESKÝ HRANIČNÍ REGION – REGIONÁLNÍ ANALÝZA	12
2.1	Obecná charakteristika	12
2.2	Socio-ekonomický rozvoj - hospodářské výkony a lidské zdroje	14
2.2.1	Úroveň ekonomického rozvoje	14
2.2.2	Ekonomická struktura	15
	<i>Význam malých a středních podniků</i>	19
2.2.3	Trh práce	19
	<i>Spojivosti přeshraničního trhu práce</i>	20
	<i>Kvalifikace pracovních sil</i>	20
	<i>Úroveň mezd</i>	21
	<i>Nezaměstnanost</i>	21
2.2.4	Regionální inovační systém – vzdělání, výzkum a vývoj	21
	<i>Vzdělání</i>	21
	<i>Jazyk a kulturní zkušenosti – klíčový faktor pro přeshraniční spolupráci</i>	22
	<i>Výzkum a vývoj</i>	22
	<i>Infrastruktura spojená s podnikáním</i>	23
	<i>Inovační potenciál a inovační politika</i>	23
	<i>Institucionální systém</i>	25
2.3	Regionální dostupnost a udržitelný vývoj	26
2.3.1	Systém mobility a dopravy	26
2.3.2	Přírodní a sociální prostředí	28
	<i>Chráněná území</i>	29
	<i>Městské prostředí</i>	29
	<i>Znečištění</i>	30

<i>Voda</i>	30
<i>Živelní nebezpečí – rizika záplav</i>	30
<i>Kulturní dědictví</i>	30
<i>Sociální aspekty</i>	31
2.4 Struktury přeshraniční spolupráce – regionální správa	31
3 SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY (SWOT ANALÝZA)	33
4 SOULAD S OSTATNÍMI TRENDY/TENDENCEMI, STRATEGIEMI A PROGRAMY EU, RAKOUSKA A ČESKÉ REPUBLIKY	36
4.1 Nový globální rámec, úkoly a možnosti rozvoje.....	36
4.2 Koordinace s ostatními strategiemi a programy Evropské unie, Rakouska a České republiky	36
4.2.1 Soulad se strategiemi Společenství	36
4.2.2 Soulad s národními politikami	40
5 STRATEGICKÁ ORIENTACE A ROZVOJOVÉ CÍLE.....	44
5.1 Strategická orientace	44
5.1.1 Obecné zásady.....	44
5.1.2 Strategie programu pro rozvoj přeshraničního regionu	44
5.2 Rozvojové cíle	48
6 PRIORITNÍ OSY.....	50
6.1 Prioritní osa 1: socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how	51
6.1.1 Infrastruktura a služby související s podnikáním a inovacemi.....	51
6.1.2 Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času	52
6.1.3 Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace.....	53
6.1.4 Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace.....	54
6.2 Prioritní osa 2: regionální dostupnost a udržitelný rozvoj.....	55
6.2.1 Doprava a regionální dostupnost	55
6.2.2 Životní prostředí a prevence rizik.....	56
6.2.3 Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce.....	57
6.3 Prioritní osa 3: Technická pomoc.....	59
6.4 Možní žadatelé.....	59

7	PUBLICITA	60
8	SOUSTAVA INDIKÁTORŮ	61
8.1	Indikátory na úrovni programu - kontextové indikátory	61
8.2	Indikátory na úrovni prioritních os.....	61
9	INDIKATIVNÍ FINANČNÍ PLÁN	63
10	SPOLEČNÉ STRUKTURY SPOLUPRÁCE A FINANČNÍHO ŘÍZENÍ PRO REALIZACI PROGRAMU PŘESHraniční spolupráce RAKOUSKO-ČESKÁ REPUBLIKA 2007-2013	66
10.1	Organizační struktury pro implementaci programu (funkční organizace).....	66
10.1.1	Řídící struktury.....	66
10.1.2	Orgány podporující implementaci a výběr projektů.....	73
10.2	Procedurální pravidla upravující implementaci programu (procedurální organizace)	73
10.2.1	Koordinace na úrovni programu.....	74
10.2.2	Hlavní příjemce (zásada hlavního partnera)	74
10.2.3	Administrativní zpracování programu na úrovni projektu.....	75
	PŘÍLOHY.....	81
	PŘÍLOHA 1- DODATEČNÉ INFORMACE K ANALÝZE REGIONU	82
	PŘÍLOHA 2 – NETECHNICKÉ SHRnutí SEA.....	91
	PŘÍLOHA 3 – ZPRÁVA O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ	93

1 ÚVOD

1.1 Územní spolupráce

Přeshraniční spolupráce je v Evropské Unii významným tématem s cílem omezit státní hranice, které jsou často překážkou vyváženého socioekonomického rozvoje daných regionů.

Po přistoupení nových členských zemí, mezi něž patřila i Česká republika, se v současnosti na programech Cíle Evropské územní spolupráce pro období 2007-2013 podílí 27 členských zemí. Jeden z těchto programů bude realizován na hranici mezi Rakouskem a Českou republikou, což by mělo po dvou již uskutečněných programovacích obdobích dodat přeshraniční spolupráci ve společném příhraničním regionu nové impulsy. Vzhledem k tomu, že uskutečněné rozšíření mělo významný dopad rovněž na tuto příhraniční oblast, měl by tento program přeshraniční spolupráce dále podpořit a prohloubit realizaci rozšiřování Evropské unie.

Rakousko a Česká republika si již vytvořily dlouhou tradici přeshraniční spolupráce. Z předchozích programovacích období již existují pozitivní zkušenosti. Od vstupu České republiky do EU v roce 2004 nyní existuje pouze jeden nástroj, který řídí uskutečňování programů přeshraniční spolupráce, což umožňuje opravdu společnou realizaci budoucích strategií a aktivit. To rovněž přispívá k situaci, kdy dochází k rušení hranic a omezení, což by mělo dále motivovat a povzbuzovat instituce i partnery zapojené do oblastního programu, aby zintenzívnili přeshraniční aktivity a rovněž zajistili transparentní proces realizace.

Současný společný program je výsledkem intenzivního a společného pracovního procesu, který vedl ke zvýšení kvality přeshraniční spolupráce, jednání a komunikace. Tento program dává základ pro intenzivní spolupráci v přeshraničním regionu. Realizace tohoto programu poskytne nové příležitosti pro těsnější spolupráci a budování reálných udržitelných přeshraničních struktur přinášejících užitek občanům, organizacím a regionům na obou stranách hranice.

Specifickými směrnici pro vypracování tohoto programu jsou Nařízení (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a Nařízení (ES) č. 1080/2006 ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Tento program, „Územní přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika 2007 - 2013“ obsahuje priority spolufinancované Evropským fondem pro regionální rozvoj (ERDF).

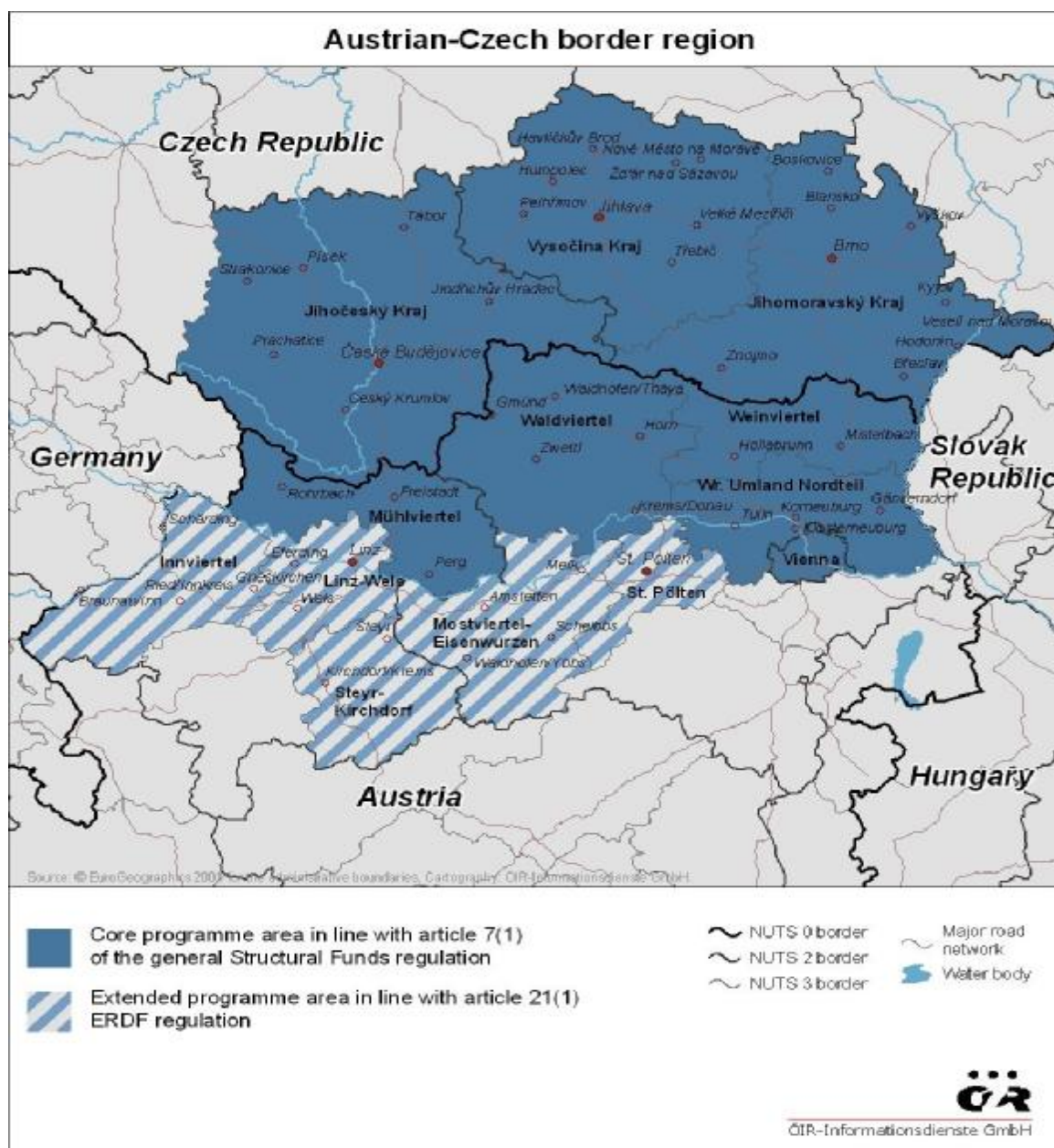
Program si klade za cíl aktivním a ofensivním způsobem pokračovat v podpoře přeshraniční spolupráce, která má nyní již více než desetiletou tradici, a v budoucnu ji dále rozvíjet. Regiony na obou stranách hranice tak mohou získat účinné impulsy pro dynamický a udržitelný přeshraniční rozvoj. To by mělo dát všem partnerům v příhraničním regionu možnost dosáhnout synergií a být považován za vzor s vysokými socioekonomickými, ekologickými a životními standardy v srdci Evropy.

Tento program by měl napomoci k posílení příhraničních regionů, ke zlepšení jejich rozvoje a umožnit jim vyrovnat se s výzvami a úpravami způsobenými rozšířením Evropské unie. Rakousko-český příhraniční region by také měl být schopným partnerem pro sousedící regiony po obou stranách hranice.

Spolupráce bude založena a upravena v Memorandu o porozumění, které bude dále projednáno a vytvořeno Programovací skupinou.

1.2 Programové území

V souladu s programovacím obdobím 2000-2006 zahrnuje rakousko-český příhraniční region následující regiony NUTS III: na české straně *Jihočeský kraj*, *Jihomoravský kraj* a *kraj Vysočina*, na rakouské straně k NUTS III regionům patří *Waldviertel*, *Weinviertel*, *Wiener Umland Nordteil*, *Mühlviertel*, město *Vídeň* a vzhledem k článku 21 (1) Nařízení o ERDF NUTS III regiony *Mostviertel-Eisenwurzen* a *St. Pölten* v *Dolním Rakousku* a NUTS III regiony *Linz-Wels*, *Innvierte*, a *Steyr-Kirchdorf* v *Horním Rakousku*. Způsobilé regiony zůstaly shodné s regiony zahrnutými v rámci INTERREG IIIA. V České republice, *Dolním Rakousku* a *Vídni* jsou regiony naprosto shodné s regiony v rámci INTERREG IIIA. Pouze region *Steyr-Kirchdorf* v *Horním Rakousku* byl připojen díky čl. 21 z důvodu umístění strategický partnerů, jako jsou vyšší odborné školy (Fachhochschule) a výzkumné středisko Profactor v Steyr, kteří by mohli být potencionálními partnery pro Univerzitu v Českých Budějovicích. Druhým důležitým prvkem je rozvoj klíčových projektů v oblasti turistického ruchu, např. spolupráce národních parků *Šumava (Jihočeský kraj)*, *Kalkapen (Horní Rakousko)* a *Thayatal (Dolní Rakousko)*. Toto rozšíření způsobilého území taktéž přispěje k narovnání současného rozdílu mezi českým a rakouským územím v programu v oblastech rozlohy a počtu obyvatel. Vymezení a rozšíření území usnadní zaměření Operačního programu na cíle Evropské kohezní politiky a na lisabonské a göteborgské strategie. Tím by dle našeho názoru, toto rozšíření přidalo výraznou hodnotu k zefektivnění Operačního programu a taktéž pro ekonomickou budoucnost území programu.

1.3 Příprava programu

Rozhodnutím Společného monitorovacího výboru pro program INTERREG IIIA ze dne 16. června 2005 byla zřízena dvoustranná „programovací skupina“ za účelem vypracování operačního programu Cíl Evropské územní spolupráce „Územní přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika 2007 – 2013“. Členové této programovací skupiny se rekrutovali z příslušných orgánů na národní a regionální úrovni obou programových partnerů. Informace k relevantním tématům byly shromážděny od všech partnerů zapojených a začleněných do tohoto programu. Sociální partneři a organizace zodpovědné za životní prostředí a otázku rovných příležitostí byly taktéž zahrnuty do procesu přípravy programu.

Dne 17. října 2005 byl programovací proces zahájen na ustanovující schůzi pro přeshraniční programy (AT-CZ, AT-SK, AT-HU, AT-SI) ve Vídni; následně proběhlo jedenáct dvoustranných jednání na různých místech společného příhraničního regionu.

Od března 2006 se na práci programovací skupiny podílejí tři externí týmy expertů a zabývají se:

- Specifickými kapitolami operačního programu,
- Ex-ante hodnocením a
- Strategickým hodnocením vlivů na životní prostředí (SEA).

S cílem zajistit všestranné přijetí jak na úrovni regionů tak sektorů a rovněž zajistit účast sociálních partnerů a nevládních organizací, byl dvoustranný programovací proces na obou stranách hranice doprovázen různými druhy interních zpětnovazebních smyček jak na regionální tak na národní úrovni. Kromě toho byly průběžně začleňovány do operačního programu výsledky Strategického hodnocení vlivů na životní prostředí (SEA) a Ex-ante hodnocení.

1.4 Získané zkušenosti

V provedené aktualizaci střednědobého hodnocení¹ byly zmíněny doporučení pro spolupráci a zlepšení implementace. Tato doporučení se zabývají myšlenkou přeshraniční spolupráce, řádným průběhem implementace, efektivností řízení programu a projektu. Cílem tohoto programu a všech zúčastněných partnerů je řídit se těmito doporučeními tak moc jak to bude možné v rámci tohoto přeshraničního programu. Podrobně jsou zde vypsány možnosti pro zlepšení např.:

- Motivovat/aktivovat instituce v příhraničním regionu k zakládání a zkvalitňování přeshraničních aktivit
- Snižovat bariéry a omezení
- Zabezpečit transparentní proces implementace
- Zlepšit včasný přeshraniční informační tok/výměnu
- Podporovat žadatele při přípravě projektů
- Snížit a omezit časový rámec k administrativní proceduře
- Organizovat společné a účinné postupy předkládání žádostí
- Udržet běžný styk s partnery
- Organizovat společné semináře pro projektové žadatele
- Připravit společné formáty pro zajištění administrace projektů (žádost, uzavírání smluv, monitoring, výkaznictví,..)
- Představit přeshraniční Fond malých projektů (FMP) regionální úrovni: v průběhu minulých desetiletí došlo v myslích obyvatel příhraničních regionů ke vzniku určitých „bariér v myslích“ z důvodu zpřetrhaných ekonomických, kulturních i společenských vazeb. Důležitým

---

¹ Aktualizace hodnocení po uplynutí poloviny období pro Program iniciativy společenství INTERREG IIIA Rakousko-Česká republika, Vídeň/Praha, říjen 2005

základem pro dosažení intenzivnější komunikace byly pravidelné kontakty formou malých - často regionálních a/nebo tematicky zaměřených – projektů. Obecné zkušenosti z realizace CBC Fondu malých projektů/Dispozičního fondu INTERREG IIIA ukázaly, že integrované (nezaměřené na zisk) „malé projekty“ jsou pro různé cílové skupiny velmi užitečné. Fond malých projektů představuje flexibilní nástroj pro realizaci i těch nejnepatrnějších činností v programu - projektů lokálního charakteru s vlivem na přeshraniční oblast. Pokračování takovýchto aktivit s pomocí Fondu malých projektů (FMP), které umožní, aby i menší projekty získaly podporu, je všeobecně podporován ve všech přeshraničních oblastech a rovněž na základě hodnocení po uplynutí poloviny období Programu iniciativy společenství (CIP) Rakousko-Česká republika, se doporučuje pro budoucí program.

1.5 Ex-ante hodnocení, Zpráva o životním prostředí

1.5.1 Ex ante hodnocení

Proces ex-ante hodnocení probíhal souběžně a kontinuálně s tvorbou operačního programu (OP). Hodnotitelský tým byl průběžně seznamován s aktuálními výstupy jednotlivých částí OP. Komunikace probíhala jednak formou setkání, jednak elektronicky. Zadavatel poskytoval aktuální verze dokumentu k vyjádření ex-ante hodnotitelského týmu (HT) k posouzení. Při zpracování OP ex-ante hodnotitelé poskytovali průběžná pracovní stanoviska jak zpracovatelům OP, tak zadavatelům, a to v písemné i ústní formě.

HT sledoval rovněž vazbu OP na dokumenty obou členských zemí, především Národní strategický referenční rámec (NSRR), neboť problematika územní spolupráce se stala organickou součástí těchto dokumentů.

HT konstatuje, že proces tvorby dokumentu a zpracování stanovisek ex-ante hodnotitele byl realizován prostřednictvím instituce (mechanismu) Programovací skupiny, za účasti zástupců z českého území (krajů), rakouských zemí a euroregionů a domnívá se, že byl respektován princip rovného zastoupení žen a mužů.

1. Socio-ekonomická analýza a SWOT analýza

Obě tyto kapitoly byly v průběhu zpracování OP upravovány, na těchto úpravách se HT výrazně podílel. HT zdůrazňoval: 1) potřebu přistupovat k území jako k 1 regionu, 2) soustředit se na věcné podporovatelné oblasti, 3) socioekonomickou charakteristiku zpracovat stručně a věcně. V souladu s doporučenou metodikou HT doporučoval zkrátit rozsah analytické části a SWOT analýzy na 15 – 20 stran, k čemuž se finální verze přiblížila.

HT doporučil dopracovat ve SWOT analýze příležitosti a ohrožení u všech dílčích témat z důvodu nastavení strategie, která se výrazným způsobem opírá o příležitosti. HT poukázal na nutnost prokázat návaznost jednotlivých výroků SWOT na analýzu a seřadit výroky dle jejich naléhavosti.

Dále HT doporučil doplnit analýzu zkušeností získaných během současného, příp. předcházejícího (předvstupní pomoc), programovacího období a jejich reflexi pro nastavení strategie a implementace OP.

HT kladl následující otázky: Vystihuje analýza dostatečným způsobem základní charakteristiky území? Odpovídá analýza a SWOT potřebám OP přeshraniční spolupráce? Zohledňuje uspořádání výroků SWOT význam problému pro rozvoj území? Přistupuje se k území jako regionu čelícímu společným problémům, vyvolaným přetrvávající existencí bariér, a dále regionu, který může rozvinout doposud opomíjený potenciál a využít příležitostí vyplývajících z evropské integrace, rozvoje znalostní ekonomiky a informační společnosti? Na všechny tyto otázky bylo uspokojivě odpovězeno.

2. *Strategická část*

K této kapitole se vázala nejvýznamnější doporučení. Od začátku panovala odlišná představa o počtu priorit a jejich věcném zaměření. HT doporučoval vytvořit tři věcné priority: jedna na rozvoj ekonomiky a inovačního potenciálu, druhá na kvalitu fyzického prostředí (dostupnost a životní prostředí) a na rozvoj lidského potenciálu a spolupráci komunit, a třetí pro technickou pomoc. V průběhu konzultačního procesu vznikl silný konsensus mezi partnery týkající se snížení počtu priorit na dvě věcné. HT tuto dohodu vzal na vědomí s tím, že bude dobře popsán vztah a vzájemné souvislosti (kauzální, časové) mezi jednotlivými podporovanými oblastmi zařazenými v rámci jedné priority i mezi prioritami navzájem.

HT doporučil zvýraznit vazbu strategie OP na relevantní evropské, národní či regionální dokumenty, jedná se především o zdůraznění propojení na Strategické obecné zásady Společenství (CSG), dále NSRR obou zemí, jakož i vazeb mezi programem a politikou rozvoje venkova (EAFRD). Bylo třeba také posílit vazbu na intervence poskytovanou prostřednictvím ostatních operačních dokumentů (např. Regionální operační programy (ROPy) a ostatní programy přeshraniční spolupráce).

HT kladl následující otázky: Existuje přímá vazba mezi výstupy analýzy, výroky SWOT a zkušenostmi ze stávajícího období na jedné straně a cíli a prioritami na straně druhé? Odpovídá návrh strategie novým východiskům a cílům politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro období 2007-2013, napomáhá integrovat území rozdělené národní hranicí, které čelí společným problémům vyžadující společná řešení? Je strategie zaměřena na posílení konkurenceschopnosti příhraničních oblastí? Všechny tyto otázky byly postupně zodpovězeny a strategie znovu zaostřena.

3. *Implementace OP*

HT považuje za vhodné použít omezený počet indikátorů v rámci operačního programu, tak aby bylo možno vyjádřit dosažené výsledky při implementaci operačního programu. Pro tento účel je možno použít Národní číselník indikátorů, který byl vytvořen ve spolupráci s českým Statistickým úřadem.

Do té míry jak se procesem implementace operační program a procesem schvalování projektů operační program zabývá, je důležité popsat všechny procesy, které budou vykonávány a definovat role a kompetence subjektů hlavně Regionálních subjektů.

HT položil následující otázky: Jak bude probíhat proces výběru a schvalování projektů? Jakým způsobem bude poskytována podpora z Dispozičního fondu? Jakým způsobem bude poskytována podpora při tvorbě projektů (posilování absorpční kapacity)? Jak bude strukturována žádost a v jakém jazyce?

Hodnotitelský tým se domnívá, že prezentovaná konečná verze Programového dokumentu pro Cíl Evropská územní spolupráce – Přeshraniční spolupráce Česká republika-Rakousko představuje silnou strategii pro rozvoj přeshraničního regionu.

1.5.2 Zpráva o životním prostředí (SEA)²

1.5.2.1 Souhrn postupu SEA

Hlavním cílem zprávy o životním prostředí prováděným pro program Cíl Evropská územní spolupráce operační program Rakousko-Česká republika bylo zakomponování úvah o životním prostředí do programu na co nejnižším stupni, tak aby byla zaručena vysoká míra ochrany životního prostředí a podpora udržitelného rozvoje. Dodatečně proces dává možnost zainteresovaným stranám vyjádřit svůj názor a být informován ohledně rozhodnutí, která mohou mít významný dopad na životní prostředí.

Tato část poskytuje přehled nad hlavními etapami v procesu SEA, který korespondoval s celkovým procesem a s kroky přípravy programu.

1.5.2.2 Zpráva o životním prostředí - obsah a hlavní výsledky

Hodnocení SEA stanovilo pravděpodobný pozitivní a/nebo negativní efekt předpokládaný při realizování oblastí podpory programu na jednotlivé složky životního prostředí³ a na přeshraniční záměry v oblasti životního prostředí. Pro každou složku životního prostředí byl navržen indikátor, který dohlíží nad analýzou v rámci SEA procesu. Nejprve zpráva popisuje předpokládaný vývoj v těchto oblastech, pokud by program nebyl realizován. Tato „nulová alternativa“ reprezentuje „základní čáru“ pro celý proces hodnocení v rámci SEA. Následně byl hodnocen význam priorit programu a oblastí podpory na výše zmíněné složky životního prostředí. Kde nebyl předpokládán žádný dopad, hodnocení se neprovádělo. Nakonec, SEA představila předpokládaný pozitivní nebo negativní dopad na životní prostředí, pokud by byly realizovány specifické priority a oblasti podpory.

Jako konečné stanovisko procesu SEA, může být označeno, že se nepředpokládají žádné výrazné negativní dopady z realizace programu. Možné negativní dopady jsou na jedné straně omezeny existujícím právním rámcem a politikou ochrany životního prostředí na národní a regionální úrovni a na druhé straně mohou být minimalizovány přijetím SEA návrhu a podmínek pro realizaci projektů v programu při implementaci programu.

Ve většině případů, program má pozitivní nebo neutrální dopad na životní prostředí díky zavádění nových technologií, komunikačních sítí a propagaci ekonomiky orientované na služby. Mohlo by docházet k významným synergiím mezi transferem environmentálních technologií, rozvojem obchodu a vzrůstajícími aktivitami v oblasti cestovního ruchu. Sítě transferu technologií by mohly podporovat zahrnutí principů energetické účinnosti do většiny investičních rozhodování v podnikatelském či veřejném sektoru a mít tak pozitivní dopad na kvalitu ovzduší, klimatické změny a udržitelné nakládání se zdroji. Negativní dopady jsou většinou předpokládány že se objeví v těch oblastech, které mají prostorový rozměr a spotřebovávají nebo využívají prostor (např. cestovní ruch, doprava, atp.)

---

² Celá souhrnná zpráva, dle požadavků EK, je součástí příloh

³ Obyvatelstvo; Lidské zdraví a pohoda; Fauna, flora včetně biodiverzity a přirozených stanovišť; Půda a podloží; Podzemní a povrchová voda; Ovzduší; Ochrana klimatu; Krajina a kulturní dědictví a archeologické a architektonické dědictví; Funkční využití (rekreační využití, bydlení atp.); Ochrana před přírodními riziky; Doprava šetrná z hlediska životního prostředí/udržitelné systémy mobility; energetická účinnost a obnovitelné zdroje energie; Efektivita využívání zdrojů a jejich ochrana/udržitelné hospodaření se zdroji

Jakkoliv většina předpokládaných negativních dopadů byla eliminována díky iterativnímu procesu mezi programovací skupinou a SEA týmem. Činnosti podporující přeshraniční rozvoj obchodu a cestovního ruchu budou zvyšovat požadavky na rozšiřování regionální silniční sítě, včetně hlavních dálnic a obchvatů a to může vést k možným negativním kumulativním efektům. Z dlouhodobého pohledu, individuální motorizovaná doprava bude vzrůstat, což bude mít negativní dopad na kvalitu ovzduší, hluk a změny klimatu.

Programy přeshraniční spolupráce jsou uskutečňovány přes výběr jednotlivých projektů předložených vhodnými žadateli. Zvýhodnění životního prostředí je uskutečňováno díky výběrovým kritériím projektu, kde je zohledněna i otázka životního prostředí. SEA tým navrhl sadu kritérií pro každou oblast podpory. Indikativní výběrová kritéria se zaměřují na zavádění nových technologií a „nejlepších možných technologií“ obzvláště na zmírnění negativních dopadů na životní prostředí, podpora povědomí o životním prostředí a decentralizované turistiky, přijímání ISO 14.000/EMAS, zmírnění poptávky po dopravě a zavádění přeshraničního posuzování vlivů na životní prostředí, přispívání ke zkapacitnění environmentálního managementu a vychovávání k participaci a vytváření spolupráce při rozhodování. Zpráva o životním prostředí učinila závěr vztahující se k opatření, že bude monitorovat významné dopady na životní prostředí během procesu implementace programu.

Hodnocení na úrovni oblastí podpory vyústilo k alternativním formulacím oblastí podpory, návrhem nových aktivit a kritérii všeobecného výběru projektů. Tato opatření předchází, zmírňují a vyvažují negativní dopady a návrhy na zlepšení jsou pokládány jako alternativní, smysluplný požadavek v souladu s SEA směnicemi. Navrhované reformulace a přídavky byly představeny programovacímu týmu a diskutovány s nimi při iterativním procesu a byly již částečně vzaty a zapracovány do různých návrhů dokumentu.

2 RAKOUSKO-ČESKÝ HRANIČNÍ REGION – REGIONÁLNÍ ANALÝZA

Následující regionální analýza se zaměřuje na přeshraničního regionu, jak je definuje kapitola 1.2. Analýza slouží na jedné straně jako možnost získat společný obraz oblasti programu z hlediska struktury, vývojových procesů, úkolů k řešení a rizik a na druhé straně jako základ pro formulování strategie a vývojových cílů. Do té míry, v jaké to bylo možné, byla použita kompletní a harmonizovaná data EUROSTATu. V ostatních případech byla jako základ pro analýzu použita národní data. Vzhledem k různým metodám sběru nebylo u některých indikátorů v těchto případech možné vytvořit společný přehled za celý region.

2.1 Obecná charakteristika

Krajina a struktura osídlení

Rakousko-český příhraniční region pokrývá plochu 49 738 km² a nabízí různorodé typy krajiny. Západní část příhraničního regionu (*Jihočeský kraj, Mühlviertel, část Waldviertelu*) je charakterizována nízkým pohořím jedné z nejstarších evropských geologických formací – *Českého lesa, Šumavy, Českomoravské vrchoviny a Novohradských hor*. Údolí řeky Dunaj tvoří jižní hranici tohoto území. Směrem k východní části (*Waldviertel, Weinviertel, kraj Vysočina, Jihomoravský kraj*) se krajina mění v kopce a žulové a rulové vrchoviny, údolí a nížiny. Na jihovýchodě tvoří hranici karpatská oblast. Zvláštními krajinnými formacemi jsou Moravský kras jako jedna z nejvýznamnějších krasových oblastí ve střední Evropě a Vídeňská pánev (která se skládá z přírodních oblastí *Marchfeld a Weinviertel*), sníženina mezi Alpami, což je specifický krajinný útvar. Pro příhraniční region jsou také důležitým prvkem z krajinného pohledu řeky. Nejdůležitějšími říčními systémy jsou Dunaj, Thaya/Dyje a March/Morava.

V roce 2004/5 žilo v celém příhraničním regionu přibližně 6 milionu lidí. **Venkovský charakter** této příhraniční oblasti se projevuje ve struktuře osídlení a v důležitosti zemědělství pro regionální či místní ekonomiku. Pro příhraniční oblast jsou charakteristické vesnice a města malé a střední velikosti. Přes 60% osídlení tvoří vesnice s počtem obyvatelstva pod 2 000. Tato četná středně velká a malá města v oblasti, fungují jako regionální centra a jsou hnací silou regionálního ekonomického vývoje vzhledem k jejich tradiční hospodářské struktuře a novým impulsům v sektoru služeb. Regionální struktura a vývoj se ve venkovských částech regionu liší. Regiony, které se nacházejí v blízkosti městských center, jsou z demografického či ekonomického hlediska považovány většinou za dynamické, zatímco z okrajových částí regionů vzdálených od hospodářských center a s nízkou dopravní obslužností obyvatelstvo odchází a nabídka pracovních příležitostí se snižuje.

Největšími městy jsou *Vídeň* (1,6 mil. obyvatel) *Linec* (184 000), *St. Pölten* (50 000), *Brno* (380 000), *České Budějovice* (100 000) a *Jihlava* (50 000). Tato města jsou administrativními, ekonomickými a kulturními centry regionu. Z hlediska velikosti (demografické, ekonomické), institucionálního rozsahu

(hlavní město Rakouska, statut „*spolkové země*“), problémů a výzev, které přináší život ve městě, zaujímá zvláštní postavení v regionu město Vídeň.⁴

Stávající struktura osídlení a hospodářský rozvoj regionu má vliv na závislosti město – venkov.

Ve všech městských aglomeracích je zřetelným trendem proces suburbanizace, doprovázený zvýšeným dopravním zatížením, využitím půdy a nákladů na stavbu (přestavbu) či modernizaci technické a sociální infrastruktury.

Na druhé straně (silně osídlená) města podléhají základním sociálně-ekonomickým změnám. V městských oblastech se otázky životního prostředí, ekonomiky a sociální otázky dostávají do nejvýraznějšího střetu a výzvy, kterým musí města čelit, mají významný dopad na strukturu populace (např. migrace, ...), kvalitu života obyvatel měst (např. doprava, bydlení, sociální služby, ...), lidské zdraví a na hospodářskou funkci měst.

Tabulka 1: Rakousko-český příhraniční region

Regionální jednotka Region NUTS III	Rozloha v km ²	Obyvatelé 2005 (AT)/2004 (CZ)		Hustota osídlení (obyv./km ²)
		Celkem	Ženy	
Příhraniční region - AT	24 216	3 811 106	1 965 026	157,4
Příhraniční region - CZ	24 048	2 266 066	1 158 371	94,2
Příhraniční region – celkem	48 264	6 077 172	3 123 397	125,9
Příhraniční region bez Vídně	47 849	4 450 732	2 271 540	93,0
Rakousko (celkem)	83 871	8 206 524	4 220 228	97,8
Česká republika (celkem)	78 868	10 220 577	5 239 664	129,6

Zdroje: Statistika Rakousko, Český statistický úřad

Demografie

Stav populace byl s určitými výjimkami v české i rakouské pohraniční oblasti po desetiletí na jasném sestupu. Tento pokles počtu obyvatel měl dopad především na venkovské části regionu v bezprostřední blízkosti hranic. Teprve od počátku 90. let byl v mnoha obcích a městech pozorován opačný trend.

Nejdůležitějšími demografickými trendy příhraničního regionu jsou:

- Stárnutí populace
- Růst populace díky migraci
- Klesající porodnost
- Procesy suburbanizace

Proces demografického vývoje v českém příhraničním regionu je určován rozličnými faktory a neliší se od celkového vývoje populace v České republice. Z dlouhodobého hlediska vykazují české příhraniční regiony přirozený negativní vývoj obyvatelstva. V posledních letech však v některých částech (např. v *Jihočeském kraji*) populace díky migraci narůstá.

⁴ S ohledem na tuto specifickou situaci je většina údajů uváděna pro celý příhraniční region a pro příhraniční region s vyloučením Vídně. Na základě indikátorů je zřejmé, že zařazením Vídně jako dominantní městské aglomerace dochází ke zkreslení skutečné situace v této příhraniční oblasti.

Demografický vývoj v Rakousku je také nehomogenní. Zatímco centrální regiony se rozvíjejí velmi dynamicky, nárůst v okrajových regionech je slabý nebo populace ubývá. V souladu s dlouhodobým trendem jsou nejdynamičtějšími ty regiony, které se nacházejí poblíž městských center, nebo ty se silně pozitivní migrační bilancí. Problematické trendy mohou být pozorovány ve venkovských částech regionu v bezprostřední blízkosti hranic. Následkem migrace vzrostl počet obyvatel ve Vídni.

Suburbanizační tendence jsou na vzestupu kolem městských aglomerací jako jsou *Vídeň*, *Brno* a *Linec*. Na druhé straně se většina měst potýká s poklesem populace a méně dynamickým rozvojem, velmi vysoký růst se soustředí v přilehlých oblastech. Neobvyklý růst počtu obyvatel se projevil zvláště v oblastech, kde se zlepšilo napojení na systémy veřejné dopravy nebo v nichž existuje intenzivní funkční trh práce.

Co do věkové struktury obyvatelstva se situace jeví o něco příznivější na české než na rakouské straně hranice. Podíl obyvatel pod 15 let dosahuje na rakouské straně 14,7% až 20,3%, v české příhraniční oblasti je to od 14,8% do 16,0%. Podíl obyvatel starších 65 let je nižší v české části příhraničního regionu. Nejvyšší podíly jsou v severních okrajových oblastech *Dolního Rakouska* a ve *Vídni*.

2.2 Socio-ekonomický rozvoj - hospodářské výkony a lidské zdroje

2.2.1 Úroveň ekonomického rozvoje

Ekonomická struktura a trendy v rakousko-českém příhraničním regionu jsou charakterizovány

- Výraznými regionálními rozdíly v prosperitě a
- Dynamickým hospodářským rozvojem.

Rozdíly jsou patrné jednak jako zřetelné rozdíly mezi městy a venkovem a jednak jako rozdíly v blahobytu mezi českými a rakouskými příhraničními oblastmi. Dynamický hospodářský rozvoj je založen na:

- Restrukturalizaci průmyslových podniků a zahraničních investicích obzvláště v českých příhraničních oblastech,
- Rozvoji nového základu pro malé a střední podniky a
- Rozvoji sektoru služeb s novými pracovními příležitostmi

Regionální rozdíly

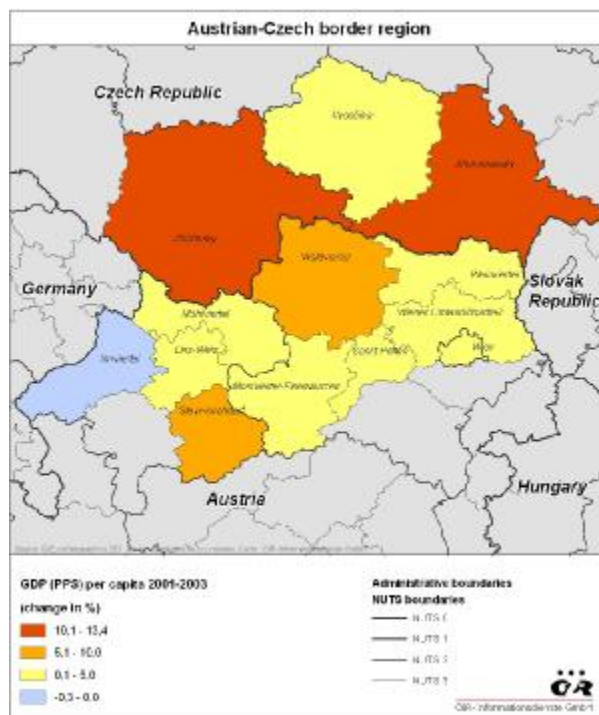
Hrubý regionální produkt na hlavu v rakouských příhraničních oblastech dosahuje 132% průměru evropské pětadvacítky, zatímco v českých příhraničních oblastech je to okolo 62%.

Zatímco české příhraniční regiony nedosahují národního průměru, situace v Rakousku se liší mezi městskými aglomeracemi a okrajovými venkovskými oblastmi. Nejsilnějším českým hraničním regionem je *Jihomoravský kraj* s centrem Brnem majícím HDP na hlavu na úrovni 94% národního průměru v roce 2003. Co do ekonomického potenciálu může být *Jihomoravský kraj* označen za jeden ze tří nejdynamičtějších regionů České republiky.

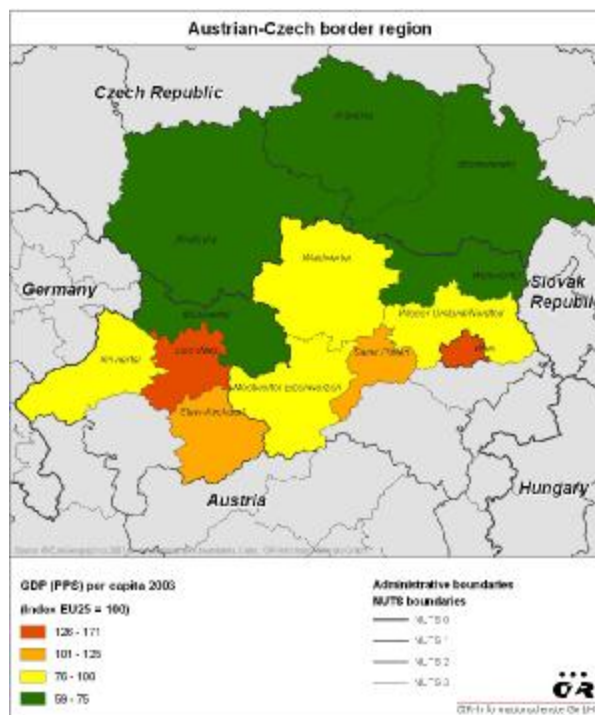
Některé rakouské příhraniční regiony patří v národním srovnání mezi nejslabší; nepřesahují 70% rakouského průměru. Pouze *Vídeň* – jeden z nejsilnějších ekonomických regionů v Evropě - a oblasti bezprostředně s ní sousedící a městský region *Linz-Wels* tuto úroveň jasně přesahují.

Pohled na vývoj HDP na hlavu ukazuje že nejdynamičtější hraniční regiony z celé příhraniční oblasti jsou ty české regiony, které začínaly na velmi nízkých úrovních. V období 2001-2003 růst v české příhraniční oblasti dosahoval 10,9% v čele s *krajem Jihomoravským*, a 3,0% v rakouských oblastech, kde bylo možno vysledovat dynamičtější trend v centrálně položených a městských regionech než ve venkovských oblastech.

HDP (PPS) na hlavu 2001-2003
(změna v %)

HDP (PPS) na hlavu 2003
(Index EU₂₅ = 100)

2.2.2 Ekonomická struktura

Ekonomická struktura rakousko-české příhraniční oblasti je charakterizována:

- Větší orientací na zemědělství než jsou příslušné národní průměry (ve venkovských oblastech)
- Vysokým podílem sekundárního sektoru: tradičních sektorů a v některých regionech dynamickým průmyslovým rozvojem v odvětvích zaměřených na technologie a inovace (zvláště v české části oblasti díky přímým zahraničním investicím)
- Určitou měrou (sektorové) spolupráce podporující nové produkty a procesy a otevírající nové trhy (sektorové clustery, společné marketingové aktivity,...)
- Terciární sektor se rozšiřuje, ale s výjimkou městských oblastí zůstává na obou stranách hranice nedostatečně vyvinutý

Tabulka 2: Ekonomická struktura

Regionální jednotka	Hrubá přidaná hodnota 2003 celkem	Podíl hrubé přidané hodnoty v %				
		Zemědělství	Výroba/Produkce materiálního zboží		Služby	
Region NUTS III	Mil. EUR		Celkem	Stavebnictví	Celkem	Cestovní ruch
Příhraniční region - AT	120 939	1,7	26,4	-	71,9	-
Příhraniční region - CZ	14 874	5,2	39,9	-	55,0	-
Příhraniční region – celkem	117 813	2,1	28,1	-	69,8	-
Příhraniční region bez Vídně	61 237	3,9	38,8	-	57,5	-
Rakousko (celkem)	204 285	1,9	30,1	7,7	68,0	4,5
Česká republika (celkem)	73 764	3,0	37,3	7,0	59,6	2,0

Zdroj: EUROSTAT

Primární sektor se na hrubé přidané hodnotě celého příhraničního regionu podílí ze 2%, s viditelným rozdílem mezi českou (5,2%) a rakouskou (1,4%) částí. **Zemědělství** přesto hraje na obou stranách hranice životně důležitou roli. Nejvyšší podíl na hrubé přidané hodnotě má tento sektor v *Jihočeském kraji*, v *kraji Vysočina* a ve *Weinviertelu*, *Waldviertelu* a *Mühlviertelu*.

Struktura regionální ekonomiky příhraniční oblasti je z hlediska podílu hrubé přidané hodnoty do značné míry charakterizována **sekundárním sektorem**. Pro příhraniční oblast jako celek činí podíl na hrubé přidané hodnotě kolem 28%, přičemž výrobní sektor má větší převahu v české části než v rakouské. Struktura výrobního sektoru vykazuje silné soustředění na tradiční lehký průmysl, jako potravinářský, textilní a oděvní, a rovněž na zpracování kůže, skla, kamene a dřeva, a to zvláště ve venkovských oblastech. Zde zůstává průmyslová výroba omezena jen na několik míst, která jsou často umístěna relativně daleko od odpovídajících hospodářských center země. Odvětví více zaměřená na technologie a inovace jako například strojná výroba, biotechnologie, automobilový průmysl, elektronika, ekotechnika, systémy řízení a automatizace, informační technologie nebo mikroelektronika v moderních výrobcích, technika a to obzvláště energetika, strojírenství a elektrotechnika jsou umístěny v městských oblastech anebo v některém z tradičních průmyslových center.

Průmyslový sektor celého regionu prochází posledních několik let pozoruhodnými strukturálními změnami. V průběhu aktivní politiky umisťování a ucelené inovační a technologické kampaně byly nejen posíleny a modernizovány existující struktury, ale byly vytvořeny a financovány i oblasti pro novou činnost.

Struktura podniků sekundárního sektoru v příhraničních regionech se velmi různí a obecně se odvíjí od průmyslové tradice regionu a/nebo od hlavního zaměření sektoru. V zásadě je velikost podniků v českých regionech vyšší než v rakouských. Podniky s více než 500 zaměstnanci převažují v odvětvích jako ocelářství, chemický, ropu a plyn zpracující průmysl, zčásti i v automobilovém sektoru a výrobě dopravních prostředků a textilním, kožedělném, potravinářském a nápojovém průmyslu.

Převažují malé a střední podniky s podprůměrnou produktivitou (až na malé výjimky) a poměrně nízkou úrovní technologií. Odvětvím jako zpracování dřeva, obrábění kovů, či částečně elektronika

dominují většinou malé a střední podniky (MSP), což je i případ vysoce specializovaných podniků či podniků fungující jako subdodavatelé.

V některých částech regionů hraje důležitou roli v regionální ekonomice **energetika**. Struktura výroby energie se ale na obou stranách hranice liší. Rakousko je bohaté na vodní zdroje, výroba elektřiny proto pochází ve vysoké míře z vodní energie. V České republice je důležitá jaderná energie. Na obou stranách se v posledních obdobích výrazně zvyšuje aktivita v oblasti obnovitelných (ekologických) zdrojů. Díky přírodním zdrojům (např. dřevo, palivové dříví a dřevní odpad, sláma z obilnin a olejnin, vítr...) je region předurčen pro výrobu obnovitelné energie. Existují i velice dobré podmínky pro využití solární energie. Obě strany usilují o rozšíření výzkumu a vývoje, aby se v budoucnu zvýšil podíl výkonu výrobců obnovitelných energií a dosáhl úrovně stanovené Evropskou unií. Ačkoli energie z biomasy má v regionu největší potenciál, v současné době se využívá méně. Rozsáhlejší využití biomasy při výrobě energie také nabízí důležité perspektivy pro zemědělství s ohledem na regionální rozvoj a vytváření pracovních míst; a pokud se výzkumu a vývoji dostane dostatečné podpory, může také poskytnout impuls pro vývoj nových a inovačních technologií.

Sektor služeb je z pohledu hrubé přidané hodnoty v některých pohraničních regionech nejen velmi důležitý, ale také nejdynamičtější. Celkem připadá na vrub terciárního sektoru okolo 70% celkové hrubé přidané hodnoty, s význačnými rozdíly mezi českou (55%) a rakouskou (72%) částí, i když v posledních letech Česká republika tento rozdíl intenzivně dohání.

Sektor služeb je silně soustředěn v městských oblastech a není příliš rozvinutý ve venkovské části regionu, zvláště v české části jsou stále podstatné nedostatky na úrovni malých měst a vesnic. V celém regionu byl v minulosti tento sektor tím nejdynamičtějším, počet pracovních míst v soukromém i veřejném sektoru vzrostl ve všech částech regionu. Na české straně vznikla pracovní místa a rozvoj byl stimulován umístěním obchodních podniků a na základě iniciativy soukromých investorů a zakladatelů (stravovací služby, kadeřnictví, obchodní firmy a podobné aktivity), v Rakousku je dynamický rozvoj patrný v sociálních službách, cestovním ruchu, maloobchodu a službách navazujících na obchod.

S výjimkou některých sociálních a veřejných služeb (např. zdravotní systém, státní správa,...) v terciárním sektoru převažují malé a střední podniky. Ve většině případů průměrná velikost podniku nepřesahuje 20 zaměstnanců. Zvláště pro tyto podniky není přístup k novým technologiím nebo výsledkům výzkumu a vývoje nijak snadný. Ale také kooperační aktivity i jejich intenzita jsou na velmi nízké úrovni. K zintenzivnění zmíněných činností může napomoci vytvoření odpovídajících podpůrných (přeshraničních) struktur.

Cestovní ruch má pro rozvoj terciárního sektoru na obou stranách hranice obzvláště podstatný potenciál a v některých venkovských regionech se z něj stává nové ekonomické klíčové odvětví s nejvyšší úrovní růstu v oblasti regionálního cestovního ruchu. Turistická infrastruktura a nabízené služby jsou v různých částech regionu rozvinuté na velice rozdílných úrovních.

V turistickém odvětví v hraniční oblasti lze rozeznat jasné strukturální rozdíly:

- Vysoce regionální a/nebo regionální zaměření turizmu (města, lázeňská letoviska, letní sezona)

- Rozdíly v kvalitě a množství nabídky turistického vyžití (městske oblasti – venkovské oblasti, regiony s čilým cestovním ruchem – méně rozvinuté regiony)
- Chybějící přeshraniční management a marketing turistických cílů

V rozvoji cestovního ruchu v regionu se v průběhu let vytvořily dva výrazné trendy. Tím převládajícím je orientace na cestovní ruch v „městských“ oblastech s podstatným podílem zahraničních turistů. Na druhé straně existují i turistické cíle se silným zaměřením na rekreaci, poznávání, zdravotní turistiku a kulturu; ty hrají významnou roli ve venkovských regionech a v domácím cestovním ruchu.

V roce 2004/2005 bylo v celém regionu registrováno na 23 milionů noclehů, z čehož 70% připadá na rakouskou část – s městem Vídeň v čele – a 30% na českou hraniční oblast. Na rakouské straně počet noclehů odpovídá 15% podílu na celonárodním celku a na české straně okolo 17%. Hlavní sezonou je letní období, zatímco v některých (alpských) oblastech Rakouska je zimní sezona výrazně důležitější než v české části příhraničního regionu. Vysoká koncentrace noclehů je patrná ve městech zaměřených na kulturu a kongresovou turistiku s vysokým podílem cizinců. Venkovské oblasti se specializují na rekreaci, zdraví a wellness, jednodenní výlety, kulturu, přírodu a sport. Tyto oblasti závisí do velmi vysoké míry na sezoně.

Kvalita ubytování, různorodost a nabídka v oblasti cestovního ruchu je mnohem širší ve městech. V mnoha případech kvalita a množství ubytovacích možností a služeb ve venkovských oblastech zaostává za mezinárodní úrovní.

Tabulka 3: **Noclehy (harmonizovaná data nejsou dostupná)**

Region NUTS III	Počet noclehů
	Rok 2004/2005 (AT) / 2004 (CZ)
Příhraniční region - AT	15 856 598
Příhraniční region - CZ	7 100 798
Příhraniční region – celkem	22 957 396
Příhraniční region bez Vídně	14 281 955
Rakousko (celkem)	118 773 422
Česká republika (celkem)	40 781 000

Zdroj: národní statistiky

Po obou stranách hranice odpovídají za propagaci a marketing nabídky cestovního ruchu místní, regionální a státní instituce. Marketingová koncepce se zaměřuje na dvě různé strategie. Jedna strategie spočívá ve specializované nabídce (např. kulturní dědictví, zdravý životní styl, kultura, konference, volný čas, příroda, ...) a místních památkách a zvláštních pamětihodnostech (národní parky, UNESCO, kulturní a/nebo přírodní památky, ...), druhá strategie se orientuje na nadregionální úroveň a vytváří nadregionální balíčky, aby se rozšířila nabídka trhu a oslovila více i nových (domácích i zahraničních) návštěvníků regionů.

V hraničním regionu leží rozpoznatelný potenciál ve sféře cestovního ruchu v oblastech:

- Rozvoj inovativních oblastí cestovního ruchu a strategická spolupráce v cestovním ruchu
- Udržení úspěšných aktivit
- Optimalizace infrastruktury cestovního ruchu
- Nabídka inovativních a konkurenceschopných produktů podle potřeb trhu

- Směrování produktů a programů k novým klientům

Význam malých a středních podniků

Ačkoli v některých částech regionu operuje velký počet velkých mezinárodních firem, (národní a regionální) malé a střední podniky (MSP) stále hrají ústřední roli ve všech sektorech, a to jak z hlediska zaměstnanosti, tak i co se týče stability a dalšího rozvoje regionální ekonomiky. Strukturální změny byly také v posledních letech doprovázeny nárůstem počtu malých a středních podniků. V českém příhraničním regionu tyto podniky a rovněž podniky založené především zahraničními investory tvoří nejen základ ekonomického růstu mnoha regionů, ale také přispívají ke změnám v pracovních podmínkách a příjmech a tak i k trendu segmentace regionálních trhů práce.

Na základě existence širokého odvětví služeb zaměřených na výrobu, orgány na obou stranách hranice podporují na řadě míst zakládání a rozšiřování komerčních a průmyslových center stejně jako inovačních a technologických center. Tyto iniciativy mají za cíl posilovat atraktivitu regionu jako místa pro obchod a průmysl. Dále podporovat rozšiřování existujících podniků stejně jako vznik nových v odpovídajících oblastech.

2.2.3 Trh práce

Situace na trhu práce v příhraničním regionu je určována strukturálními změnami regionálních ekonomik a kvantitativní a kvalitativní nabídkou pracovních sil a příležitostí a může být charakterizována následujícími fakty:

- Vysoká koncentrace pracovních míst v městských oblastech a jejich nedostatek v oblastech venkovských
- Intenzivní vnitroregionální a rostoucí přeshraniční dojíždění
- Výrazné rozdíly v úrovních mezd
- Zvýšená nezaměstnanost, vysoký podíl nezaměstnaných s problematickým profilem (např. nízká kvalifikace, dlouhodobá nezaměstnanost,...)

Stejně jako hospodářská struktura a rozvoj může být i trh práce charakterizován pokračujícími strukturálními změnami. Tyto změny vedly k poklesu zaměstnanosti v sekundárním sektoru a zemědělství, zatímco zaměstnanost v terciárním sektoru výrazně vrostla. Celý příhraniční region čítá asi 3 mil. zaměstnanců. V letech 1999-2003 byl počet zaměstnaných osob (závislá činnost) stabilní, a to díky mírné pozitivní změně v Rakousku a mírné negativní změně v české části regionu.

Tabulka 4: **Zaměstnanost v hraničním regionu**

Regionáln jednotka	Závislí zaměstnanci	
	Počet 2003	Změna v % 1999-2003
Region NUTS III		
Příhraniční region - AT	1 961 200	1,6
Příhraniční region - CZ	1 052 500	-0,4
Příhraniční region – celkem	3 013 700	0,8
Příhraniční region bez Vídně	2 127 000	0,9
Rakousko (celkem)	4 145 500	1,5
Česká republika (celkem)	4 845 030	0,1

Zdroj: Eurostat

Z hlediska zaměstnanosti je sektor služeb nejdynamičtějším sektorem a ve většině částí regionu nárůst počtu pracovních míst v terciárním sektoru ve velmi vysoké míře ovlivňuje hladinu (kvantita) i strukturu zaměstnanosti (kvalita). Mezi faktory, které je třeba zmínit, patří například narůstající počet zaměstnaných žen, rostoucí podíl pracujících na částečný úvazek, nárůst počtu nekvalifikovaných pracovních míst na straně jedné a nárůst počtu kvalifikovaných míst na straně druhé, problematický vývoj v sekundárním sektoru má negativní dopad na starší pracovníky, pracovníky s nízkým stupněm mobility nebo flexibility, popř. nedostatečnou kvalifikací atd.

Centry pracovního trhu regionu jsou městské aglomerace, v Rakousku jsou to *Vídeň* a oblast *Linz-Wels*, v české příhraniční oblasti tuto funkci plní *Brno* a další středně velká města. Pro obyvatele žijící ve venkovských oblastech jsou tato centra výhodnými cíly pro dojíždění. Široká nabídka pracovních míst a dobře vybavená dopravní infrastruktura jsou základními faktory, které posilují dojíždění.

Spojivosti přeshraničního trhu práce

V posledních letech se posilovalo nejen vnitroregionální dojíždění za prací, ale i dojíždění přeshraniční. V příhraničních oblastech se rozvoj přeshraničního pracovního trhu řídí specifickými pravidly. Směr dojíždění a migrace za prací jsou určovány různými faktory, jako jsou

- Regionální ekonomické struktury na obou stranách hranice
- Kvalita a kvantita pracovních příležitostí a stav nezaměstnanosti
- Úroveň mezd a cen
- Dopravní vybavenost, infrastruktura a dostupnost
- Jazykové schopnosti

Za posledních 10 let nabyly vztahy na přeshraničním trhu práce zcela nové rysy. Od roku 1990 má česko-rakouský trh práce podobu buď přeshraniční migrace nebo přeshraniční dojížděky za prací, zvláště z českých regionů do Rakouska. Typickým znakem tohoto regionálního trhu práce je jednosměrná ekonomická migrace a dojíždění za prací. Pracovníci z České republiky využívají příležitosti najít zaměstnání v blízkých rakouských regionech v odvětvích jako stavebnictví, cestovní ruch, sociální a soukromé služby nebo zemědělství a lesnictví.

I když přejítí do EU v květnu 2004 umožnilo českým občanům vstup na pracovní trhy západní Evropy bez pracovního povolení, Rakousko jako většina zemí evropské patnáctky zavedla přechodná omezení volného pohybu pracovních sil na dobu až 7 let (2+3+2 roky), což má dopad na oboustranný trh pracovních sil.

Kvalifikace pracovních sil

Pracovní síly v pohraničním regionu mají dobrou kvalifikaci. Podíl zaměstnaných se středoškolským vzděláním dosahuje 80% v České republice a 64% v Rakousku. V podílu osob s vysokoškolským vzděláním dosahuje Rakousko 19% a Česká republika 14%. Podstatné rozdíly jsou rozeznatelné na jedné straně mezi různými věkovými skupinami a mezi muži a ženami, na straně druhé pak v regionálním kontextu.

- Obecně jsou mladší pracovníci lépe kvalifikovaní a vykazují vyšší mobilitu co se týče kvalifikace, jsou ochotní se stěhovat do jiných regionů; starší pracovníci se specifickými (např. technickými) schopnostmi často v tomto kontextu chybí.
- Především v Rakousku je úroveň vzdělání značně nižší u žen než u mužů.
- I když celková úroveň kvalifikace se zvyšuje, stále existují významné regionální rozdíly. Úroveň vzdělání (např. podle univerzitního vzdělání) je mnohem vyšší v městských oblastech než ve venkovských oblastech, podíl kvalifikovaných specialistů s (vyšším) středoškolským vzděláním přesahuje průměr ve více industrializovaných regionech. Nejnižší úroveň kvalifikace se vyskytuje v regionech s nejvyšším podílem zemědělské činnosti.

Úroveň mezd

V rakousko-českém příhraničním regionu se vyskytují zásadní rozdíly v úrovni mezd a produktivity v celonárodním i přeshraničním kontextu. Zatímco v Rakousku jsou regiony v bezprostřední blízkosti hranice regiony s nízkými mzdami, v České republice to platí jen v některých oblastech. Pracovní místa s vyššími mzdami ve srovnání s celonárodním průměrem se většinou vyskytují v českých městech. Přeshraniční srovnání mezi Rakouskem a Českou republikou ukazuje rozdíl ve mzdách v poměru 4:1.

Nezaměstnanost

V rámci příhraničního regionu se jak rozdíly v ekonomické struktuře a dynamice mezi regiony tak i demografické údaje promítají do úrovně nezaměstnanosti. Čím vyšší je podíl sektorů se strukturálními problémy a čím nižší je úroveň kvalifikace obyvatelstva, tím je vyšší nezaměstnanost. Situace na trhu práce je mnohem lepší v západní části příhraničního regionu než ve východní.

V roce 2005 počet nezaměstnaných v česko-rakouském hraničním regionu dosahoval 200 600. V období 2001-2005 počet nezaměstnaných rostl z důvodu růstu počtu nezaměstnaných v rakouských regionech. Na české straně počet nezaměstnaných mírně poklesl.

Struktura nezaměstnanosti je obecně nepříznivá; velká část nezaměstnaných je starších 50 let nebo se jedná o méně kvalifikované osoby a výrobní dělníky nebo dělníky z primárního sektoru. Jsou to dlouhodobě nezaměstnaní a mnoho z nich patří k problémovým skupinám pracovního trhu s omezeními sociální a geografické mobility.

2.2.4 Regionální inovační systém – vzdělání, výzkum a vývoj

Vzdělání

Systémy školního vzdělání se od sebe téměř neliší. V zásadě mají obě země všeobecné střední školy, technické a ekonomické střední a vyšší odborné školy a specializované vysoké školy a univerzity. Nejproblematictější úkoly v oblasti vzdělávání v programovém regionu jsou:

- Přizpůsobit se požadavkům regionální/mezinárodní ekonomiky (větší zájem o technické vzdělání a studium – zvláště pak u žen)
- Demografické trendy – pokles počtu žáků ve venkovských/okrajových regionech s dopadem na infrastrukturu a kvalitu vzdělání

- Zapojení obyvatelstva do procesů celoživotního vzdělávání
- Prohloubení znalostí o rozdílech v systému a hledání výchozích bodů pro harmonizaci
- Posílení a rozvoj systémů uznávání výučních listů a vysokoškolských a univerzitních diplomů

Obecně je **úroveň vzdělání** v česko-rakouském pohraničním regionu vysoká, existují však velké rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi. Nejvyšší podíl obyvatel s vyšším nebo vysokoškolským vzděláním mají městské aglomerace a nejnižší pak oblasti s vysokou koncentrací zemědělského sektoru. Zejména více industrializované regiony mají vyšší – tzn. nad celostátním průměrem – podíl osob se středním vzděláním (kvalifikovaní pracovníci).

Úroveň vzdělání žen je nižší než u mužů, v posledních několika desetiletích se však tento rozdíl rychle smazává. Úroveň vzdělání žen se prokazatelně zvyšuje, pro což svědčí i zvyšující se počet žen navštěvujících a ukončujících střední školy a university. Přesto ale soustředění na specifické oblasti vzdělání a kvalifikaci nebo obory studia odpovídá tradičnímu dělení podle pohlaví. Zatímco ženy se více orientují na sociální a komunikační oblasti, muži častěji volí technické obory a profese.

Rakousko-český příhraniční region je dobře vybaven vzdělávací **infrastrukturou**. Univerzity ve *Vídni*, *Linci*, a *Kremži* v Rakousku a v *Brně* a *Českých Budějovicích* v České republice nabízí široký výběr oborů z oblastí společenských a humanitních věd, přírodních věd, ekonomie i technických a medicínských oborů; v *Jindřichově Hradci* byla založena fakulta managementu. Vyšší odborné vzdělávání (vyšší odborné školy, Fachhochschulen-vysoká odborná škola) se koncentrují především ve velkých městech. Na úrovni středního školství nabízejí vzdělávací systémy širokou škálu technických a obchodních škol a škol se sociálním zaměřením.

Jazyk a kulturní zkušenosti – klíčový faktor pro přeshraniční spolupráci

Kromě technických a ekonomických schopností je výuka jazyků a tím i proniknutí do jiných kultur jedním z nejdůležitějších kritérií pro další rozvoj regionu a rozvoj procesu přeshraniční spolupráce. V posledních letech nabízejí různé instituce (jazykové školy, privátní organizace) zvláštní jazykové kurzy pro děti, studenty, dospělé, pro střední a malé podniky, apod. Počet středních, vyšších a vysokých škol, kde se čeština nebo němčina staly oficiální součástí výuky, roste na obou stranách hranice. V tomto kontextu další činnosti představují letní školy a kurzy, rozšiřující se jazykové kurzy na specializovaných fakultách, tvorba výukových materiálů (slovníky, CD, ...) atd.

Výzkum a vývoj

Výzkumné kapacity se v každém regionu liší podle toho, zda se v regionu nachází univerzita, a z důvodu různí se velikosti jednotlivých regionálních hráčů na poli inovací, výzkumu a vývoje (společnosti, výzkumná a inovační centra, instituce, organizace, ...). Obecně je region zařízeními dobře vybaven zvláště v městských oblastech a výzkum a vývoj má dlouhou tradici. Nyní je třeba v přeshraničním regionu předat stávající know-how regionálním aktérům, podnikům, a usnadnit zakládání podniků vznikajících z univerzitních výzkumných skupin (spin-offs) a podpořit nově vznikající a rozvíjející se obchodní společnosti (start-ups) zaměřené na technologie.

V obou zemích byly možnosti výzkumu a vývoje označeny za prioritní v oblasti (hospodářské) politiky. Budoucí strategie pro jsou definovány v rámci technologických a inovačních programů stejně tak i Národních rozvojových plánů.

Velká města jako Vídeň, Brno a Linec jsou pro celý rakousko-český příhraniční region nejdůležitějšími místy s výzkumnými institucemi. Zatímco znalosti z nepodnikového výzkumu se soustředí a využívají hlavně v městských oblastech, soukromý průmyslový výzkum (podniky, soukromé instituce) se lépe adaptuje na geografickou situaci a ekonomické a strukturální prostředí (hustota poboček, velikost podniku, ...). Ve venkovských a okrajových regionech je jedním z hlavních problémů přístup k (celostátní) infrastruktuře výzkumu a jeho výsledkům. Technologie a inovační centra, inkubátory a další podobné instituce fungují jako ústřední bod pro přenos technologie a know-how. V Rakousku jsou důležitým dodavatelem informací z výzkumu do regionálních malých a středních podniků i (specializované) „Fachhochschulen“.

Infrastruktura spojená s podnikáním

Ačkoli v posledním desetiletí vznikla v některých částech regionu a v některých oborech široká podnikatelská a technologická síť, okrajové části pohraničních regionů ani dominantní malé a střední podniky nejsou do této sítě dostatečně začleněny.

Aby se posílila hlavní centra a vyvážily slabiny okrajových regionů a malých a středních podniků, zahájily agentury na podporu podnikání, obchodní komory, inovační a technologická centra, technopoly a další subjekty činnosti, které jsou prvním krokem k intenzifikaci přeshraničních aktivit na poli inovací a přenosu know-how.

Inovační potenciál a inovační politika

Česká republika má středně vysokou pozici v oblasti zaměstnanosti v středně/high-tech výrobě co se týká inovačních indikátorů (což je důsledkem Přímých zahraničních investic, obzvláště ve středně a vysoce technologicky náročné výrobě a službách).

Česká republika je víceméně na stejné úrovni ve srovnání s průměrem EU-25 v následujících ukazatelích: dosažené úrovně vzdělání mladých osob, podílu středního/high-tech V&V, vlastním výzkumem MSP, výdaji na ICT, využívání netechnologických změn MSP a prodej nových výrobků na stávajících trzích.

Na opačné straně žebříčku je Česká republika z pohledu velice malé úrovně v oblasti intelektuálního vlastnictví, ačkoliv tento trend je kladný (obzvláště u ukazatele nových společných značek). Ostatní ukazatele, kde se Česká republika nachází v pozadí jsou širokopásmové pokrytí (broadband), získávání veřejných zdrojů podniky, financování universitní vědy a výzkumu podniky a rizikový kapitál v počáteční fázi (který se stává součástí slabé stránky a pokračuje do záporného trendu).

Z celkového pohledu se pozice České republiky z pohledu konkurenceschopnosti pomalu zlepšuje. Vzhledem k Celkovému Inovačnímu Indexu (SII) převzatém z Evropského Inovačního žebříčku (EIS) 2005 se Česká republika nachází v kategorii „dohánějících“ států, což je vzhledem k uplynulému hodnocení zlepšení, kdy byla klasifikována jako země „zaostávající“. Region NUTS II Jihovýchod se nachází na pozici 100 mezi všemi regiony NUTS II a region Jihozápad na pozici 138.

V červenci 2005 byla českou vládou přijata první Národní Inovační politika (2005-2010). Mezi její hlavní cíle patří:

- posílení výzkumu a rozvoje jako zdroje inovací;

- spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem;
- dostatečné lidské zdroje pro inovace;
- zlepšení výkon státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích.

Byly vybrány tři výzvy, které reprezentují výzvy celé České republiky.

- Spolupráce mezi univerzitami a podnikatelským sektorem
- Financování inovačního podnikání a zakládání nových podniků
- Nízká patentová aktivita/nízká komercializace výsledků výzkumu

Všechny tři výzvy jsou spojeny s hlavní výzvou, která byla identifikována Českou republikou jako: nízký přenos výsledků výzkumu do obchodu (tj. komerční využití).

Na regionální úrovni, mají samotné regiony možnost analyzovat a posoudit svoji úroveň rozvoje, samy si posuzují vlastní regionální rozvojové programy, rozhodují o výši finančních příspěvků na rozvojové programy z vlastního rozpočtu a spolupracují s ostatními regiony a centrálními orgány v oblasti regionálního rozvoje. Pro region Jižní Moravy je zpracována Regionální Inovační Strategie (RIS), která zahrnuje sadu opatření a podopatření. Mezi devět opatření patří: finanční prostředky pro malé a střední podniky, areály pro MSP, ochrana vlastnických práv, propojování subjektů, přenos know-how mezi univerzitami a komerčním sektorem, poradenství, implementace RIS, monitoring a komunikace RIS.

Po té, co členství Rakouska v EU doznalo konkrétních obrysů, Rakousko učinilo velký pokrok v dosažení úrovně EU v oblasti vědy a výzkumu. Na základě nízké intenzity průmyslové V&V a se strukturálním zaměřením na MSP, rakouská ekonomika rychle předstihla průměr EU v oblasti intenzity V&V. S ohledem na rozdělení různých zdrojů na aktivity týkající se V&V může dojít během následujících let k relativnímu poklesu veřejných zdrojů (federálních/regionálních). Značného růstu podílu zaznamenal podnikatelský sektor a také zaznamenání hodné je velký příliv finančních prostředků ze zahraničí. Ačkoliv podíl na financování V&V soukromými prostředky vzrůstá, stále zůstává na nízké úrovni v porovnání s většinou členských států EU. Studie Inovací ve Společenství (CIS) potvrzuje, že rakouský veřejný sektor dává velké množství finančních prostředků do inovací prostřednictvím přímé finanční podpory a/nebo stimulační spolupráci. Největší dopad na inovace se objevuje při vzájemné spolupráci V&V s veřejnými prostředky. (Evropská zpráva o konkurenceschopnosti, 2004) Rakousko patřilo mezi země pod průměrem EU a s nízkou dynamikou v roce 2003. V současné době je lehce nad průměrem a rychle dohání a jeví se velmi dobře s přihlédnutím k následujícím EIS ukazatelům: vlastní inovace MSP, veřejné zdroje podporující inovace, společné značky. Toto zobrazuje tradiční sílu rakouského inovačního systému, obzvláště silnou základnu inovací u MSP, které mají dobrý přístup k veřejným finančním zdrojům. Kromě toho, Rakousko zaznamenalo zlepšení ve spolupráci se soukromým sektorem stejně tak i mezi vědou a průmyslem. Rakousko se nachází při porovnání v následujících ukazatelích mezi nejdynamičtějšími státy: veřejné výdaje na V&V a zaměstnanost v high-tech službách. „Zpráva o vědě a technologii 2006“ uvádí, že sektor služeb se stává velice důležitým pro rakouské inovační prostředí. Ukazatele, ve kterých Rakousko zaostává nejvíce v rámci Inovačního žebříčku jsou počet absolventů ve vědeckých a inženýrských oblastech, financování univerzitní V&V soukromými společnostmi a rizikový kapitál v počáteční fázi/HDP. Na druhé straně ukazatele poukazují na nějaké nedostatky v národním

inovačním systémem, zejména poměrně slabá vědecká základna, nízký sklon domácího soukromého sektoru k investicím do V&V a v obecné rovině, nerozvinutá kultura podnikání v rámci ekonomiky. Nicméně, tyto nedostatky musí být posuzovány v rovině ekonomické struktury a technologické skladby specializací. Rakouská ekonomika je považována za ekonomiku složenou z malých podniků silně zakotvenou v nízko a středně technologicky náročném odvětví. Nízká úroveň v high-tech oblasti (např. biotechnologie, ICT) stejně tak i nedostatek velké intenzity V&V firem vysvětlují některé z rakouských více nenáročných představení. Největší deficity ve V&V domácích společnostech jsou kompenzovány mezinárodními společnostmi, které provádějí výzkum v Rakousku. Tento jev je zobrazen ve velkém podílu výdajů na V&V financovaných ze zahraničí. Hlavním záměrem v národním měřítku v oblasti inovací v posledních letech je dosažení výdajů na V&V ve výši 2,5% HDP do roku 2006. Tento cíl byl určen vládou v roce 2000 a s předpokládanými výdaji na V&V v roce 2006, ve výši 2,43% je tento cíl téměř splněn. Detailnější je popis národní inovační strategie zaznamenaný v Národním plánu výzkumu a inovací a v „Strategii 2010“. S cílem posílit kvalitu inovačního systému, nejvíce opatření zaznamenaných v Rakouské politice inovací může být shrnuto do následujících oblastí:

- Posílení spolupráce mezi vědou a ekonomikou
- Investice do vzdělanějších lidských zdrojů
- Výstavba prostředí přátelského k investicím
- Nárůst finančního stimulu pro V&V

V Rakousku je oblast politiky regionálních inovací řízena hlavně regionálními vládami. V Horním a Dolním Rakousku existují strategické koncepty pro politiku inovací které reflektují národní cíle. V souladu s národní a evropskou inovační strategií, obsah programu Horního Rakouska zahrnuje pět oblastí V&V, profesní kvalifikaci, spolupráci, ekonomickou a technologickou lokalizaci a spolupráci v rámci EU. Program Dolního Rakouska, je více zaměřen na inovace a technologie, které by mělo být dosaženo větší spoluprací ekonomického sektoru a vědy a vzděláváním, podporou MSP pomocí utváření sítí, způsobilostí, technologickými a inovačními centry, snižováním regionálních disparit pomocí telekomunikační a informační infrastruktury, mezinárodní utváření sítí a spoluprací.

Pokud jde o postavení V&V v Horním a Dolním Rakousku a ve Vídni, pak tyto země patří ve srovnání s rakouským průměrem k nejvíce rozvinutým. V roce 2004 bylo zde více jak 60 % personální obsazení ve výzkumu a experimentálním vývoji a více jak 61 % výdajů připadalo na tyto regiony. V rámci Evropského Inovačního Žebříčku 2006 se rakouské NUTS II regiony nacházely v tomto pořadí, Vídeň 24, Horní Rakousko 92 a Dolní Rakousko 128.

Institucionální systém

- Věda a výzkum

Kapacity ve výzkumu jsou rozdílné ve všech regionech a to zejména díky existenci univerzit a rozdílné velikosti regionálních subjektů v oblastech inovací, vědy a výzkumu (společnosti, výzkumná a inovační centra, instituce, organizace atp.). Všeobecně, je region dobře vybaven obzvláště v urbanizovaných oblastech a věda a výzkum zde má dlouhou tradici. V současné době je velkou výzvou přenos know-how k regionálním institucím, firmám a ulehčit „spin off“ z univerzit a technologicky založených podniků do celého příhraničního regionu.

V obou zemích je rozvoj výzkumu a další rozvoj kapacit s tím spojených určen jako jedna z vysokých (ekonomických) priorit. Další strategie jsou definovány v rámci programů zahrnujících technologii a inovace stejně tak i v Národním rozvojovém plánu.

Velká města, jako Vídeň, Brno a Linec jsou těmi nejdůležitějšími lokalitami pro oblast výzkumu v rámci celého rakousko-českého příhraničního regionu. Vzhledem k tomu, že znalost nepodnikatelského výzkumu je koncentrován, používán, nebo dokonce zcela spojen s městskými oblastmi, soukromý hospodářský výzkum (výrobní podniky, soukromé instituce) se silněji adaptuje na geografickou situaci a na ekonomické a strukturální pozadí (koncentraci odvětví, velikost podniků, atp.) Jedním z největších problémů ve venkovských a periferních oblastech je přístup k (národní) výzkumné infrastruktuře a k jejím výsledkům. Technologická a inovační centra, inkubátory a ostatní podobná zařízení, slouží jako těžiště pro technologický a know-how transfer. Velmi důležitým subjektem nabízejícím se pro výzkum v rámci regionálních MSP představují (specializované) „Fachhochschulen“ (vyšší střední školy).

- Infrastruktura spojená s podnikáním

Vzhledem k tomu, že v poslední době byla vytvořena široká podnikatelská a i technologická síť pro spolupráci v některých částech regionu a i pro některé oblasti dokonce i v periferních částech regionu, dominující MSP jsou dostatečně integrovány do těchto sítí.

K posílení hlavních lokalit a k vyvážení slabých periferních regionů a MSP byly vytvořeny určité agentury, Hospodářské komory, inovační a technologická centra, technopoly atp., které jsou prvním krokem k zintenzivnění přeshraničních aktivit v oblastech inovací a přenosu know-how.

2.3 Regionální dostupnost a udržitelný vývoj

2.3.1 Systém mobility a dopravy

V přeshraničním regionu je situace v oblasti dopravní dostupnosti nevyrovnaná. Dostupnost je dobrá pouze kolem ekonomických center, což jsou zároveň místa koncentrace obyvatelstva. Spojení okrajových regionů s centry a navzájem je slabé. To platí pro silniční a ještě více pro železniční síť tohoto příhraničního regionu. Analýza stavu dopravního systému příhraničního regionu vyžaduje diferencující přístup k věci. Následky dvou různých ekonomických a politických systémů a související národní pohledy na strategii regionálního rozvoje zůstávají klíčovými prvky.

Na české straně se zaměření a stavba dopravní infrastruktury soustředila na tepnu Praha-Brno-Bratislava, takže Jihomoravský kraj (*okres Brno-město*) patří k nejlépe situovaným v České republice a město Brno je druhou nejvýznamnější křižovatkou země. Na druhé straně výstavba spojení sever-jih byla relativně zanedbávána. Negativní následky jsou patrné dodnes.

Situace v rakouských regionech byla podobná, podstatné části rakouské strany tedy stále nejsou napojeny na dálnici, což má za následek okrajové umístění mnoha oblastí a centra ekonomiky a pracovního trhu jsou tak těžko dostupná. Pouze *Vídeň*, *Linec*, a *Krems* a města a obce podél východo-západních spojů mají vysokokapacitní silniční a železniční infrastrukturu.

Nechybí ale jen vnitrostátní, regionální a nadregionální spojení; nedostatečná je i přeshraniční meziregionální infrastruktura. Nově rozvinutá přeshraniční spolupráce a zesilující ekonomické vztahy

tak na obou stranách hranice posouvají geografické zaměření směrem ke zdůraznění nadregionálních dopravních koridorů a ke zlepšení meziregionální a přeshraniční dopravní soustavy. V důsledku tohoto nového zaměření jsou v souladu s národními a regionálními strategickými rozvojovými dokumenty naplánovány nebo realizovány následující aktivity: výstavba nových dálnic (D3 v České republice, A5 v Rakousku), rozšíření stávajících hraničních přechodů a budování nových regionálních přechodů, zlepšení a optimalizace stávající regionální sítě silnic.

Veřejná doprava je oblastí zásadního významu pro přeshraniční dopravní systémy. I pokud se stabilně zesiluje soukromá doprava, udržitelný regionální rozvoj je úzce svázán s rozvojem systému veřejné dopravy a především systému železnic. Počáteční stav příhraničního regionu může být popsán podobně jako stav silniční sítě, přičemž přeshraniční železniční spoje jsou oproti silničnímu systému méně výhodné. Za posledních 20 let se nabídka v regionálně-přeshraniční oblasti poněkud rozšířila, takže spojení mezi nejdůležitějšími místy je více méně dostatečné. Nejdůležitější úkoly pro železniční dopravu jsou:

- Modernizovat vybavení (např. vozy), služby a technické systémy, aby se doprava urychlila, zvýšila se její přitažlivost pro cestující a byla zajištěna ochrana životního prostředí.
- Urychlit dopravu elektrifikací, zvýšením efektivity kontrolních a řídicích mechanismů
- Zvýšit bezpečnost
- Vybudovat infrastrukturu pro navazující sledy železniční/autobusové/osobní automobilové dopravy (P+R, odstavná parkoviště)
- Rozvoj center pro logistiku a kombinovanou dopravu

Mezinárodní dostupnost může být charakterizována integrací regionu do evropských/mezinárodních systémů letecké dopravy. Pokud jde o kategorizaci, v regionu se nachází jedno mezinárodní letiště – letiště Vídeň; v Brně a Linci jsou letiště regionálního významu. V některých západních částech příhraničního regionu neexistuje výhodné spojení k žádnému ze zmíněných letišť. To se může z pohledu přitažlivosti regionu pro zahraniční investory jevit jako nevýhoda.

Pro příhraniční region má v kontextu kombinované dopravy význam i Dunaj jako evropská vnitrozemská vodní cesta. Vnitrozemské přístavy s vysokou kapacitou a výbavou pro kombinovanou dopravu jsou v regionu čtyři (*Linec, Ennschafen, Krems a Vídeň*).

Zvyšující se mobilita a větší pružnost ekonomického systému s sebou nese nové nároky na dopravní soustavu. V tomto smyslu se příhraniční region bude potýkat s následujícími problémy ohledně mobility a dopravní infrastruktury:

- Narůstající objemy dopravy (osob a zboží) podél (mezinárodních) dopravních cest a v městských aglomeracích následkem narůstající silniční dopravy
- Nebezpečí klesajících tendencí služeb veřejné dopravy a stahování se z méně obydlených venkovských oblastí v důsledku omezení veřejných rozpočtů
- Tlak na životní prostředí a životní podmínky (např. kvalita ovzduší, hluk, znečištění, využití půdy) následkem narůstající silniční dopravy

Z ekonomického rámce a očekávaného rozvojového procesu a potřeb obyvatelstva žijícího a pracujícího v příhraničním regionu lze usuzovat na následující problémy.

Rostoucí (regionální) exportně orientovaná ekonomika s sebou nese vyšší objemy přepravy a strukturální změny v dopravním sektoru. Narůstající mezinárodní přeprava a dopravní toky jsou hlavními indikátory tohoto vývoje. Nerozšiřují se ale jen mezinárodní vztahy, ale i regionální a přeshraniční výměna zboží a služeb, stejně tak roste i dojíždění. Přibývající dojíždění je způsobeno zvyšující se koncentrací pracovních míst na straně jedné a pokračujícím procesem suburbanizace na straně druhé. Na cestu z domova na pracoviště se používají osobní automobily nebo veřejná doprava. Veřejnou dopravu obecně do vysoké míry využívají starší lidé, děti a ženy. Čím jsou přeshraniční vztahy a výměna zboží, služeb a osob intenzivnější, tím jsou požadavky na nová řešení infrastruktury přeshraniční dopravy vyšší.

Změny ve způsobu trávení volného času a rekreace vedou ke změnám mobility. Programové území lze charakterizovat jako region vysoce atraktivní jak z hlediska rekreace tak z hlediska trávení volného času, a to jak pro místní obyvatelstvo, tak pro návštěvníky. Provoz způsobený aktivitami v cestovním ruchu je sezónní a regionálně koncentrovaný.

2.3.2 Přírodní a sociální prostředí

Rakousko-český příhraniční region se považuje za region s velmi atraktivními podmínkami pro život. Kvalita života ovlivňuje mnoho oblastí regionálního rozvoje a lze ji měřit

- Mírou dostupnosti a přístupu k práci, k příjmům, bydlení, sociálním a kulturním zařízením, přírodě a k rekreačním oblastem, dále
- Kvalitou sociálního zabezpečení, politického a sociálního zapojení a možností podílet se na veřejných rozhodovacích procesech pro všechny skupiny obyvatel a
- Podle ekologického a sociálního souladu a ochrany přírodních zdrojů

Na tomto pozadí budou v následujících kapitolách analyzovány některé oblasti, které mohou být důležité pro budoucí přeshraniční aktivity.

Otázky životního prostředí jsou úzce spojeny s různorodostí krajinných forem a měnícím se životním stylem (např. rostoucí závislost na osobních automobilech, zvyšující se mobilita, nárůst počtu domácností s jednou osobou, rostoucí spotřeba na hlavu). Na základě krajinných forem, ekonomické struktury a výkonu, struktury osídlení a hustoty obyvatelstva se hlavní problémy životního prostředí dají shrnout následovně:

- Intenzivní využívání krajiny zemědělstvím
- Znečištění způsobené dopravou a průmyslem
- Problémy životního prostředí ve městech
- Kvalita vody a povodně
- Ve Zprávě o stavu životního prostředí byla stávající situace v oblasti životního prostředí analyzována velmi podrobně, následující kapitoly tedy pouze vyzdvihují některé specifické aspekty.

Chráněná území

Na severní části rakouské hranice vytváří rozlehlé lesy přirozené lesní prostředí. Nezalesněné, většinou zemědělsky využívané oblasti obsahují množství cenných remízků a mezí. Dále se tu nacházejí jak mokřady tak suchá území, která tvoří cenná útočiště pro mnoho vzácných rostlinných i živočišných druhů a jejich ekosystémy. V minulosti byla tato krajina ekologicky poškozena lesními monokulturami (smrky) a vysušováním velkých rozloh půdy.

Ve východní části tvorbu krajiny charakterizuje a ovlivňuje intenzivní zemědělská činnost. Ta téměř úplně změnila přírodní prostředí; důsledkem odvodňování a nadměrného hnojení půdy je značný počet ohrožených živočišných a rostlinných druhů.

Za účelem ochrany přírodní i kulturní krajiny a jejího zachování pro příští generace bylo zřízeno několik rezervací (národní parky, přírodní parky, přírodních krajinné rezervace). Nejdůležitější jsou národní parky *Thayatal*, *Donau-March-Thaya-Auen*, národní park *Šumava/Böhmerwald* a národní park *Podyjí*. V roce 2003 spolkové země *Dolní Rakousko* a *Vídeň* založily management rezervace *Wienerwald* s cílem požádat UNESCO o její mezinárodní uznání jako biosférické rezervace.

Navzdory tomu, že tento region se vyznačuje stabilní a vysokou diverzitou krajiny, pomalý postup zatravňování orné půdy představuje ekologický problém, tj. pomalá přeměna erozí ohrožené půdy na trvalou travní zeleň. Setrvalým problémem je i tlak na umístění staveb do otevřeného prostoru (např. stožáry pro mobilní telekomunikaci, obchodní centra, bytová výstavba a stavba rekreačních center).

Právním základem ochrany přírody v Evropské unii jsou Směrnice o ptácích a o ochraně přírodních stanovišť. Hlavním cílem Směrnice o ochraně přírodních stanovišť je přispět k zajištění biodiverzity pomocí zachování přírodních prostředí divoké fauny a flóry. Souvislá evropská ekologická síť zvláštních chráněných území vznikla pod názvem Natura 2000. Chráněná území vyznačená podle Směrnice o ptácích jsou do sítě Natura 2000 zahrnuta (podrobnosti viz Zpráva o stavu životního prostředí)

Městské prostředí

Většina měst v příhraniční oblasti se potýká s obvyklou skupinou problémů životního prostředí jako jsou

- Znečištění (kvalita ovzduší, vysoká hladina hluku, emise) způsobené velkým množstvím dopravy a dopravními zácpami, vytápěním, průmyslovým znečištěním
- Nízká kvalita zastavěného prostředí
- Opuštěná půda
- Emise skleníkových plynů
- Živelné šíření měst a
- Vytváření odpadu a odpadních vod.

Příčiny těchto problémů zahrnují změny životního stylu (např. rostoucí závislost na osobních automobilech, nárůst počtu domácností s jednou osobou, rostoucí spotřeba na hlavu) a demografické změny. Problémy spojené s nízkou kvalitou zastavěného prostředí jsou často spojené se zásadními

socioekonomickými problémy. Městská doprava má přímý dopad na znečištění ovzduší, hluk, dopravní zácpy, emise CO₂ a to je pro občany a podniky zásadní.

Znečištění

Ačkoli znečištění životního prostředí v regionu se neustále snižuje, stále ještě existují místa, kde dochází k silnému znečišťování ovzduší, především v oblastech se zvýšenou koncentrací obyvatelstva a služeb, dále se rozšiřují zdroje mobilního znečištění jak v osobní dopravě tak v dopravě zboží a synergický efekt těchto činností se ještě rozšiřuje v těchto případech:

- Činnosti náročné na spotřebu energie, především v průmyslových závodech (cementárny, slévárny kovů, strojírna, ...)
- Silniční trasy probíhající přes města a hraniční přechody do Rakouska, na Slovensko a do Německa
- Stav inverze, především v zimním období, kdy znečištěný vzduch brání rozptýlení přízemního ozónu a koncentrace oxidů dusíku ve městech

Voda

Přístup k čisté vodě a uchování zásob pitné vody jsou další z faktorů kvality života a regionální konkurenceschopnosti. V tomto kontextu je jedním z nejdůležitějších regulačních rámců Rámcová směrnice o ochraně vod (WFD). Znečištění vody představuje nejzávažnější problém životního prostředí české příhraniční oblasti. Velký počet menších obcí a rekreačních zařízení v této oblasti má buď nedostatečný nebo neexistující odvod odpadních vod.

V Rakousku byly problémy s povrchovou vodou v podstatné míře vyřešeny, jak v případě stojatých tak tekoucích vod.

Živelní nebezpečí – rizika záplav

Velmi významným krajinnotvorným prvkem v příhraniční oblasti jsou rovněž řeky, např. Dunaj, Dyje a March/Morava. Během posledních 6 let byl region konfrontován se dvěma katastrofickým záplavami velkého rozsahu a několika malými. Expanzivní osídlovací činnost a regulace toků a řek měla za následek vznik oblastí bez potřebných přirozených odtoků či oblastí postrádajících přirozenou zadržovací schopnost. V reakci na tyto záplavy se obě strany začaly zabývat řízením specifických povodňových rizik a vypracovávat ochranné programy na základě stávajícího právního rámce.

Kulturní dědictví

Jako kulturní dědictví se označuje souhrn hmotných a nehmotných kulturních statků, jako jsou knihovny, archivy, muzea, stavby (kostely, hrady, kláštery), stejně jako projevy a vyjádření lidové kultury, vědecké povědomí atd. Nehmotné kulturní statky se předávají z generace na generaci. Jsou tvořeny společenstvími a skupinami v závislosti na konkrétních podmínkách prostředí, jejich interakci s přírodou a historií a jsou součástí jejich identity a kontinuity.

Kulturní dědictví přispívá ke kulturní různorodosti a tvořivosti a je součástí regionální identity. Různost kulturního dědictví a činností v rakousko-českém příhraničním regionu nabízí specifická propojení k činnostem a opatřením zaměřeným na ochranu kulturních tradic od legislativního rámce (např. dohoda UNESCO, národní normy na ochranu historických památek a staveb, kulturní politika)

až po zvyky a tradiční rukodělné techniky. Ochrana, uchování a rozvoj kulturního dědictví jsou také velmi důležité pro cestovní ruch. V programové oblasti probíhají ucelené aktivity za účelem ochrany kulturního dědictví (historické městské oblasti, památky a historické celky, kulturní krajiny,...).⁵

Sociální aspekty

Dosažitelnost, dostupnost, a kvalita pokud se týká bytové výstavby, zdravotní a sociální péče (děti, starší občané), sociálního zabezpečení, sociální a kulturní integrace a participace jsou velmi důležitými faktory při hodnocení atraktivity regionu. Trendy a prognózy předpokládají, že v rakousko-českém příhraničním regionu dojde k zásadním změnám v demografické struktuře. Celý region se bude potýkat s problémem stárnoucí populace a především města budou konfrontována se vrůstající migrací. Důsledkem by mohly být generační rozdíly, segregace a sociální napětí. Navíc adekvátní reakci na tento proces v některých oblastech komplikuje nepříznivá finanční situace veřejných rozpočtů, je tedy nezbytné, aby nové inovační ideje vyhovovaly (novým) potřebám všech vrstev populace. V budoucnu může některé problémy pomoci vyřešit přeshraniční spolupráce.

Rozvoj sociálních služeb (zdravotnictví, péče o starší občany) lze uvést jako jeden příklad. V budoucnu nabudou na důležitosti různé rozměry přeshraničních sociálních služeb a sociální péče: zajištění kvality nabídky, financování systémů zdravotnictví a sociální péče, sociální práva a rámce sociální politiky EU i členských zemí.

Z obecného hlediska je rakousko-český příhraniční region dobře vybaven sociálními a zdravotními službami. Na české straně připadá na 1 000 obyvatel kolem 3,5 lékaře, na rakouské pak kolem 4 ve venkovských oblastech a až 6,9 lékaře ve *Vídni*. V České republice vedou změny v systému zdravotnictví ke stálému nárůstu počtu lékařů. Převod funkce zřizovatele ze státu na kraj, který se týkal mnoha zdravotnických zařízení, zvýšil podíl lékařů v nestátních zdravotnických zařízeních. Zatímco počet lékařů roste, počet nemocničních lůžek klesá, protože vláda vyvíjí nátlak na nemocnice, aby šetřily finančními zdroji. V Rakousku lze pozorovat podobné trendy.

Na pozadí těchto faktů stojí za to v kontextu přeshraničního rozvoje diskutovat o problémech jako společná nabídka lékařské péče na vysoké kvalitativní úrovni, společné využívání dostupných kapacit, nebo struktury spolupráce a možné přeshraniční aktivity veřejných a soukromých institucí v oboru, mobilita pacientů a zdravotnických pracovníků či vzdělávání a rozvíjení dalšího odborného růstu zdravotnických pracovníků.

2.4 Struktury přeshraniční spolupráce – regionální správa

Existující struktury spolupráce, kontakty a přeshraniční výměna na personální, ekonomické a politické úrovni nabízí výborné možnosti pro prohloubení vztahů v rakousko-českém příhraničním regionu.

---

⁵ Jako příklady různorodého kulturního dědictví zde lze zmínit místa zapsaná na seznamu kulturního dědictví UNESCO. (Rakousko-příhraniční region: historické centrum Vídně, paláce a zahrady Schönbrunnu, kulturní krajina Wachau; Česká republika – příhraniční region: historické centrum Českého Krumlova, historické centrum Telče, rezervace historické vesnice Holašovice, Židovská čtvrť a kostel sv. Prokopa v Třebíči, Lednicko-valtický areál, vila Tugendhat v Brně)

Současná struktura přeshraniční spolupráce může být popsána následovně:

- Spolupráce na institucionální úrovni (euroregiony ve spolupráci s obcemi, regiony a regionálními řídicími strukturami)
- Spolupráce na politické a správní úrovni a
- Iniciativy pro spolupráci postavenou na projektech

Příkladem spolupráce na úrovni institucí jsou euroregiony. V příhraniční oblasti působí tři euroregiony: Euroregion *Weinviertel-Jižní Morava-Západní Slovensko* na západě, Euroregion – *Bayerischer Wald - Böhmerwald/Šumava* na východě a Euroregion *Silva Nartica* uprostřed. Většina z nich byla založena v druhé polovině 90. let minulého století. Hlavními tématy činnosti jsou politika umisťování a rozvoj ekonomiky a podnikání, trh práce, vzdělávání a kvalifikace, životní prostředí, zemědělství a lesnictví, cestovní ruch, regionální a místní partnerství, sociální otázky a zdravotnictví, energetika a nakládání s odpady, inovace a technologie, komunikace, záchranné systémy a řízení krizových situací.

Euroregiony jsou velmi důležitými partnery při implementaci programu, tvorbě a řízení projektů a šíření obsahu programu a projektů. Kromě toho je Euroregion informačním a komunikačním prostředkem. Euroregion slouží jako platforma pro předávání informací a know-how, jako opora ekonomického rozvoje a sociálně-kulturních aktivit a jako reprezentant specifických regionálních zájmů. Dále plní klíčové funkce při koordinaci přeshraničních aktivit na místní úrovni, přetváření pohledu přeshraničního růstu a účastnění se programu. V situaci, kdy přeshraniční rozvoj hraje zásadní roli a rozpočty obcí a měst jsou omezené, institucionální (finanční) podpora bude pro ně v následujících letech nepostradatelná.

Kromě vytváření politické a institucionální platformy je velké množství projektů zaměřeno na formování udržitelných struktur pro spolupráci na poli regionálního a městského plánování, dopravy, managementu trhu práce, obnovitelné energie, vzdělávání atd. Intenzita přeshraniční spolupráce je různá v závislosti na konkrétním cíli a povaze zúčastněných aktérů a pokrývá široké spektrum projektů velmi různých druhů, např. inkubátorů, tematických informačních center, webových a informačních platforem, clusterů, tematických sítí, dohod o spolupráci atd.

3 SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY (SWOT ANALÝZA)

Socio-ekonomické pozadí příhraničního regionu je důležitým faktorem pro provedení SWOT analýzy. Vedle regionální analýzy byly v průběhu aktualizace SWOT vzaty v úvahu i strategické regionální dokumenty a výsledky diskuse programovací skupiny.

Rakousko-český přeshraniční region není homogenní co se týče ekonomického a strukturálního prostředí, ani pokud jde o jeho rozvojovou dynamiku. Programová oblast je také silně ovlivněna městskými aglomeracemi *Vídně, Brna a Lince*, jejichž pravý opak pak nalézáme v několika extrémně okrajových oblastech. I přes tyto zvláštní podmínky se následující SWOT analýza soustředila na společné silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení s vědomím odlišností na ekonomické úrovni, ve struktuře a vývojových procesech a rovněž v institucionálním rámci.

Obecná charakteristika (demografické údaje , struktura osídlení)

Silné stránky	Slabé stránky
Výhodná geografická poloha ve středu Evropy Vysoká atraktivita polohy Rozvinutý polycentrický systém	Velké části příhraničního regionu jsou z hlediska mezinárodní a vnitroregionální dostupnosti okrajovými regiony Velký počet malých vesnic
Příležitosti	Ohrožení
Silné vazby na sousední regiony Spojování měst a venkova Pozitivní demografický trend vývoje	Rozdíly v rámci regionu (venkov-město, generace) Plytvání přírodou a krajinou nekoordinovaným rozvojem měst a zástavbou Setrvalý přirozený úbytek obyvatel v některých oblastech V některých oblastech stárnoucí populace, zvláště v okrajových venkovských oblastech

Sociálně-ekonomický rozvoj – hospodářský výkon a lidské zdroje

Ekonomická struktura a rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
Dlouhodobý a stabilní ekonomický růst ve většině regionů Široce diverzifikovaná struktura průmyslu v tradičních průmyslových centrech Noví průmysloví výrobci specializovaní na odvětví s vyšší přidanou hodnotou Městské regiony s dynamickým rozvojem, především v terciárním sektoru Atraktivní potenciál v oblasti cestovního ruchu a příznivý vývoj Bohaté přírodní zdroje pro výrobu obnovitelné energie	V některých oblastech přetrvávající vysoký podíl zemědělství se strukturálními problémy Vysoký podíl strukturálně slabých oborů v okrajových venkovských oblastech Nízká konkurenceschopnost kvůli nízké produktivitě práce a nízkému stupni inovace Strukturální slabiny v oblasti cestovního ruchu Chybějící přeshraniční organizační struktury cestovního ruchu Nerozvinutý sektor služeb (spojených s výrobou), především ve venkovských oblastech Nízké zapojení univerzit a výzkumných institucí stejně tak i společností v mezinárodní spolupráci rozvoje a inovací Nedostatečné propojení mezi podnikajícími subjekty na obou stranách hranice

Příležitosti	Ohrožení
(Rychlý) rozvoj MSP, hlavně ve větších městech a městských oblastech	Velké regionální rozdíly v hospodářském výkonu
Terciární sektor dohání ztráty ve venkovských oblastech (např. cestovní ruch, zdravotnictví, služby spojené s výrobou)	Nedostatečný rozvoj přeshraničního cestovního ruchu (např. destinační management, přeshraniční síťování nabídek produktů a služeb)
Velký potenciál pro rekreaci, wellness a kulturní turistiku	Stále ne zcela vyřešené přizpůsobování produktů a služeb
Využití regionálních zdrojů pro výrobu obnovitelné energie	turistického průmyslu a požadované infrastruktury stávající
Cykloturismus je jednou z důležitých částí společného česko-rakouského regionu a vytváří podmínky pro další harmonický rozvoj celého území	potávce

Lidské zdroje a trh práce

Silné stránky	Slabé stránky
Široká nabídka kvalifikované pracovní síly	Venkovské oblasti do velké míry závisí na trzích práce ve městech
Značná připravenost pracovních sil na mobilitu (tj. dojížďka)	– ve venkovských částech regionu nedostatek pracovních míst
	Omezená dostupnost flexibilních pracovních sil (kvantitativní i kvalitativní)
	Nepříznivá struktura nezaměstnanosti
	Nedostatečné soukromé a veřejné výdaje do vzdělávání a výzkumu, které by byly využity v lidských zdrojích
	Právní omezení v přeshraničním pracovním trhu
Příležitosti	Ohrožení
Zvýšení úrovně kvalifikace	Obrovské regionální rozdíly v příjmech a sociálních standardech
Jazykové dovednosti	Chybějící přípravné práce pro výměny na přeshraničním trhu práce
	Tlak na trhy práce ve městech následkem imigrace a dojížďky
	Rostoucí nezaměstnanost

Vzdělávání, výzkum a vývoj

Silné stránky	Slabé stránky
Vysoké školy a univerzity – velká rozmanitost nabízených studijních oborů	Regionální firmy málo zaměřené na inovace a technologie
Dostatečné kapacity a vysoká kvalita předškolních a školních zařízení	Nepoměr v přístupu k výzkumu a vývoji
Ve školách široká nabídka oborů studia	Nedostatečné zapojení MSP do výzkumných a vývojových činností a nedostatečně vyvinutý transfer technologií
Velký výběr vzdělávacích institucí a dobrý přístup k nim	Výrazná centralizace vzdělávacích zařízení, především v ČR
Venkovské oblasti jsou velmi dobře vybaveny vývojovými a především mimo městské aglomerace	Nedostatek podnikatelsky orientované infrastruktury a služeb,
výzkumnými zařízeními	
Tradice v oblasti vzdělávání a výzkumu	
Příležitosti	Ohrožení
Růst kapacit na univerzitách	Snižující se úroveň kvalifikace, zahrnující i znalost jazyka partnerů
Stávající kooperační struktury a sítě	Odliv mozků – migrace vysoce vzdělaných osob
Inovační potenciál v sektoru průmyslu a služeb (např. energetika, cestovní ruch, biotechnika, medicína, automobilový průmysl, zemědělství, doprava ...)	

Regionální dostupnost a udržitelný vývoj

Příroda a sociální prostředí

Silné stránky

Dobře zachované životní prostředí, stabilita a vysoký stupeň diverzity krajiny
Vodní zdroje a akumulace vody nadregionální důležitosti, horní toky a prameniště několika řek
Vysoká kvalita života
Dostačující rekreační oblasti působící jako protiváha měst
Vysoká úroveň zdravotních a sociálních služeb

Slabé stránky

Nedostatečné čištění odpadních vod ve venkovských oblastech (ČR)
Znečištěné řeky a vysoká eutrofizace vodních toků a nádrží (zemědělství, průmysl, domácnosti)
Nedostatečné úspory tepla a energie, nízké využití obnovitelných zdrojů
Nedostatečné zapojení obyvatelstva do záležitostí životního prostředí, nedostatečné ekologické povědomí obyvatelstva (ČR)

Příležitosti

Integrované projekty na ochranu životního prostředí a společné plánování a spolupráce (např. v oblasti protipovodňových opatření)
Rozvoj a využití obnovitelné energie, ekologického vytápění a činností šetřících energii
Valorizace přírodních zdrojů
Technologie na ochranu životního prostředí
Přeshraniční spolupráce v oblasti sociálních služeb jako reakce na omezené rozpočty a nedostatek poptávky a nabídky
Ochrana a využití přírodních podmínek a kulturního bohatství regionu, které umožní rozvoj turistického ruchu a lepší život obyvatel

Ohrožení

Nárůst negativních dopadů na životní prostředí (hluk, výfukové plyny) vinou narůstajících objemů dopravy
Proces odstraňování starých ekologických zátěží je pomalý.
Ničení kulturní krajiny intenzivním využitím půdy (obdělávání, suburbanizace, bytová výstavba,...)
Narůstající objem odpadů;
Pomalý nárůst využívání obnovitelných zdrojů energie navzdory motivačním opatřením
Sociální napětí v důsledku stárnoucí populace a/nebo migrace
Segregace (bydlení, pracovní příležitosti, přístup k sociálním službám)

Mobilita a dopravní infrastruktura

Silné stránky

Strategicky výhodná poloha vzhledem k hlavním evropským dopravním tepnám
Velká hustota dopravních sítí (železničních i silničních)
Mezinárodní letiště ve Vídni a regionální v Brně a Linci
Dobře vyvinutá osobní doprava na krátké vzdálenosti v rámci městských aglomerací

Slabé stránky

Nerovná úroveň rozvoje infrastruktury
Stále slabě rozvinutá přeshraniční infrastruktura železniční a silniční dopravy
Nízká kapacita silničních hraničních přechodů a zahlcené příjezdové cesty
Zanedbaná dopravní infrastruktura a nedostatečná technická infrastruktura a služby zajišťující údržbu v některých venkovských oblastech
Nedostatečné vnitroregionální služby veřejné hromadné dopravy v okrajových oblastech

Příležitosti

Zlepšení dopravního systému a infrastruktury
Koordinace plánování
Spolupráce a koordinace mezi různými způsoby dopravy (např. logistická centra)

Ohrožení

Zhoršení kvality veřejné dopravy a dostupnosti ve venkovských oblastech
Rostoucí objem dopravy

Přeshraniční spolupráce

Silné stránky

Stávající struktury spolupráce na osobní, právní, institucionální a politické úrovni
Zkušenosti se spoluprací založenou na projektech euroregionu

Slabé stránky

Rozdíly v právních systémech, na sociálních úrovních a ve standardech životního prostředí
Rozdíly na institucionálních a kompetenčních úrovních
Nízká spolupráce v oblastech plánování, institucionální a strukturální spolupráce

Příležitosti

Zlepšení a rozvoj současných nebo nových struktur
Modely a procesy účasti

Ohrožení

Nestabilita kooperačních struktur
Finanční omezení

4 SOULAD S OSTATNÍMI TRENDY/TENDENCEMI, STRATEGIEMI A PROGRAMY EU, RAKOUSKA A ČESKÉ REPUBLIKY

4.1 Nový globální rámec, úkoly a možnosti rozvoje

Rakousko-český příhraniční region tvořící křižovátku mezi starými a novými členskými zeměmi v srdci Evropy prodělal v posledních letech historické změny, stejně tak jako tomu bylo v mnoha dalších evropských regionech na dřívější vnější hranici Evropské unie. Výsledným úkolem pro regionální politiku EU je na jedné straně udržet rovnováhu mezi nutnou soudržností a na druhé straně posílit konkurenceschopnost jednotlivých evropských regionů. To má za následek rozšíření operačního prostoru, kde se po všech aktérech žádá, aby se soustředili na udržování kontaktů a partnerství jak v přeshraniční oblasti tak i v mezinárodních vztazích se sousedními zeměmi. Veřejný sektor musí přeměrovat svůj přístup a vytvořit pro sídla/podniky/aktivity takové prostředí, které pomůže aktérům uspět v konkurenci mezi regiony.

Dění za hranicemi Evropské unie tento příhraniční region také ovlivňuje. Tyto faktory zvyšují konkurenci mezi podniky, umístováním společností a regiony. Evropský integrační proces, deregulace a liberalizace jako reakce na globalizaci ekonomiky a společnosti, nedostatek a zvýšené ceny přírodních zdrojů (fosilní paliva) i technologický pokrok udávají intenzitu a směr mobility pracovních sil a kapitálu. V prostředí konkurence regionů vznikají nové požadavky na lokality, konkurenceschopnost regionů a pracovní sílu stejně jako nové úkoly pro regionální trhy práce a vzdělávací systémy. Následkem je pružnost trhů práce, rostoucí požadavky na mobilitu, ale také tendence k segmentaci. Instrukce a záchranné sociální sítě se musí přizpůsobovat, aby se s těmito změnami vyrovnaly.

Demografický vývoj v regionu jde proti nutnosti inovace a adaptace. Následkem vzrůstající délky života a klesající porodnosti dochází ke stárnutí populace. To vede ke změnám v chování spotřebitelů, v potřebě veřejných služeb i ke změnám chování pracovních sil (mobilita, inovace, ...). Znalosti efektivního využívání informací, komunikace a souvisejících technologií se v dnešní době stávají hlavními zdroji ekonomického rozvoje a stejně tak účastí každého jednotlivce v životě společnosti.

Mnoho lidí, vzdělávacích systémů i organizací je těmto požadavkům často nedostatečně přizpůsobeno. Proto je potřeba iniciovat vznik rámce pro regiony a jejich obyvatelstvo za účelem regionálního pokrytí těchto adaptačních procesů. Tyto změny také znamenají příležitost integrovat novou sílu a dění ve společnosti (např. potenciál žen) do regionálního a sociálně-ekonomického rozvoje.

4.2 Koordinace s ostatními strategiemi a programy Evropské unie, Rakouska a České republiky

4.2.1 Soulad se strategiemi Společenství

Operační program rakousko-české přeshraniční spolupráce v letech 2007-2013 přispívá k dosažení priorit stanovených v aktualizovaných lisabonských a göteborgských strategiích a ve Strategických směrnících Společenství o soudržnosti.

Politika soudržnosti musí přispívat k dosažení lisabonských cílů. V návrhu dokumentu nazvaném „Politika soudržnosti podporující ekonomický růst a zaměstnanost; strategické obecné zásady Společenství pro období 2007-2013“⁶ byly definovány následující priority Společenství:

- Učinit z Evropy a jejích regionů atraktivnější místo pro práci a investice,
- Rozvíjet znalosti a inovace pro hospodářský růst,
- Zvýšit počet kvalitních pracovních příležitostí,

Strategie schválená v Lisabonu v roce 2000 (lisabonská strategie) určuje strategické cíle v oblasti zaměstnanosti, hospodářské reformy a sociální soudržnosti v nadcházející dekádě, s cílem učinit z EU na základě nejmodernějších vědeckých poznatků nejkonzurenceschopnější a nejdynamičtější hospodářskou oblast světa, zajistit udržitelný růst, vytvořit pracovní příležitosti a dosáhnout lepší sociální soudržnosti. V roce 2005 byla lisabonská strategie přeměrována směrem k hospodářskému růstu a zaměstnanosti.

Strategie schválená v Göteborgu (göteborgská strategie) směřuje lisabonský proces více směrem k otázkám životního prostředí s důrazem na udržitelný rozvoj a cíle a činnosti, které vyváží rizika udržitelného rozvoje (stárnutí populace, změny klimatu, doprava, chudoba, ...)

Operační program je v souladu s Evropskou sociální agendou⁷, která definuje hlavní směry aktivit prováděných v kontextu sociální politiky a rovněž přispívá k realizaci lisabonské strategie. Cíle z Nice jsou definovány následovně:

- Zajistit dostupnost práce, zdrojů, práv, zboží a služeb pro všechny
- Prevence rizika sociálního vyloučení
- Pomoc nejohroženějším, mobilizace všech aktérů/organizací v oblasti ekonomické a sociální politiky.

Dokumenty definující tuto politiku se také odráží v *Obecných doporučeních pro hospodářskou politiku* a v *Doporučeních pro evropskou strategii zaměstnanosti*⁸ zahrnující mikroekonomickou i makroekonomickou politiku pro tvorbu nových pracovních příležitostí a hospodářský růst.

Program nazvaný „i2010 – Evropská informační společnost v roce 2010“⁹ má za cíl přispět i k vytvoření informační společnosti. To bude zahrnovat hlavně aktivity zaměřené na dosažení určitých cílů iniciativy spočívající ve zlepšení dostupnosti informačních technologií. Projekty realizované v rámci rakousko-české přeshraniční spolupráce v období 2007-2013 přispějí k vytvoření informační společnosti.

---

⁶ Zpráva Komise „Politika soudržnosti podporující ekonomický růst a zaměstnanost. Strategické obecné zásady Společenství 2007-2013, Evropská komise, CDRR-05-0010-05-EN, Brusel 22. května 2006.

⁷ Přijata v roce 2000 v Nice

⁸ Integrovaná doporučení: obecná doporučení pro hospodářskou politiku, Brusel 28. června 2005, 10667/05; Rozhodnutí rady v záležitosti doporučení pro politiku zaměstnanosti členských zemí. Brusel 5. července 2005.

⁹ I-evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost. Zpráva Komise pro Radu, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Brusel, 1. července 2005, COM (2005)229, finální verze.

V souladu s bodem 11 Nařízení (ES) č. 1080/2006 v oblasti malých a středních podniků přispěje Operační program přeshraniční spolupráce k naplnění Evropské charty pro malé podniky přijaté Evropskou radou v červnu 2000 v Santa Maria de Feira, jejímž cílem je zvýšení technologických kapacit malých podniků.

V rámci programu se bude dodržovat rovné postavení mužů a žen a osoby nebudou diskriminovány na základě pohlaví, rasy ani původu¹⁰. Dodržování principu rovných příležitostí pro obě pohlaví bude zaručeno po dobu trvání různých stadií implementace programu, stejně jako při realizaci finanční podpory z fondů a vyhodnocování jejich dopadů. Tento princip bude dodržován i při definování kritérií pro výběr projektů. S ohledem na problémy na trhu práce v subregionech podporovaných tímto programem bude vynaloženo úsilí za účelem podpory rovnosti příležitostí v přístupu na trh práce, mimo jiné pomocí podpory zaměstnanosti žen a vytváření nových příležitostí pro ně a rovněž pomocí rovného přístupu k odbornému/učňovskému vzdělání.

V kontextu společné zemědělské politiky bude vytvářena komplementarita mezi finančními intervencemi Společenství prováděnými Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EAFRD)^{11 12} a činnostmi spolufinancovanými z fondu ERDF týkajícími se územní spolupráce. Bude zajištěna koordinace dotací přicházejících z různých fondů.

Bude dodržován princip doplňkovosti ustanovený v Nařízení (ES) o obecných ustanoveních pro ERDF, ESF a CF (čl. 9)¹³. V souladu s tímto principem nebudou prostředky Strukturálních fondů nahrazovat veřejné nebo jiné ekvivalentní výdaje členských států.

Budou respektovány principy politiky Společenství ohledně ochrany a zlepšení životního prostředí stejně jako příslušné dodatky včetně směrnic EU. To zahrnuje zejména naplnění závazků plynoucích ze směrnice 92/43/EHS (směrnice o stanovištích), směrnice o ptácích 74/409/EHS a směrnice vztahující se k ekologickému systému NATURA 2000.

Operační program bude podporovat projekty přispívající k realizaci priorit zapsaných ve Strategii EU pro udržitelný rozvoj¹⁴, protože po členských státech se požaduje, aby zaměřily své snahy na řešení zásadních problémů v oblasti klimatických změn a čisté energie, veřejného zdraví, sociálního vyloučení, demografie a migrace, nakládání s přírodním bohatstvím a vyvážené dopravy.

Díky Evropským perspektivám územního rozvoje (ESDP, 1999) byl učiněn významný krok ke koordinované politice regionálního a územního rozvoje. Její hlavní cíle, které se zaměřují na udržitelný a vyvážený územní rozvoj v EU, jsou tři:

- Ekonomická s sociální soudržnost

---

¹⁰ Článek 16 Nařízení (ES) č. 1083/2006

¹¹ Návrh rozhodnutí Rady o strategických doporučení Společenství pro rozvoj venkova (Programové období 2007-2013), Brusel, 5. července 2005, COM (2005)304 finální verze.

¹² Nařízení Komise (ES) č. 1698/2005 datované 20. září 2005 o finanční podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Úřední list ES L 277/1 datovaný 21. října 2005.

¹³ Nařízení (ES) č. 1083/2006

¹⁴ Shrnutí zprávy Komise pro Radu a Evropský parlament ve věci Strategie pro udržitelný rozvoj: operační platforma. Brusel, 13. prosince 2005, COM (2005) 658 final.

- Zachovávaní a řízení přírodních zdrojů a kulturního bohatství
- Vyrovnanější konkurenceschopnost v evropském prostoru

Evropská integrace je součástí ESDP. Místní a regionální úřady musí na regionálním rozvoji spolupracovat v příhraničním styku.

Program územní spolupráce (CBC) nebude podporovat činnosti, které by mohly být financovány z jiných evropských hlavních programů, pokud nejsou přímo zaměřeny na spolupráci v příhraničním styku. Koordinace s ostatními Operačními programy v Rakousku a České republice bude zajištěna účastí zástupců Ministerstva zemědělství, lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství v Rakousku a Ministerstva zemědělství v České republice na jednáních Monitorovacího výboru. Dále taktéž bude uskutečňována v rámci regionálních a národních koordinačních jednáních a taktéž díky zapojení zodpovědných osob do každodenního kontaktu s osobami zapojenými do realizace aktivit realizovaných z jiných programů a tím tak bude zamezeno možnému dvojímu financování z fondů Společenství. Je tudíž nezbytné určit, v čem se shodují a v čem se liší od ostatních EU programů a kde je potřebná koordinace se stávajícím programem:

- Rakouský Program rozvoje venkova (EAFRD); v rámci *strat.at* bylo v Rakousku vypracováno jasné oddělení projektů podporovaných z EAFRD a ERDF
- Národní strategický plán pro rozvoj venkova v České republice (2007-2013)
- ERDF (Evropský fond pro regionální rozvoj): Cíl 1 - soudržnost a Cíl 2 – regionální konkurenceschopnost
- ESF (Evropský sociální fond) – zaměstnanost
- TEP (Teritoriální dohoda o zaměstnanosti)
- TEN (Transevropské sítě)
- Natura 2000
- Také v České republice a v Rakousku, bude využíván Evropský rybářský fond (EFF) v oblasti akvakultury a jiných opatřeních společného zájmu. Z tohoto programu jsou podporováni zainteresovaní příjemci, nebo podnik v oblasti popsané výše. Z hlediska odlišného účelu zaměření operačního programu financovaného z EFF a OP přeshraniční spolupráce Rakousko-Česká republika, nehrozí v žádném případě překryvy z pohledu poskytování podpor. Navíc, projekt z OP Rakousko-Česká republika je možný pouze při naplnění minimálně dvou z následujících kritérií spolupráce – společná příprava, společné provádění, společný personál a společné financování. Co se týká projektů připravovaných pod EFF, není zde nutný přeshraniční efekt.
- Problematika jdoucí napříč oblastmi, např. udržitelnost, rovné příležitosti pro muže a ženy – gender mainstreaming, která bude v procesu programování zohledněna mezioborově, přičemž přístup beroucí v potaz problematiku pohlaví bude aplikován všude, kde to bude možné.

Gender mainstreaming byl schválen v Amsterdamské smlouvě z roku 1999 jako jeden z hlavních úkolů Společenství – měla by být odstraněna nerovnost a podporovány rovné příležitosti pro muže a ženy. V článku 11 obecných ustanovení o strukturálních fondech se ukládá Komisi i členským státům, aby realizováním činností strukturálních fondů podporovaly rovné příležitosti pro muže a ženy.

Zvláštní pozornost bude věnována službám, které nabízí program INTERACT II. Tento celoevropský program napomáhá efektivnímu spravování programů v rámci cíle Evropská územní spolupráce a nabízí podporu, zaměřenou na potřeby všech aktérů, účastníků se těchto programů. Jeho cílovou skupinou jsou především implementační orgány, zřízené na základě Nařízení (ES) č.1083/2006 a č.1080/2006, ale i další partneři podílející se na implementaci programu. V rámci programu bude podporováno využívání služeb a dokumentace INTERACTu, stejně tak jako účast na jeho seminářích, aby bylo zajištěno co nejlepší využití tohoto podpůrného programu implementačními orgány tohoto programu. Související náklady jsou způsobilé v rámci Technické pomoci.

4.2.2 Soulad s národními politikami

Strategický dokument, cíle a prioritní osy česko-rakouské příhraniční spolupráce jsou v souladu s celonárodními strategickými dokumenty definující příslušné politiky, zejména s těmito:

- Národní rozvojový plán pro období 2007-2013 (návrh)¹⁵
- Národní strategický referenční rámec 2007-2013 podporující hospodářský růst a zaměstnanost (předběžný návrh).¹⁶ Cíle programu příhraniční spolupráce přispívají k dosažení strategického cíle i vytýčených detailních horizontálních cílů.
- Regionální operační programy (návrhy) krajů a spolkových zemí zasahujících do území podporovaného OP přeshraniční spolupráce 2007-2013.

Projekty podpořené v rámci Programu jsou v souladu s českou, rakouskou a evropskou legislativou, respektující obzvláště následující podmínky:

- Soulad investičních projektů s pravidly v oblasti ochrany životního prostředí, obzvláště pak beroucí v potaz dopad plánovaných projektů na oblasti NATURA 2000;
- Pozitivní nebo neutrální dopad projektu na životní prostředí;
- Zákaz možného dvojitého nebo vícenásobného financování projektů z fondů Společenství;
- Soulad se zákony o zadávání veřejných zakázek;
- Soulad s pravidly souvisejícími s veřejnou podporou, aktivity porušující hospodářskou soutěž a komerční projekty nebudou realizovány v rámci tohoto programu.

V rámci konzultací projektových záměrů, potenciální žadatelé budou informováni o nemožnosti dvojitého financování z fondů Společenství. Navíc, kontrola formálních náležitostí, prováděna v rámci hodnocení každé projektové žádosti, obsahu projektové žádosti, zda-li nehrozí možné dvojí financování.

---

¹⁵ Národní rozvojový plán pro období 2007-2013, Praha, únor 2006; konečná verze Národního strategického referenčního rámce pro Rakousko 2007-2013, Vídeň, 31. října 2005 (vytvořil OIR, schválil OROK).

¹⁶ Návrh Národního strategického referenčního rámce ČR 2007-2013, Praha, březen 2006; Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 na podporu hospodářského růstu a zaměstnanosti. Předběžný návrh, dokument schválen vládou ČR 14. února 2006.

Rakousko

Řídicím rámcem územní rozvojové politiky Rakouska jsou rozhodnutí Evropské rady a ESDP, které jsou zohledněny v rakouské Koncepci územního vývoje (ÖREK 2001). Formulované cíle zajišťují sociální a hospodářskou soudržnost, vytváření stejných životních podmínek v regionech a sociální integraci.

„Strategie 2010 – perspektivy pro výzkum, technologie a inovace v Rakousku“ formulovala pravidla národní politiky výzkumu, technologií a inovací do roku 2010 a dále. Cílem je prosazení konkurenceschopnosti a dynamiky národního hospodářství pro hospodářský růst a aktivní rozvoj zaměstnanosti.

- Zvyšování inovačních kapacit institucí, organizací a firem
- Intenzifikace spolupráce mezi vědou a hospodářstvím
- Efektivní koordinace regionálních a národních aktivit v oblasti výzkumu a vývoje.

Jako konkrétní vstup pro přípravu nového programového období Strukturálních fondů (ERDF a ESF) 2007-2013 v Rakousku je třeba uvést Národní strategický referenční rámec (NSRF) - *strat.at*, který zastřešuje operační programy pro regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (osm spolkových zemí), cíle Konvergence – Phasing Out a Evropskou územní spolupráci. V něm se uvádí, že z rakouského pohledu je nutné přeshraniční spolupráci věnovat zvláštní pozornost, což poukazuje na vysoký podíl příhraničních regionů spojených s celým územím a zkušenosti v oblasti spolupráce získané v průběhu posledních dvou období Strukturálních fondů. Přeshraniční spolupráce by se měla zaměřovat na usnadnění a intenzifikaci vývoje a realizace příhraničních integrovaných projektů ve srovnání s probíhajícím obdobím. Následně by toto mělo vést k novému kvalitativnímu stupni vývoje projektů a ke změnám funkčních struktur v příhraničních regionech.

Vedle těchto národních strategických dokumentů jsou v kontextu přípravy programů Evropské územní spolupráce velmi důležité i koncepty územního plánování a regionálního rozvoje a oborové a tematické strategie a modely spolkových zemí *Dolní Rakousko* („*Landesentwicklungskonzept*“), *Horní Rakousko* („*Strategie-Programm Oberösterreich 2000+*“) a města *Vídně* (Urbanistický rozvojový plán 2005 (*Stadtentwicklungsplan, STEP 05*)).

Základní rámcové prvky požadované strategií *strat.at* jsou vyjádřeny v Národním reformním plánu (NRP 2006-2008). Rozvojová strategie *strat.at* se zaměřuje na přechod ke společnosti a ekonomice orientované na znalosti. Základním prvkem jsou inovace v širokém smyslu slova zahrnující i netechnologické prvky (např. organizační).

Rakouská strategie udržitelnosti má za cíl vytvoření dlouhodobého přístupu, který integruje strategie všech různých sektorů zaměřené na ekologický, úsporný a sociálně udržitelný rozvoj. Jejými hlavními cíli jsou zvýšení kvality života v Rakousku, podpora konkurenceschopnosti Rakouska skrze tvorbu inovačních struktur, zvýšení rozmanitosti a kvality prostor pro bydlení v Rakousku a zvýšení odpovědnosti vůči Evropě a světu.

Podpora strategie ekonomického rozvoje ve venkovských oblastech je také stanovena v „Programu rozvoje venkova,“ který byl spolufinancován a vypracován v součinnosti s EAFRD. Obzvláště činnosti z prioritní osy 3 a projekty a projekty a iniciativy vzniklé podle přístupu LEADER přispívají k rozvoji venkovských oblastí s cílem dosáhnout diverzifikované ekonomické struktury. Oddělené

podmínky podpory mezi EAFRD a ERDF krom toho zajišťují realizaci činností bez překrývání a zdvojeného financování.

Obecně je potřeba poznamenat, že na regionální úrovni by realizace měla probíhat při lepším sladění podpůrných struktur regionálního řízení, teritoriálních dohod o zaměstnanosti a managementu LEADER, aby se zvýšila efektivita finanční podpory a aby byli osloveni ti správní regionální aktéři („regionální správa“).

Česká republika

Rovněž i v České republice hlavní program Národní strategický referenční rámec (NSRR) představuje dokument, jímž se řídí využívání fondů Evropské unie v období 2007-2013. Základem pro vypracování návrhu Národního strategického referenčního rámce byl Národní rozvojový plán České republiky, který byl vzat na vědomí usnesením Vlády České republiky č. 175/2006. Analytická část Národního strategického referenčního rámce se zaměřuje na identifikaci klíčových silných stránek České republiky tak, aby se posílila její konkurenceschopnost, a na problematiku otázek a slabé stránky, které by mohly bránit udržitelnému rozvoji hospodářství a společnosti. Národní strategický referenční rámec definuje systém operačních programů hospodářské a sociální politiky soudržnosti pro období 2007 - 2013, prostřednictvím něhož budou realizovány jednotlivé prioritní osy. Národní strategický referenční rámec bude předmětem jednání s Evropskou komisí ohledně finální formy intervencí politiky soudržnosti v České republice.

Globálním cílem Národního strategického referenčního rámce pro období 2007 - 2013 je změna sociálně-ekonomického prostředí v České republice v souladu se zásadami udržitelného rozvoje tak, aby se Česká republika stala atraktivním místem pro investice, práci a život svých obyvatel. Prostřednictvím neustálého posilování konkurenceschopnosti lze dosáhnout udržitelného rozvoje, jehož tempo bude vyšší, než je průměrný růst v evropské pětadvacítce. Česká republika bude usilovat o růst zaměstnanosti a vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvýšení kvality života jejich obyvatel. Globálního cíle bude dosaženo na základě realizace těchto strategických cílů:

- Strategický cíl I – Konkurenceschopná česká ekonomika (prioritní osy: konkurenceschopný podnikatelský sektor; podpora výzkumu, vývoje a inovací; rozvoj udržitelného cestovního ruchu);
- Strategický cíl II – Otevřená flexibilní a soudržná společnost (prioritní osy: vzdělání; růst zaměstnanosti a zaměstnatelnosti; posilování sociální soudržnosti; rozvoj informační společnosti; smart administration);
- Strategický cíl III – Atraktivní prostředí (prioritní osy: ochrana a zlepšení kvality životního prostředí; zlepšení dostupnosti dopravou); a
- Strategický cíl IV – Vyvážený rozvoj území (prioritní osy: vyvážený rozvoj regionů; rozvoj městských oblastí; rozvoj venkovských oblastí).

Strategie je založena na klíčových strategických dokumentech jak evropského (návrh Strategických obecných zásad Společenství) tak domácího původu (Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu, Strategie regionálního rozvoje a další platné rezortní i regionální strategie - Program rozvoje regionu *Jižní Čechy*, Program rozvoje regionu *Jižní Morava* a Program rozvoje regionu *Vysočina*)

Vzájemný vztah priorit programu s ostatními principy EU a národních politik

	Prioritní osa 1 – socioekonomický rozvoj , cestovní ruch a transfer know-how				Prioritní osa 2 – regionální dostupnost a udržitelný rozvoj			Hlavní principy		
	Infrastruktura a služby spojené s podnikáním a inovacemi	Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času	Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace	Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace	Doprava a regionální dostupnost	Životní prostředí a prevence rizik	Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce	Udržitelný rozvoj	Rovné příležitosti	Spolupráce
Obecné zásady spol.	x	x	x							x
Strat.at	x	x	x							x
STRAT CR	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
NRP AT	x	x	x			x				
NRP CR	x	x	x		x					
Strat. udržitelného rozvoje. AT					x	x		x		
Strat. udržitelného rozvoje. CR					x	x		x		
WIN	x	x	x		x	x	x	x	x	
STEP	x	x	x		x	x	x	x	x	
Strat. progr. HR	x	x	x		x	x	x	x	x	
JC ROP	x	x	x		x	x		x		
JM ROP	x	x	x		x	x		x		
Vy ROP	x	x	x		x	x		x		

5 STRATEGICKÁ ORIENTACE A ROZVOJOVÉ CÍLE

5.1 Strategická orientace

5.1.1 Obecné zásady

Rozvoj v tomto regionu probíhá ve zvláště citlivých oblastech. *Udržitelnost* musí být jako horizontální princip součástí všech prioritních os. Musí se k ní přihlížet obzvláště tam, kde se činnosti střetávají s odlišnými požadavky uživatelů. Koncepte udržitelnosti jsou především vyžadovány a realizovány při regionálním rozvoji a při rozvoji životního prostředí, pro další rozvoj národních a přírodních parků, ale rovněž v oborových činnostech jako je například cestovní ruch, využití volného času či technická infrastruktura (energie). Zásada udržitelnosti má za cíl poskytnout vhodné podmínky pro rozvoj současné generaci, bez snižování možností pro rozvoj dalších generací. Aby bylo možné tohoto cíle dosáhnout, musí být brány v potaz tři základní dimenze udržitelnosti; ekologická, ekonomická a sociální:

- *Ekologická udržitelnost* znamená ekologické využívání přírodních zdrojů, zlepšování kvality životního prostředí, ochranu biodiverzity a předcházení rizikům pro lidstvo i životní prostředí.
- *Ekonomická udržitelnost* znamená tvorbu ekonomického systému orientovaného na budoucnost a zvýšení ekonomických kapacit a schopností inovací.
- *Sociální udržitelnost* znamená sociální vyváženost, právo na lidský život a účast obyvatelstva v politice i společnosti.

Realizace těchto aktivit je v souladu s evropskými a národními politikami pro rovné příležitosti. Strategii k ukončení diskriminace a dosažení rovných příležitostí pro ženy a muže je politika *gender mainstreamingu*. Rovné příležitosti pro obě pohlaví nejsou zvláštním tématem, ale základním principem každé činnosti. Zahrnutím politiky rovných příležitostí do všech koncepcí a činností je možné dosáhnout rovnováhy a spravedlnosti v rámci společnosti.

Účast občanů a využití celého místně specifického a tvůrčího potenciálu jako nadstavby reprezentativní demokracie jsou hlavní cíle politické účasti. Účast je intenzivní spolupráce různých aktérů a obyvatel regionu a nástroj k dosažení rovnováhy zájmů a konsensu v procesech plánování a rozvoje.

5.1.2 Strategie programu pro rozvoj přeshraničního regionu

V předchozích dvou programových obdobích byly přeshraniční aktivity zaměřeny hlavně na rozvoj a prohlubování přeshraničních kontaktů a realizaci společných projektů.

Nový program staví na těchto zkušenostech a využívá výsledky analýzy relevantních strategií a oblastí činností pro další rozvoj česko-rakouského příhraničního regionu.

Společná strategie a operační program jsou orientovány na další rozvoj společných oblastí s cílem:

- Vytvořit ekonomický a životní prostor zaměřený na budoucnost
- Zvýšit konkurenceschopnost přeshraničního regionu a
- Zlepšit podmínky pro život v oblasti

- Podporovat evropskou integraci na regionální i místní úrovni v přeshraniční oblasti.

Všechny činnosti se budou řídit následujícími principy:

1. Přizpůsobení ekonomického a sociálního rámce a řešení problémů v přeshraničním regionu zapříčiněných jeho okrajovou polohou, a tím vytvoření integrovaného regionálního socio-ekonomického prostoru:

- Zlepšení ekonomické struktury, urychlení strukturálních změn, zlepšení místních podmínek, rozvoj technologií a inovací
- Zlepšení dopravní, technické a jiné infrastruktury, odbourávání bariér spojených s přechodem hranice
- Prosazování udržitelného územního rozvoje
- Minimalizace ekologické zátěže, eliminace škod na životním prostředí, zlepšení životních a pracovních podmínek a životního prostředí pro obyvatelstvo
- Zlepšení vzdělávání, školení a růst zaměstnanosti
- Rozvoj lidských zdrojů
- Rozvoj rovných aspektů, podpora rovných příležitostí a antidiskriminace
- Prosazování místně specifického potenciálu příhraniční oblasti

2. Posílení přeshraničních vztahů mezi obyvateli, organizacemi a institucemi ve všech odvětvích:

- Zlepšení přeshraniční ekonomické spolupráce
- Omezení bariér a zlepšení spojení v přeshraniční dopravě
- Přeshraniční koordinace ochrany životního prostředí a využívání přeshraničních regionálních přírodních zdrojů
- Posílení přeshraniční společenské a kulturní výměny za účelem zvýšení atraktivit oblasti pro život, bydlení a práci
- Vytvoření přeshraničních sítí pro spolupráci a komunikaci za účelem posílení regionální identity na obou stranách hranice

Strategie operačních programů jsou zaměřeny na vytváření podmínek vhodných pro udržitelný rozvoj rakousko-českého příhraničního regionu se zřetelem na ekonomickou, sociální a vzdělávací oblast. Konkurenceschopnost příhraničního regionu musí být podpořena dostatečnými finančními prostředky tak, aby tyto prostředky měly pozitivní vliv na hospodářský růst a následně přispívaly k udržitelnému rozvoji existujícího potenciálu rakousko-českého příhraničního regionu. Zlepšení a posílení kvality vnitřních vztahů existujících v rakousko-českém příhraničním regionu představují zásadní faktor trvalého rozvoje. Stejně tak je třeba zlepšit kvalitu ekonomických struktur a vědeckých a akademických styků, jejichž základ se vytváří prostřednictvím síťování, to vše s cílem lepšího toku informací, znalostí a dovedností a jejich výměny.

Podstatné zlepšení kvality či přesněji zvýšení konkurenceschopnosti v prostředí evropského prostoru je předpokladem trvalého ekonomického a sociálního růstu česko-rakouského příhraničního regionu. Pouze dlouhodobá konkurenceschopnost může umožnit udržitelný růst, což je předpoklad snižování regionálních rozdílů uvnitř EU.

Všechny aktivity v rámci tohoto programu jsou ve shodě s podporou jak lisabonského a stejně tak i göteborgského procesu. Ačkoliv aspekty koheze a konkurenceschopnosti v příhraničním regionu budou hlavně pokryty z programů Cíle 1 a 2 a to jak na jedné tak i na druhé straně hranice, mimo tyto hlavní výzvy, bude tento program doplňkově přispívat co nejvíce bude moci k těmto evropským procesům. Například nejen v rámci Oblasti podpory 1 budou podporovány inovace, kde jsou pokryty veškeré ekonomické aspekty inovací ve spojení s ekonomikou a rozvojem obchodu, ale je taktéž zahrnut i do jiných Oblastí podpory, jako jsou:

- Životní prostředí díky vytváření a testování nových technologií v systémech obnovitelných energií;
- Cestovní ruch díky vytváření společných produktů odvozených z potřeb přeshraničního regionu, realizací společných pilotních přeshraničních výstav v roce 2009, používáním nových a inovativních technik (internetové rezervace hotelů, využívání GPS navigace v cyklistice,...) a
- Sociální otázky (nové způsoby v přeshraniční spolupráci na trhu práce, nové přístupy k gender aktivitám a minimalizací sociálních rizik,...).

Následující kvalitativní hlediska byla vybrána pro tvorbu strategií operačního programu:

- Rozvoj ekonomického prostředí spojeného s rozvojem vědy, výzkumu, vývoje a inovací, rovněž rozvoj lidských zdrojů s ohledem na přeshraniční povahu spolupráce (lisabonský proces). Faktory ekonomického rozvoje jsou:
  - o Otevřené podnikatelské prostředí s důrazem na udržitelný rozvoj cestovního ruchu
  - o Vyspělé systémy výzkumu, vývoje a inovací, zavádění nových výrobních technologií
  - o Propojení akademické a podnikatelské sféry
  - o Pružný pracovní trh s kvalifikovanými pracovními silami
  - o Moderní společnost, která cíleně a metodicky zvyšuje svou úroveň (znalostní společnost ve všech svých aspektech)
  - o Přeshraniční spolupráce místních komunit, oživení společných tradic a kultury, obzvláště týkající se podpory turistického ruchu

Cyklo stezky

V celém příhraničním regionu existují sítě cyklostezek, které ale ve většině případů nejsou vzájemně dostatečně propojeny a které jsou využívány pro stále rychleji se rozvíjející a rozšiřující cykloturistiku. Takové sítě existují na Šumavě, Vysočině, v okolí Dunaje, známé jsou cyklostezky ve vinných oblastech Jižní Moravy a Dolního Rakouska. Pro zlepšení celkové nabídky by v rámci přeshraniční spolupráce mělo být podpořeno další propojení přes hranice mezi jednotlivými oblastmi tak, aby měli turisté širší a pestřejší nabídku při své návštěvě regionu. Propojení je myšleno jak fyzicky, tak marketingově. Cyklostezky budou samozřejmě využívat i místní občané pro překračování hranic a další rozvíjení partnerství a přeshraniční spolupráce.

Průmysl cestovního ruchu

Příhraniční regiony nevykazují tak vysokou návštěvnost a počet noclehů v porovnání s velkými centry jako např. Praha nebo Vídeň. Zde turisté zůstávají týden i déle a okrajové regiony navštěvují během jednodenních výletů, případně tudy pouze projíždějí. Cílem podpory z OP přeshraniční spolupráce je umožnit inovaci turistické nabídky ve smyslu vytvoření širší a diverzifikované společné nabídky se sousedícími regiony na druhé straně hranice. Společně je možné nabídnout větší množství „atrakcí“, je možné využívat synergických efektů z různé nabídky jednotlivých regionů (hory, jezera, atd.). Společná nabídka s jednotným marketingem má daleko větší šanci oslovit turisty a nabídnout jim možnost na smysluplné využití dlouhodobějších pobytů. Rozvoj společné nabídky je také spojen s přeshraniční infrastrukturou, která je zatím z velké části nedostatečná. Aby mohli turisté/návštěvníci využít celkové nabídky, je potřeba, ale se mohli mezi regiony bezproblémově pohybovat a aby nebyli omezeni nedostatkem příp. nekvalitou hraničních přechodů.

- Ve všech směrech atraktivní životní prostředí (göteborgský proces). Faktory atraktivního životního prostředí jsou:
  - o Ochrana a zlepšování životního prostředí, péče o potenciál přírodní krajiny a jeho využívání, ochrana před riziky
  - o Rozvoj infrastruktury životního prostředí
  - o Dostupnost pohraničního regionu

Infrastrukturní projekty

Dle uskutečněných analýz a studií v regionu, byl identifikován jako jeden z největších problémů pro rozvoj přeshraniční spolupráce nedostatečná (dopravní) infrastruktura. Různé subjekty (veřejné i soukromé) požadují zejména vytvoření podmínek pro hospodářský růst. V rámci přeshraniční spolupráce by mělo být podpořeno další zkvalitnění hraničních přechodů a míst umožňujících překračovat hranice, stejně jako regionálních komunikací vedoucích k nim.

Tento přeshraniční význam a umístění v těsném sousedství hranice je základním rozdíle odlišujícím projekty Cíle 3 a Cíle 1 (2). Bez takto vytvořených podmínek nelze úspěšně realizovat projekty podporující např. společný systém zdravotní péče založený na možnosti zasahování specializovaných složek zdravotníků na druhé straně hranice.

Stejně tak nelze připravovat např. společný technologický park s potenciálem a výhodnou polohou pro obě sousedící země bez dostatečně zajištěné infrastruktury. Dostatečná přeshraniční infrastruktura je i nezbytnou podmínkou pro rozvoj turistického (cestovního) ruchu.

Z celkového objemu fin. prostředků je plánováno v rámci této Oblasti podpory/intervenčního kódu vynaložit zhruba 11,8 milionů EUR na regionální/lokální cesty a 5 milionů EUR na cyklostezky (viz. 9.3 Indikativní rozdělení dle kategorií). Toto rozdělení na kódy je pouze předpokládané a během realizace programu jsou možné jeho další úpravy.

Rakousko-český příhraniční region je územím s dostatečným růstovým potenciálem v ekonomické, sociální i kulturní oblasti; tyto podmínky umožní postupný nárůst životní úrovně jeho obyvatel.

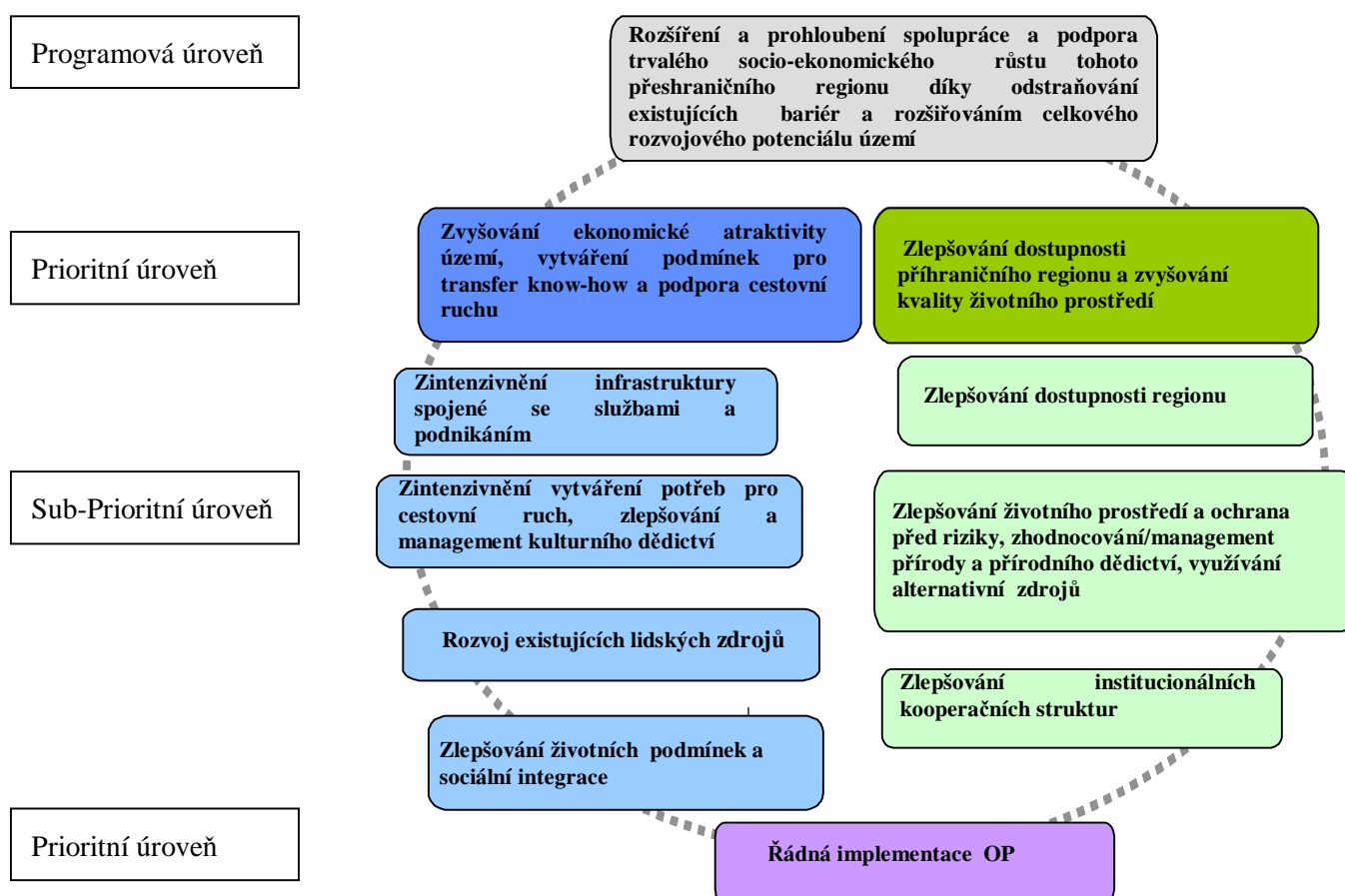

5.2 Rozvojové cíle

Globálním cílem programu je rozšíření a prohloubení spolupráce v přeshraničním regionu a podpora udržitelného ekonomického rozvoje přeshraničního regionu formou odstraňování existujících bariér a posilování celkového rozvojového potenciálu území. Široké spektrum činností které jsou obsaženy v tomto programu jsou vzájemně pospojovány s ostatními a tyto mají dopad na různé oblasti podpory. V první řadě můžeme jmenovat

- Minimalizace dopadů existujících bariér
- Snížení regionálních i přeshraničních sociálně-ekonomických nerovností
- Zachování a zlepšení životní úrovně
- Zhodnocení přírodního bohatství a kulturního dědictví
- Regionální správa a posílení sítí a struktur spolupráce

Cíle Operačního programu Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika:

Všechny tyto hlavní rozvojové cíle, vytvářejí hierarchii cílů, rozčleňující se na úroveň prioritních os a více specifických cílů. Tyto cíle jsou brány v potaz ve struktuře a obsahu operačního programu.

- Prioritní osa 1 „sociálně-ekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how“ a
- Prioritní osa 2 „regionální dostupnost a udržitelný rozvoj“
- Navíc existuje prioritní osa 3 „technická pomoc“

6 PRIORITNÍ OSY

Struktura programu se sestává ze tří prioritních os v celkem sedmi oblastech podpory. Prioritní osy 1 a 2 jsou zaměřeny na principy lisabonské a göteborgské strategie a zohledňují prostupující problematiku rovných příležitostí, regionální správy, přeshraniční spolupráce a udržitelnosti.

Prioritní osa 1 „socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how“ zahrnuje čtyři oblasti podpory: infrastruktura spojená s podnikáním (nepřímá podpora podnikání), cestovní ruch, rozvoj lidských zdrojů a předcházení zdravotním a sociálním rizikům. Obsahuje jak mnoho prvků orientovaných na implementaci lisabonské strategie, tak prvky udržitelnosti jasně odkazující na göteborgský proces.

Prioritní osa 2 „regionální dostupnost a udržitelný rozvoj“ obsahuje tři oblasti podpory: doprava a regionální dostupnost, otázky životního prostředí a udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce. Také tato prioritní osa odkazuje na aspekty lisabonských a göteborgských principů.

Dále budou implementovány činnosti pod **prioritní osou 3 „Technická pomoc.“**

Struktura Operačního programu Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika:

<i>Prioritní osa 1 – socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how</i>	<i>Prioritní osa 2 – regionální dostupnost a udržitelný rozvoj</i>
<p>Oblasti podpory</p> <p>OP 1 – Infrastruktura a služby spojené s podnikáním a inovacemi</p> <p>OP 2 – Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času</p> <p>OP 3 – Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace</p> <p>OP 4 – Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace</p>	<p>Oblasti podpory</p> <p>OP 5 – Doprava a regionální dostupnost</p> <p>OP 6 – Životní prostředí a prevence rizik</p> <p>OP 7 – Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce</p>
<i>P r i o r i t n í o s a 3 - T e c h n i c k á p o m o c</i>	

Oblasti podpory pod úrovní prioritních os jsou souvislými tematickými intervenčními oblastmi. Koordinaci mezi těmito oblastmi podpory obstarává management programu. Konkrétní aktivity zahrnuté v oblastech podpory tvoří široké spektrum možností pro realizaci programu v letech 2007-2013. Protože toto je otevřený seznam možných činností, mohou být podporovány a spolufinancovány i další vhodné činnosti, pokud se objeví v průběhu realizačního období. Program přebírá zavedené prvky a postupy předchozího programu a přidává některé nové principy (např. princip hlavního

příjemce) stejně jako další témata (zdraví, prevence rizik, ...) Nové struktury zajištěné programovými doporučeními by měly zaručit optimální možnosti realizace.

6.1 Prioritní osa 1: socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how

Cíl

Rozvoj ekonomické atraktivity území, vytváření podmínek pro transfer know-how a podporu cestovního ruchu

Souvislosti

Rakousko-český přeshraniční region se vyznačuje heterogenní ekonomickou strukturou obzvláště ve venkovských a okrajových oblastech, vysokým podílem MSP a malým stupněm inovací. Tento region je stále regionem procházejícím strukturálními změnami. Přeshraniční podpora aktivit spojených s podnikáním by měla uvést region do silnější pozice a dále jej posunout k větší integraci regionu. Toho všeho lze dosáhnout zvláště s pomocí sítí a struktur spolupráce, které by měly poskytnout základ a vstupy pro vyrovnání se s úkoly a maximální využití šancí a konkrétních činností. Tyto aktivity mohou být realizovány buď v rámci programu územní spolupráce nebo jiných národních nebo evropských iniciativ. Toto vše je v souladu se strategií a bude toho dosaženo tímto:

- Zvýšením podpory v oblastech spojených s podnikáním a službami
- Zlepšením a vytvořením příležitostí pro cestovní ruch, zlepšením a managementem kulturního bohatství
- Rozvoj lidských zdrojů stejně tak i
- Zlepšením podmínek pro život a sociální integraci

6.1.1 Infrastruktura a služby související s podnikáním a inovacemi

Souvislosti

Region si musí zajistit udržení své pozice jako inovační a vysoce hodnocená lokalita ve srovnání s jinými regiony. Je třeba dále tyto podmínky inovačním a požadovaným způsobem rozvíjet, poskytnout přístup k příslušným lokalitám, modernímu know-how a službám souvisejícím s podnikáním. Prostředí pro regionální aktéry by mělo být zlepšeno posílením přeshraniční spolupráce služeb souvisejících s podnikáním, inovačních center a rovněž zlepšením inovačních služeb a infrastruktury a služeb souvisejících s podnikáním (spolupráce a projekty pro internacionalizaci, inovace, výzkum, vývoj, síťové aktivity a podpůrné struktury).

Zaměření podpory může být zejména následující

- Umožnění přístupu a poskytování infrastruktury spojené s podnikáním
- Uplatnění inovací a V&V
- Příprava regionálních aktérů, organizací a institucí na konkurenci

- Zlepšování, vytváření a koordinace přístupu ke specializovaným veřejným službám (centra, sítě,..) a ke stávající infrastruktuře potřebné k podnikání a službám, tak aby bylo dosaženo uzavření mezer stejně tak i zlepšení situace stávajících periferních oblastí
- Zaměření aktivit a zdrojů na několik oblastí růstu, klastrů a sítí
- Zlepšení transferu know-how, poznatků a technologií mezi ekonomikou, vědou a správou
- Zabezpečení a zlepšení (zvláště) ekonomické situace v příhraničním regionu
- Rozvoj a soustředění existujícího podnikatelského potenciálu
- Rozvoj společných typických dovedností a regionálních ochranných známek
- Zlepšování dostupnosti a využití stávajících sítí technologií a výzkumu a jejich rozšiřování, také s ohledem na rovné příležitosti
- Posílení spolupráce mezi regionálním hospodářstvím (zvláště MSP), univerzitami, výzkumnými institucemi a dalšími organizacemi
- Posílení regionálních podpůrných struktur zaměřujících se na inovace a integraci – vytváření, přejímání a úspěšné využívání inovací v podnikání a ve společnosti
- Rozvoj a posilování transferu know-how a technologií, spolupráce univerzit, vědeckých a výzkumných institucí
- Přeshraniční propojení hospodářství, vědy a veřejné správy
- Podpora regionálních dodavatelských řetězců a jejich managementu
- Zvýšení přeshraniční spolupráce v oblastech služeb podporujících podnikání, inovativní centra a služby spojené s podnikáním a inovacemi

6.1.2 Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času

Souvislosti

Cestovní ruch je v regionu velmi významným sektorem. Přírodní bohatství a kulturní dědictví tvoří společný potenciál. Přeshraniční oblast nabízí potenciál svého efektivního využití pro všechna odvětví cestovního ruchu i pro rekreaci. Obory související s cestovním ruchem představují sektor, ve kterém lze vytvořit nové pracovní příležitosti a tím umožnit zvýšení dynamického potenciálu rozvoje celého regionu.

Je však důležité, aby rozvoj cestovního ruchu byl vyvážený a hájil hodnoty regionu. Zejména se jedná o životní prostředí a kulturní dědictví, jejichž ochrana je důležitá, stejně jako ochrana všech zdrojů představujících bohatství regionu.

Ve spojení s rozvojem služeb lze takto připravit pevnou základnu budoucího rozvoje cestovního ruchu v regionu. Podpora územní spolupráce a měkkých aktivit je taktéž prováděna pomocí rozvoje cestovního ruchu a hospodářských činností v oblasti volného času ve venkovských a okrajových oblastech. U zmíněných oblastí podpory existuje silná souvislost s příbuznými oblastmi (např. kultura) a aktivitami mimo působnost programu, zvláště u zaměstnanosti a přizpůsobení pracovních sil, protože v ekonomice orientované na inovace jsou vždy potřeba kvalifikované a pružné pracovní síly.

Zaměření podpory může být zejména následující

- Zvýšení kvality služeb souvisejících s cestovním ruchem a rozvoj stávajících turistických nabídek a kulturního bohatství nejvýhodnějším způsobem
- Výroba propagačních materiálů a marketingových strategií rozvíjející obraz cestovního ruchu a otevření (sociálně modifikovaných) trhů
- Přilákat nové turisty z oblastí vně příhraničního regionu
- Lépe využívat stávající potenciál pro hospodářskou aktivaci regionu
- Vytvořit udržitelné příležitosti pro cestovní ruch
- Posilovat spolupráci v oblasti přeshraniční turistiky a vytvořit síť nabídek služeb v přeshraničním cestovním ruchu
- Posílit konkurenceschopnost a zvýšit kapacity v oblasti nabídky cestovního ruchu v souladu s ekologickými a sociálními omezeními
- Zahrnutí aspektu pohlaví do pracovních podmínkách a nabídky turistického ruchu, začlenění otázky pohlaví a cílových skupin do procesu vývoje produktů
- Zlepšit kvalitu přeshraniční infrastruktury v oblasti cestovního ruchu
- Udržitelné formy a produkty cestovního ruchu, kultury a volného času
- Zdokonalovat kvalitu standardů pro návštěvníky historických a kulturních památek
- Rozšířit koordinované turistické činnosti v chráněných krajinných oblastech a v jejich blízkosti
- Přesně vymezit nové přeshraniční extenzivní a atraktivní přístupy k přírodě a turistice v přírodě
- Propojit rekreační cestovní ruch s turistikou v přírodě a obchodním cestovním ruchem
- Příslušné organizační struktury.

6.1.3 Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace

Souvislosti

Přeshraniční region je i po desetileté začínající spolupráci ovlivňován předchozím obdobím uzavřených hranic. Vznikly nové vztahy, které často vyústily v přeshraniční spolupráci v minulých programových obdobích, a byly posíleny vstupem České republiky do Evropské Unie. Nyní existují nové postupy přeshraniční výměny a nové vztahy na trhu práce. Nicméně tento program je musí vyhledávat a řešit problémy budoucího regionální/městského a přeshraničního trhu práce. Změněná situace na trhu práce vede ke zvýšeným požadavkům ze strany obyvatel a tím jsou kladeny i vyšší nároky na systém vzdělávání, odborného a profesního školení, kvalifikace, výzkumu a inovace.

Zaměření podpory může být zejména následující

- Rozvoj vzdělávání, kvalifikací a lidských zdrojů (možnosti kvalifikace v závislosti na potřebách ekonomiky,...)
- Rozvoj přeshraničních trhů práce by měl být podporován a připravován v součinnosti s příslušnými aktéry z oblasti trhu práce, vzdělání a integrace

- Zlepšení integrace žen a znevýhodněných skupin
- Rozvoj a spolupráce na regionálním a přeshraničním trhu práce a zaměstnanosti
- Snížení omezení sociálních, vzdělávacích a kvalifikačních systémů a omezení v oblasti rozvoje lidských zdrojů
- Rozšiřování a zpřístupnění know-how a znalostí
- Posilování mobility pracovní síly a studentů
- Posílení spolupráce v oblasti vzdělávání a kvalifikace, především společné kvalifikace v kontextu clusterů a spolupráce v oblasti podnikání
- Zvýšení kvality přeshraniční infrastruktury vzdělávání a kvalifikací.

6.1.4 Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace

Souvislosti

S ohledem na stárnutí populace a změny životního cyklu a životní úrovně a změny ve struktuře populace z důvodů migrace je nutné rozpoznat změny situace v této oblasti podpory a identifikovat, vyhodnotit a přizpůsobit stávající regionální a národní systémy. Tato fakta jsou také silně provázána se změnami na trzích práce a v hospodářství obecně. Je třeba vzít v úvahu několik faktorů, a to sociální integraci znevýhodněných skupin obyvatel, přistěhovalců, průměrnou délku života a rozdílné systémy zdravotnictví a sociálního zabezpečení.

Zaměření podpory může být zejména následující

- Začlenění znevýhodněných skupin (mládež, ženy, migranti, jakékoliv minority,...) s podstatným potenciálem know-how v sociálních strukturách a dynamikách do rozvojového procesu
- Zlepšení společenského života v příhraniční oblasti
- Posílení veřejné účasti jako prostředku ke zvyšování sociálního kapitálu
- Zlepšování životních podmínek a zvyšování soudržnosti v městských i venkovských oblastech
- Snižování sociálních rozdílů
- Zvyšování aktivit a efektivity systémů prevence sociálních rizik a sociální infrastruktury
- Udržování a zlepšování spolupráce a rozšiřování kompetencí a kapacit organizací, institucí a komunit v této pracovní oblasti
- Vypracování přeshraničního programu činností zaměřených na prevenci sociálních rizik a na sociální integraci různých cílových skupin (znevýhodněné skupiny a osoby, menšiny, mladí lidé)
- Zohlednění rozdílnosti kultur, náboženství a životních stylů na úrovni plánování a činností
- Oblast sociální integrace, prevence zdravotních a sociálních rizik s přeshraničním významem (veřejné nemocnice, mládežnické organizace)
- Nabídka sociálních služeb pro znevýhodněné skupiny obyvatel
- Integrovaný záchranný systém a pohotovostní oddíly v přeshraničním regionu

6.2 Prioritní osa 2: regionální dostupnost a udržitelný rozvoj

Cíl

Zlepšení dostupnosti hraničního regionu a zlepšení kvality životního prostředí

Souvislosti

Další rozvoj přeshraničního regionu a možnost využít příležitostí daných jeho geografickou polohou uprostřed Evropy jsou podmíněny zlepšením dopravní dostupnosti regionu cestou rozvoje a modernizace existující infrastruktury, což má stejně jako dopravní infrastruktura sama význam přesahující státní hranice.

Přírodní a krajinné bohatství nepochybně přispívá k atraktivitě přeshraničního regionu. Stav životního prostředí (přírody a krajiny) představuje podmínku realizovatelnosti hospodářské činnosti, investování kapitálu a rovněž přispívá k rozvoji cestovního ruchu.

Ačkoli spolupráce mezi institucemi již probíhá, je nutná její průběžná koordinace a další iniciace.

To je zamýšleno následujícím:

- Zlepšením dostupnosti regionu
- Zlepšením prevence rizik a životního prostředí, zhodnocení/management přírody a přírodního bohatství a používání alternativních zdrojů energií a
- Zlepšení institucionální kooperace.

6.2.1 Doprava a regionální dostupnost

Souvislosti

Podmínkou pro přeshraniční socio-ekonomické aktivity, spolupráci a vznik „opravdu jednoho společného regionu“ je zlepšení dopravní situace a dostupnosti v příhraničním regionu. Zlepšení vnitroregionálního dopravního systému je důležitou podmínkou pro mobilitu osob a zboží především v okrajových oblastech. Problémy a překážky vznikají kvůli nedostatečnému propojení mezi regiony a napojení na oblast s rozvinutou dopravní infrastrukturou. To se týká i úrovně kvality a dostupnosti telekomunikační infrastruktury.

Zvýšení kvality regionu, vždy s ohledem na životní prostředí a udržitelnost, by mělo vést k optimalizaci dostupnosti v oblastech dopravní a telekomunikační infrastruktury, mělo by posílit dopravní dostupnost v přeshraničním regionu a zlepšit mobilitu obyvatel.

Zaměření podpory může být zejména následující

- Výstavba a modernizace dopravní infrastruktury s důrazem na zlepšení kvality spojení příhraničního regionu (místní a regionální sítě)
- Modernizace komunikačního systému a telekomunikační infrastruktury příhraničního regionu
- Zlepšení transregionální, přeshraniční/regionální/místní dostupnosti s přeshraničním dopadem
- Optimální využívání veřejného a alternativního způsobu dopravy
- Zlepšení IT dostupnosti, také pro periferní oblasti s cílem vytvořit rovné rozvojové podmínky

- Zlepšování dopravní dostupnosti kulturních památek v příhraničním regionu
- Dostupnost regionu díky zavádění a realizování integrovaného dopravního systému
- Převod dopravy na ekologičtější systémy – optimalizace kombinací s alternativními dopravními prostředky (např. veřejná doprava)
- Podpora odlišných potřeb v mobilitě žen a mužů
- Dosahování synergií skrze koordinaci plánů a programů a umožnění lepších podmínek pro využití informačních a komunikačních technologií jako reálného nástroje v přeshraniční oblasti
- Využití vzniku rovnocenné úrovně nabídky ICT ke zvýšení možností místního rozvoje v regionu
- Využití telematických aplikací v dopravě pro efektivní používání stávající dopravní infrastruktury a stávajících sítí logistických center
- Rozvoj projektů souvisejících s logistikou – kombinovaná doprava pro snížení provozu na silnicích
- Přeshraniční EIA/SEA pro aktivity v infrastruktuře

6.2.2 Životní prostředí a prevence rizik

Souvislosti

Pro zachování rozmanitosti a senzibility přírody v přeshraničním regionu je nutná koordinace různých typů využití území (sídla, populace, socioekonomické podmínky, územní rozvoj, ochrana přírody, hospodaření s půdním fondem,...) orientovaná na udržitelnost. K tomu přispěje i rozvoj a užití technologií šetrných k životnímu prostředí, obnovitelné energie a obnovitelných surovin.

Toho lze dosáhnout posílením přeshraniční spolupráce s ohledem na udržitelný rozvoj území, životního prostředí a hospodářství, stejně jako využíváním regionálních zdrojů, zvláště obnovitelných surovin a energie. Koordinované činnosti jak pro aktivní tak pasivní opatření a rovněž zdokonalení systémů varování by měly snížit pravděpodobnost přírodních katastrof.

Koordinace s ostatními Operačními programy v Rakousku a České republice, obzvláště programů na rozvoj venkova relevantních v této oblasti podpory, bude zajištěna účastí zodpovědných ministerstev v Monitorovacím výboru (zástupci Ministerstva zemědělství, lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství v Rakousku a Ministerstva zemědělství v České republice).

Zaměření podpory může být zejména následující

- Zlepšování kvality životního prostředí – ochrana přírodních druhů, prevence záplav a modernizace environmentální infrastruktury (např. nakládání s odpady,...)
- Používání technologií šetrných k životnímu prostředí (např. dopravní systém, energie,...)
- Prevence technologických a environmentálních rizik (prevence a povědomí)
- Posilování environmentálního vzdělávání a výchovy
- Vzetí do úvahy principy ochrany životního prostředí a udržitelnosti

- Efektivní využívání přírodních zdrojů a obnovitelných energií s cílem dosáhnout přidané hodnoty regionu (např. zásobování palivy, náhrada fosilních energií, vzrůstající nezávislost na dovážených fosilních energiích,..) a dosažení cíle ochrany klimatu a životního prostředí
- Renaturace řek a zlepšení záchranného systému, které by vedlo k zlepšení prevence rizik (přírodní katastrofy, záplavy,...)
- Zachování vysoké hodnoty krajiny a management přírody
- Ochrana před přírodními katastrofami a náprava škod vzniklých na životním prostředí
- Zlepšení koordinace (princip „zdola nahoru“, výměna zkušeností) územního rozvoje a environmentální plánování
- Zlepšení kvality života a přírody rozšířením technické infrastruktury a rovněž spolupráce a koordinace odpovědných institucí a organizací
- Snižování znečištění životního prostředí
- Podpora zavádění systémů environmentálního managementu (např. ISO, EMAS, označení Eco...) stejně tak i systému oceňování
- Přeshraniční strategie nakládání s odpady a jejich možného dalšího využití jako druhotných surovin a otázka vzdělávání
- Management v oblasti „chráněných druhů“ a ochrana stanovišť (biotopů)
- Realizace a koordinovaná implementace koncepce NATURA 2000
- Harmonizace SEA směrnic
- Předpovídání povodní a opatření na regulaci povodní a společná koordinace aktivit
- Udržitelné využívání vodních zdrojů v regionu
- Přístupy k řízení socioekonomických rizik
- Společné aktivity na poli ochrany přírody a krajiny (např. řídicí plány pro přírodně a kulturně hodnotné lokality a krajinné komplexy, ...)
- Zvýšení povědomí o standardech životního prostředí, což povede k větší atraktivitě a lepším marketingovým možnostem
- Zdokonalování ochrany ekosystémů
- Rozvoj a zdokonalování v oblasti alternativních energií
- Rozvoj aktivit souvisejících s transferem technologií ve shodě s procesem inovací k dosažení „nejlepších dostupných technologií“
- Rozvoj vzdělávání a školení týkajících se životního prostředí

6.2.3 Udržitelné síť a struktury institucionální spolupráce

Souvislosti

V posledním desetiletí v oblasti vznikly organizace a instituce přeshraničního charakteru, síť sloužící k výměně zkušeností a know-how a byly iniciovány společné strategie a projekty.

Ačkoliv kontakty po změně politických systémů a v průběhu realizace programů přeshraniční spolupráce v posledních dvou programových obdobích se zintenzivněly, stále existuje prostor pro zlepšení neformálních i oficiálních přeshraničních kontaktů na všech úrovních.

Regionální a územní plánování jako téma, které se prolíná do všech disciplín a zahrnuje oborové a horizontální aspekty i aspekty zásad „zdola nahoru“, využívá národní, regionální a místní sítě, nebo si vytvořilo vlastní sítě pro spolupráci, koordinaci a harmonizaci rozvoje regionu na základě několika aspektů. Vliv těchto struktur se už poměrně výrazně projevil v předchozích programových obdobích a měl by být zachován nebo posílen pro nadcházející úkoly (např. otázky dopravy, společného využití a zachování přírodních zdrojů, konec přechodného období na trzích práce a služeb, předcházení povodním...).

V centru zájmu existují aktivity v neinvestiční oblasti, které podpoří úspěch regionální politiky, např. zvyšování povědomí, informace, podpora v získávání nových kontaktů, meziregionální organizování a spolupráci (obce, organizace, místní aktéři,..). V souladu s Nařízením (ES) č. 1082/2006 ESÚS jsou připravovány národní struktury pro její implementaci. Konkrétní struktury organizací (euroregiony, evropské regiony, ...) budou dle toho implementovány.

Z této oblasti programu bude taktéž podpořen Fond malých projektů (FMP), který se ukázal být dobře vžitým a používaným instrumentem v celém přeshraničním regionu. Velká poptávka místních a regionálních organizací a investorů po malých projektech znovu vedla k integraci FMP do tohoto programu s dotací zhruba 9,5 milionů EUR, což jasně poukazuje na důležitost tohoto instrumentu pro přeshraniční spolupráci. Specifické podmínky pro realizaci FMP budou popsány odděleně v příručce.

Zaměření podpory může být zejména následující

Tato oblast podpory by měla být podpořena tvorbou a dalším rozvojem struktur spolupráce na různých úrovních (veřejná správa, společenství, profesionálové...) jako např.

- Zesilování institucionálních sítí
- Vytváření struktur místní správy pro zlepšení regionálních a přeshraničních organizačních struktur spolupráce (zahrnující komunity, regionální/místní/přeshraniční iniciativy, spolu s organizacemi a regionálními aktéry) pro koordinovaný a udržitelný regionální a územní rozvoj
- Umožnit spolupráci typu „people to people“ k zavedení aktivit malého rozsahu integrace a koheze
- Zlepšení a rozvoj (infra)struktury spolupráce a komunikace
- Posilování zásady „zdola nahoru“ a principu partnerství, přeshraniční integrace, zvýšení endogenního potenciálu
- Zlepšování spolupráce inovačních a regionálních aktérů zavedením lepšího regionálního řízení příslušných strategií
- Zachování a další rozvoj regionální konzultační a koordinační sítě
- Integrované plánování a hodnocení životního prostředí (pokud bude požadováno) pro strategické projekty a procesy, udržitelný územní rozvoj
- Zřizování struktur pro zapojení občanů (např. AGENDA 21)

- Výměna, podpora, plánování a monitoring přeshraničních regionálních a územních systémů, aspektů a perspektiv
- Podpora společné přeshraniční koncepce územního plánování s cílem dosáhnout integrace měst, funkčních městských oblastí a přeshraničních regionů a rovněž lepší spojení městských center s okrajovými oblastmi
- Spolupráce měst podobné velikosti, spolupráce měst a předměstí
- Síť spolupráce (navazování kontaktů mezi městy a v oblasti kultury, mládež, ...)
- Rozvoj „evropských regionů“, posílení přeshraniční spolupráce mezi euroregiony a „evropskými regiony“
- Fond malých projektů
- Kooperační projekty s cílem snížit sociální nerovnosti mezi městem a venkovem.

6.3 Prioritní osa 3: Technická pomoc

Tato priorita zahrnuje činnosti spojené s přípravou, monitoringem, hodnocením a kontrolou tohoto programu a rovněž s poskytováním informací a prováděním propagace s cílem dosáhnout aktivní účasti všech partnerů a regionů. To by mělo zaručit podmínky (materiální a lidské zdroje) pro realizaci programu, výkonný a efektivní monitoring, včetně kontroly, hodnocení, informovanosti a propagace.

6.4 Možní žadatelé

Subjekty žádající o podporu pod tímto operačním programem si vždy musí být vědomy možností financování v rámci Cíle Evropská územní spolupráce. V rámci tohoto programu nebude poskytována podpora podnikatelským subjektům a fyzickým osobám, soukromé podniky nemohou o podporu žádat. Dále veškeré aktivity, které financuje ERDF a spadají do jiných evropských programů (např. Cíl 1 a 2) a iniciativ, (např. Transevropské sítě...) také nebudou dotovány z prostředků tohoto programu.

Obecně mezi možné žadatele, v závislosti na relevantnosti jejich aktivit v rámci jednotlivých prioritních os programu, patří většinou veřejnoprávní instituce nebo jim rovnocenné subjekty založené nikoliv k dosažení zisku (neziskové).

7 PUBLICITA

Na základě čl. 69 Nařízení (ES) o obecných ustanoveních bude členský stát a Řídící orgán poskytovat informace o projektech a spolufinancovaných programech a zajišťovat jejich propagaci. Hlavním cílem je transparentně informovat občany Evropské unie a příjemce o přeshraniční spolupráci s cílem zdůraznit roli Evropské unie v rozvoji česko-rakouských příhraničních oblastí.

Při poskytování informací veřejnosti i potenciálním příjemcům budou Řídící i Národní orgány úzce spolupracovat se Společným technickým sekretariátem, Regionálními subjekty a Euroregiony.

Poskytování informací o celém programu a jeho propagace bude realizováno formou:

- Publikování úplných informací o programu na zvláštních webových stránkách
- Publikování stručných informací o programu v brožurách a letácích
- Sestavování ročních a finančních zpráv pro Evropskou komisi
- Realizace informačních aktivit souvisejících s řízením, monitorováním a hodnocením programu.

Informace budou poskytovány různým kategoriím potenciálních uchazečů na místní či regionální úrovni.

Relevantní informace o operačním programu (jako např. informace o hlavních dokumentech programu, kontakty na veškeré instituce spojené s realizací programu, aktualizované informace o programu, seznam podporovaných projektů včetně výše grantu, kalendář plánovaných akcí včetně data konání schůzí společného Monitorovacího výboru, odkazy na webové stránky související s EU a jejími činnostmi, odpovědi na často kladené otázky o programu, apod.) budou poskytovány na webových stránkách institucí odpovídajících za propagaci programu. Sdělovací prostředky, informační letáky, brožury, billboardy, vlajky a další propagační materiály EU budou rovněž podporovat program.

Příjemci jsou o nařízeních ohledně propagace informováni řádně a v plném rozsahu. Pozornost je věnována pravidlům pro označování projektů během realizace projektu.

Komunikační plán bude vypracován v souladu s čl. 2 prováděcího Nařízení. Úkolem tohoto plánu je poskytovat všem uchazečům informace o programu a rovněž o strukturálních fondech EU. Plán bude rovněž usilovat o zvýšení informovanosti veřejnosti o EU a její roli při realizaci přeshraniční spolupráce a při propagaci transparentnosti společných činností. Kromě toho, plán má za cíl, vymezit společnou identitu pro všechna veřejná opatření relevantní pro operační program.

8 SOUSTAVA INDIKÁTORŮ

Indikátory jsou významným faktorem při měření, zda program přeshraniční spolupráce dosáhl svých cílů či nikoli. Výběr příslušných indikátorů je důležitý jak pro samotný program tak pro projekty přijaté Společným monitorovacím výborem (JMC). Úkolem indikátorů je měřit stupeň pokroku, jakého bylo dosaženo oproti výchozí situaci, a měřit efektivitu zvolené intervence. Dosažení specifických cílů programu bude tudíž měřeno podle jejich specifického výstupu a výsledku včetně indikátorů spolupráce. Jestliže se pozornost bude soustředit na sadu základních indikátorů, mělo by být možno stanovit základ pro kvalitativní hodnocení projektů a dopadu programu jako celku.

Indikátory jsou rozlišeny na různých úrovních: na úrovni programu (kontextové indikátory), prioritní osy a projektu. Indikátory na úrovni projektu budou definovány a získávány z Centrálního monitorovacího systému.

Indikátory na úrovni programu a prioritních os jsou z nich agregovány. Tato jednotná sada indikátorů je základem pro hodnocení dopadů a výsledků celého programu stejně jako jednotlivých projektů. Informace shromážděné během monitoringu tvoří základ pro hodnocení

8.1 Indikátory na úrovni programu - kontextové indikátory

Kontextové indikátory uvedené níže by měly dát obraz o socio-ekonomické situaci v tomto přeshraničním území, zařazeného do Cíle Evropská územní spolupráce a jak se toto prostředí změní v průběhu implementace programu. Kontextové indikátory jsou navrhovány na základě každoroční dostupnosti na úrovni NUTS III a jejich možné srovnatelnosti v rámci regionu.

Následující indikátory budou zahrnuty jako kontextové indikátory v roční zprávě:

- HDP na obyvatele v PPP
- Změna HDP na obyvatele v % k roku 2006
- Míra nezaměstnanosti mužů a žen
- Míra zaměstnanosti mužů a žen
- Změna počtu obyvatel podle pohlaví v % k roku 2006

8.2 Indikátory na úrovni prioritních os

Indikátory, které jsou relevantní pro obě prioritní osy jsou indikátory spolupráce

- Počet projektů, které splnily dvě z těchto kritérií: společná příprava, společná realizace, společné provádění, společné financování (42 – toto číslo souvisí s číslem u indikátoru obsaženého v 2. pracovním dokumentu EK ohledně indikátorů pro monitoring a hodnocení)
- Počet projektů, které splnily tři z těchto kritérií: společná příprava, společná realizace, společné provádění, společné financování (43)
- Počet projektů, které splnily čtyři z těchto kritérií: společná příprava, společná realizace, společné provádění, společné financování (44)

V souladu s článkem 12 (4) Nařízení (ES) č. 1080/2006 prioritní opatření definované v kapitole 5 jsou kvantifikovány následujícím seznamem indikátorů. Kvantifikované indikátory byly vytvořeny na

základě kategorizace a monitorovacího systému EU a jsou odvozeny od seznamu (hlavních - „core“) indikátorů, uvedených v metodické pracovní příručce „indikátory pro monitorování a evaluaci“. Údaje budou sbírány na úrovni projektů v CMS.

V souladu s rozvojovými opatřeními, po vzetí do úvahy dostupné zdroje ze Strukturálních fondů a na základě zamýšlené průměrné velikosti projektu, může být předpovězen budoucích indikativní počet projektů/aktivit, které by měly být realizovány do konce tohoto programu. Rozlišení dle pohlaví bude realizováno přiměřeně.

Kvantifikované cíle 2007-2015

	Základna	Kvantifikovaný cíl 2007-2015: indikativní počet plánovaných operací /aktivit
Prioritní osa 1		255
Počet projektů podporujících oblasti koncentrace, klastrů a ostatních sítí, kooperačních platform (5)	0	40
Počet inovativních projektů, s technologicky orientovaným přístupem	0	40
Počet projektů které obsahují společný management regionálních zdrojů a regionální marketing – cestovní ruch (34,40)	0	80
Počet projektů v oblasti výchovy a vzdělávání (36)	0	50
Počet projektů podporující aspekt rovnosti	0	30
Počet projektů v oblasti zdravotní a sociální integrace (38)	0	15
Prioritní osa 2		152
Počet projektů zaměřených na zlepšení dostupnosti a společné využívání infrastruktury (46)	0	50
Počet projektů které vedou k ekologické udržitelnosti (společná ochrana přírody/životního prostředí, energetická dostatečnost, obnovitelné zdroje, řízení životního prostředí, atd -23,49)	0	60
Počet projektů v oblasti prevence rizik (31)	0	9
Počet projektů rozvíjející spolupráci v oblasti veřejných služeb (47)	0	18
Počet projektů, které mají za cíl dosáhnout společných standardů a výměnu informací – přijímání společných nástrojů	0	9
Počet akcí „people to people“	0	6
Prioritní osa 3		18
Počet uspořádaných informačních událostí/dní	0	9
Počet podpořených studií a expertíz	0	9

9 INDIKATIVNÍ FINANČNÍ PLÁN

Následující tabulka udává indikativní obraz plánovaných finančních závazků jednotlivých partnerů pro tento program Cíl Evropská územní spolupráce program Rakousko - Česká republika.

Obecně je cílem vyvážené rozdělení prostředků podle výsledků analýzy a hlavních určených bodů. Maximální míra příspěvku z fondu ERDF nesmí být vyšší než 85% celkových způsobilých veřejných výdajů na úrovni programu.

1. Finanční plán rozdělení dle jednotlivých let v souladu s články 52, 53, 54 Nařízení (ES) č.1083/2006

1	2
rok	ERDF
2007	14 284 367
2008	14 596 974
2009	14 943 831
2010	15 326 729
2011	15 718 967
2012	16 091 624
2013	16 472 901
Celkem 2007-2013	107 435 393

2. Celková tabulka financování podle článku 53(1b) Nařízení (ES) č. 1083/2006 v EURO

	Příspěvek Společenství	Národní Veřejné zdroje	Národní Soukromé zdroje	Celkem	Míra spolufinancování	Pro informaci	
						EIB	Jiné zdroje ¹⁷
	A	B	C	D=A+B+C	E=A/D	F	G
Prioritní osa 1	47 476 084	8 378 132	0	55 854 216	85,00%	0	0
Prioritní osa 2	53 513 186	9 443 504	0	62 956 690	85,00%	0	0
Prioritní osa 3	6 446 123	1 137 551	0	7 583 674	85,00%	0	0
Součet	107 435 393	18 959 187	0	126 394 580	85,00%	0	0

¹⁷ Jiné zdroje budou monitorovány v souladu s článkem 16(1) Nařízení (ES) č. 1080/2006

3. Indikativní rozdělení dle kategorií podle článku 12 Nařízení (ES) č. 1080/2006

Prioritní téma		
Kód*	Název	Částka **
01	Činnost v oblasti výzkumu a technologického rozvoje ve výzkumných střediscích	915 858
02	Infrastruktura pro výzkum a technologický rozvoj (včetně zařízení, nástrojů a vysokorychlostních počítačových sítí propojujících výzkumná střediska) a odborná střediska pro specifické technologie	622 080
03	Přenos technologií a zdokonalení sítí spolupráce mezi malými podniky navzájem, mezi malými podniky a dalšími podniky a univerzitami, institucemi postsekundárního vzdělávání všech druhů, regionálními orgány, výzkumnými středisky a vědeckými a technologickými středisky (vědecké a technologické parky, technická střediska atd.)	3 315 576
04	Pomoc pro výzkum a technologický rozvoj, zejména v malých a středních podnicích (včetně přístupu ke službám v oblasti výzkumu a technologického rozvoje ve výzkumných střediscích)	622 080
05	Pokročilé podpůrné služby pro podniky a skupiny podniků	2 860 910
09	Ostatní opatření stimulující výzkum, inovace a podnikavost v malých a středních podnicích	2 932 090
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e-obsah atd.)	1 048 822
13	Služby a aplikace pro občany (e-zdraví, e-vláda, e-učení, e-začlenění atd.)	1 425 385
14	Služby a aplikace pro malé a střední podniky (e-obchod, vzdělávání a odborná příprava, vytváření sítí atd.)	628 816
15	Ostatní opatření na zlepšení přístupu malých a středních podniků k informačním a komunikačním technologiím a na zlepšení jejich využívání těmito podniky	200 000
16	Železnice	1 509 784
23	Regionální / místní komunikace	12 682 779
24	Cyklistické stezky	6 010 529
25	Městská doprava	1 111 167
26	Multimodální doprava	1 111 167
28	Intelligent Transport Systems (inteligentní dopravní systémy)	844 970
31	Vnitrozemské vodní cesty (regionální a místní)	89 024
39	Obnovitelná energie: vítr	545 600
40	Obnovitelná energie: solární	345 600
41	Obnovitelná energie: biomasa	899 135
43	Obnovitelná energie: hydroelektrická, geotermální a další	400 606
44	Nakládání s domácím a průmyslovým odpadem	1 044 735
45	Hospodaření s vodou a její rozvod (pitná voda)	345 600
46	Úprava vody (odpadní voda)	345 600
48	Integrovaná prevence a kontrola znečištění	333 535
49	Zmírnění a přizpůsobení se klimatickým změnám	1 693 535
50	Sanace průmyslových areálů a kontaminované půdy	345 600
51	Podpora biodiverzity a ochrany přírody (včetně projektu Natura 2000)	1 966 955
52	Podpora čisté městské dopravy	345 600
53	Předcházení rizikům (včetně návrhu a provedení plánů a opatření na předcházení přírodním a technologickým rizikům a jejich řízení)	2 813 135
54	Jiná opatření na ochranu životního prostředí a předcházení rizikům	1 131 650
55	Propagace přírodního bohatství	1 880 326
56	Ochrana a rozvoj přírodního dědictví	1 912 968
57	Jiná podpora zlepšení služeb cestovního ruchu	10 168 668

58	Ochrana a zachování kulturního dědictví	1 880 326
59	Rozvoj kulturní infrastruktury	1 880 326
60	Jiná podpora zlepšení kulturních služeb	2 094 341
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova	1 074 489
62	Vytváření systémů a strategií celoživotního vzdělávání v podnicích; odborná příprava a služby pro zaměstnance pro zvýšení jejich přizpůsobivosti změnám; podpora podnikání a inovací	368 652
63	Vytváření a šíření inovačních a produktivnějších způsobů organizace práce	172 800
64	Rozvoj specifických služeb pro zaměstnanost, odbornou přípravu a podporu souvisejících s restrukturalizací sektorů a podniků a vytváření systémů na předvídání hospodářských změn a budoucích požadavků na pracovní místa a dovednosti	368 652
65	Modernizace a posilování institucí trhu práce	430 568
66	Provádění aktivních a preventivních opatření na pracovním trhu	568 339
67	Opatření na podporu aktivního stárnutí a prodloužování pracovního života	372 800
69	Opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání a ke zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen a udržitelného postupu žen v zaměstnání za účelem snížení segregace podle pohlaví na trhu práce a sladění pracovního a soukromého života, například usnadnění přístupu k péči o děti a péči o závislé osoby	542 539
70	Zvláštní opatření na zvýšení účasti přistěhovalců na pracovním trhu, a tím na posílení jejich sociálního začlenění	390 413
71	Cesty k integraci a znovuzapojení znevýhodněných osob na trh práce; boj proti diskriminaci v přístupu na trh práce a v profesním postupu a podpora kladného přístupu k rozmanitosti v zaměstnání	624 973
72	Navrhování, zavádění a provádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy s cílem rozvíjet zaměstnatelnost, zvyšování významu základního a odborného vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce a neustálé zlepšování dovedností vzdělávacích pracovníků s ohledem na inovace a znalostní ekonomiku	1 036 800
73	Opatření na zvýšení celoživotní účasti na vzdělávání a odborné přípravě, mimo jiné prostřednictvím opatření zaměřených na snížení počtu osob s nedokončeným vzděláním, ukončení rozdělování předmětů na základě rozdílů mezi muži a ženami a zvyšování dostupnosti a kvality základního, odborného a terciárního vzdělávání a odborné přípravy	1 513 159
74	Rozvoj lidského potenciálu v oblasti výzkumu a inovací, především prostřednictvím postgraduálního studia a odborné přípravy výzkumných pracovníků a spolupráce v rámci sítí mezi univerzitami, výzkumnými středisky a podniky	853 420
75	Vzdělávací infrastruktura	906 782
76	Zdravotní infrastruktura	1 268 589
77	Infrastruktura péče o děti	207 360
78	Bytová infrastruktura	414 720
79	Jiná sociální infrastruktura	2 365 951
80	Podpora partnerství, paktů a iniciativ prostřednictvím vytváření sítí důležitých zúčastněných stran	9 886 507
81	Mechanismy lepšího vytváření, monitorování a hodnocení dobrých politik a programů na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, budování kapacit pro provádění politik a programů.	7 316 880
85	Příprava, provádění, monitorování a kontrola	4 434 307
86	Hodnocení a studie; informace a komunikace	2 011 815
	Celkem	107 435 393
	* Kategorie by měly mít kód pro každé téma za použití standardní klasifikace	
	** Odhadnutá suma příspěvku ze Společenství pro každou kategorii	

10 SPOLEČNÉ STRUKTURY SPOLUPRÁCE A FINANČNÍHO ŘÍZENÍ PRO REALIZACI PROGRAMU PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE RAKOUSKO-ČESKÁ REPUBLIKA 2007-2013

Podle článku 70 Nařízení (ES) č. 1083/2006 nesou členské státy odpovědnost za ustavení řídicích a kontrolních systémů, jak je uvedeno v článku 13 až 17 Nařízení (ES) č. 1080/2006 pro programy územní spolupráce, a za jejich efektivní fungování. Tyto články stanovují pravidla, kterými se řídí vztahy s orgány umístěnými na jejich území a které jsou zapojeny do realizace programu.

V programu přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika 2007-2013 jsou členské státy zastoupeny níže uvedenými orgány:

Rakousko:

Úřad spolkového kancléře

Odbor IV/4

Ballhausplatz 2, A-1014 Wien

Česká republika:

Ministerstvo pro místní rozvoj

Staroměstské náměstí 6, CZ-110 05 Praha 1

Členské státy zajistí, aby níže uvedené orgány měly přístup k veškerým informacím požadovaným za účelem výkonu jejich činnosti.

10.1 Organizační struktury pro implementaci programu (funkční organizace)

10.1.1 Řídící struktury

Členské státy – na základě dohody o partnerství mezi zúčastněnými orgány v Rakousku a České republice – si za účelem realizace programu dle čl. 59 Nařízení (ES) č. 1083/2006 a čl. 14 Nařízení (ES) č. 1080/2006 ustanovily níže uvedené orgány:

Řídící orgán (MA)

Čeští a rakouští programoví partneři se dohodli, že odpovědnost Řídícího orgánu (MA) ve smyslu článku 12 bodu 8 Nařízení (ES) č. 1080/2006 a podle článku 59 Nařízení (ES) č. 1083/2006 bude uložena

Úřadu spolkové vlády Dolního Rakouska

Odbor územního plánování a územní politiky

Oddělení regionální politiky EU

Landhausplatz 1, A-3109 St. Pölten

Podle článku 60 Nařízení (ES) č. 1083/2006 a článku 15 Nařízení (ES) č. 1080/2006 zodpovídá Řídící orgán za řízení a realizaci operačního programu v souladu s principy zdravého finančního řízení především s těmito cíli:

- Zajistit, aby projekty pro financování byly vybírány na základě kritérií platných pro daný operační program a po celou dobu implementace zůstávaly v souladu s platnými předpisy Společenství a předpisy jednotlivých států;

- Zajistit existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každý projekt v rámci operačního programu a shromažďování údajů o implementaci nezbytných pro finanční řízení, monitoring, ověřování, audity a hodnocení;
- Zajistit, aby příjemci a jiné subjekty zapojené do implementace projektu vedli buď oddělený účetní systém, nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce spojené s projektem, aniž tím jsou dotčeny vnitrostátní účetní předpisy;
- Zajistit, aby se hodnocení operačního programu zmíněné v čl. 48 (3) Nařízení (ES) č. 1083/2006 provádělo v souladu s článkem 47 Nařízení (ES) č. 1083/2006;
- Stanovit postupy zajišťující, aby veškeré dokumenty týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídající pomůcky pro audit byly v souladu s požadavky čl. 90 Nařízení (ES) č. 1083/2006;
- Zajistit, aby Certifikační orgán obdržel za účelem certifikace veškeré nezbytné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji;
- Vést práci Monitorovacího výboru a poskytovat tomuto výboru ty dokumenty, které jsou nutné k monitoringu kvality implementace operačního programu s ohledem na jeho konkrétní cíle;
- Vypracovávat výroční a závěrečné zprávy o implementaci a po schválení monitorovacím výborem je předložit Komisi;
- Informovat o programu a zajišťovat soulad s požadavky na poskytování informací a propagaci vytyčené ve článku 69 Nařízení (ES) č. 1083/2006;

Další povinnosti zahrnují:

- Řízení činnosti JTS
- Potvrzování vybraných projektů, které jsou mimo oblast programu podle čl. 21 Nařízení (ES) č. 1080/2006;
- Uzavírání smluvních vztahů mezi ERDF a hlavními příjemci na základě standardních rámcových smluv;
- Shromažďování průběžných a závěrečných zpráv ohledně ověřených výkazů výdajů od hlavních příjemců a předkládání výkazů Certifikačnímu orgánu.

Společný technický sekretariát (JTS)

Podle čl. 14 (1) Nařízení (ES) č. 1080/2006 Řídící orgán ustanovuje Společný technický sekretariát, který vystupuje jménem Řídícího orgánu. Společný technický sekretariát podporuje Řídící orgán, Monitorovací výbor (který se skládá ze zástupců Národního orgánu, Regionálních subjektů,...) a tam kde je to vhodné Auditní orgán.

JTS zodpovídá zejména za následující společné úkoly:

- Funkce sekretariátu pro Monitorovací výbor včetně přípravy a rozesílání dokumentace zvoucí k jednáním a následně zápisů z jednání (ve dvou nebo více jazycích v případě potřeby);
- Vypracovávání zpráv o realizaci programu (v angličtině);

- Publicita a informační opatření (např. vytváření, údržba a aktualizace webových stránek) v součinnosti s MA (Řídící orgán), NA (Národní orgán) a RB (Regionální subjekt);
- Správa Centrálního monitorovacího systému: údržba a aktualizace dat v Centrálním monitorovacím systému;
- Registrování předložených projektů a jejich vkládání do Centrálního monitorovacího systému;
- Hodnocení projektových žádostí s podporou Regionálních subjektů;
- Příprava dokumentů s výsledky hodnocení a návrhem na rozhodnutí Monitorovacího výboru;
- Příprava zasedání Monitorovacích výborů;
- Informování hlavního příjemce o výsledcích Monitorovacího výboru včetně formulovaných podmínek;
- Příprava smluv k prostředkům ERDF;
- Monitorování průběhu projektu a kontrola průběžných zpráv (co se týče obsahu a finančního souladu se smlouvou o ERDF prostředcích)
- Příjem informací o změnách v projektu a příprava změn v ERDF smlouvě;
- Podpora a vedení potenciálních žadatelů a probíhajících projektů.

Certifikační orgán (CA)

Funkce Certifikačního orgánu ve smyslu článku 61 Nařízení (ES) č. 1083/2006 a článku 14 (1) a článku 17 (2) Nařízení (ES) č. 1080/2006 bude prováděna

Úřadem spolkového kancléře Rakouské republiky

Odbor IV/4

Ballhausplatz 2, A-1014 Wien

Jménem Certifikačního orgánu operativní úkoly podle článku 61 Nařízení (ES) č.1083/2006 vykonává

ERP Fund

Ungargasse 37, A-1031 Wien

V souladu s článkem 14(1) Nařízení (ES) č. 1080/2006, Certifikační orgán obdrží platby ze strany Komise a dále tyto prostředky převede na hlavního příjemce. Jménem Rakouského spolkového kancléřství jsou tyto úkoly svěřeny ERP-Fondu, který vystupuje jako zprostředkující subjekt zodpovědný za Certifikační orgán. Pro tento účel, byl zřízen a je pod dohledem programový účet pro ERDF prostředky .

Úřad spolkového kancléře je plně zodpovědný za Certifikační orgán a zastupuje jej vůči Evropské komisi mimo jiné i tím, že podepisuje ověřené výkazy výdajů a žádosti o platby.

Auditní orgán (AA)

Ve smyslu čl. 62 Nařízení (ES) č. 1083/2006 a podle čl. 14 (2) Nařízení (ES) č. 1080/2006 funkci Auditního orgánu odpovídajícího za ověřování účinného fungování řídicího a kontrolního systému vykonává

Úřad spolkového kancléře Rakouské republiky

Odbor IV/3

Ballhausplatz 2, A-1014 Wien

V souladu s článkem 14(2) Nařízení (ES) č. 1080/2006 Auditnímu orgánu operačního programu napomáhá skupina auditorů skládající se ze zástupců členských států podílejících se na operačním programu a plnící povinnosti dle článku 62 Nařízení (ES) č. 1083/2006. Skupina auditorů je vytvořena do tří měsíců od přijetí rozhodnutí o schválení operačního programu. Skupina vypracuje svůj jednací řád. Předsedá jí auditní orgán daného operačního programu.

Auditní orgán zajistí, aby byly při auditní činnosti zohledněny mezinárodně uznávané auditorské standardy. Auditní orgán má funkční nezávislost na Odboru IV/4 Úřadu spolkového kancléře, který jedná jako Certifikační orgán. Dále se Auditní orgán nebude účastnit řízení programu ani implementace jednotlivých projektů.

Národní orgán (NA)

Národní orgán poskytuje podporu Řídicímu orgánu při koordinování činností v České republice. Řídicímu orgánu bude poskytovat součinnost:

Ministerstvo pro místní rozvoj

Staroměstské náměstí 6, CZ-110 05 Praha 1

Regionální subjekty (RB)

Tyto orgány přispívají do programu tímto:

- Publicitou a informačními opatřeními spolu s vedením potenciálních žadatelů;
- Poskytováním doporučení, spolu s JTS, ohledně procesu podávání žádosti;

Po zaregistrování žádosti do Centrálního monitorovacího systému, které provádí JTS, Regionální subjekty podporují JTS v těchto oblastech:

- o soulad s regionálními strategiemi a naplňování organizačních, právních, technických a ekonomických požadavků a předpokládaných výstupů projektu
- o kvalita, přeshraniční spolupráce a přeshraniční dopad

Tyto komentáře budou vypracovávány společně se sousedícími Regionálními subjekty.

Regionální subjekty v programu jsou:

RAKOUSKO

Úřad zemské vlády Dolního Rakouska
Odbor územního plánování a regionální politiky
Oddělení pro regionální politiku EU
Landhausplatz 1, A-3109 St. Pölten

Úřad zemské vlády Horního Rakouska
Odbor územního plánování
Oddělení pro koordinaci regionální politiky EU
Bahnhofplatz 1, A-4021 Linz
Úřad vlády Vídně
Odbor strategií EU a ekonomický rozvoj
Oddělení fondů EU
Schlesingerplatz 2, A-1080 Wien

ČESKÁ REPUBLIKA

Krajský úřad Jihomoravského kraje
Odbor regionálního rozvoje
Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno, Česká republika

Krajský úřad kraje Vysočina
Odbor regionálního rozvoje
Žižkova 57, 587 33 Jihlava, Česká republika
Pracoviště: Žižkova 16, Jihlava

Krajský úřad Jihočeského kraje
Odbor grantů a evropské integrace
U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice, Česká republika

Centrální monitorovací systém (CMS)

Ve smyslu článku 60, písm. c Nařízení (ES) č. 1083/2006 zajistí Řídící orgán existenci systému pro záznam a uchování účetních záznamů v elektronické podobě pro každý projekt. Za účelem shromažďování údajů byl zřízen Centrální monitorovací systém u

ERP Fondu

Ungargasse 37, A-1030 Wien

Každý jednotlivý projekt bude mapován IT systémem podle specifického souboru dat. Tento soubor dat, který musí být shromážděn na úrovni jednotlivých projektů, bude odsouhlasen mezi programovými partnery před zahájením programu. Bude zahrnovat nejenom povinné informace dle Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 (stanovení prováděcích pravidel) ale dodatečně poskytne informace na podporu optimální realizace operačního programu a pro účely vyhodnocování.

Za údaje předávaná JTS do CMS je zodpovědná MA.

Údaje zaslané JTS do CMS budou považovány za oficiální údaje používané pro certifikaci a výkazy výdajů, žádosti o platby, výroční zprávy o implementaci, hodnocení, audity projektů apod.

Monitorovací údaje v CMS budou přístupná Řídicímu, Národnímu, Certifikačnímu a Auditnímu orgánu, Regionálním subjektům a Evropské komisi. CMS bude rovněž generovat nezbytné informace pro elektronický přenos dat.

Kontrolní systém

Na základě článku 16 Nařízení (ES) č.1080/2006 každý členský stát programu ustanoví Kontrolní systém, který umožní ověřovat dodání spolufinancovaných výrobků a služeb. Jednotlivý členský stát určí kontrolory odpovědné za ověřování legality a řádnosti výdajů vykázaných každým příjemcem účastnícím se operací.

Odpovědnost je svěřena:

- v České republice:
Centrum pro regionální rozvoj ČR
Vinohradská 46, 120 00 Praha 2
- v Rakousku:

Všeobecně je zodpovědnost za kontrolu ve smyslu článku 16 (1) Nařízení (ES) č. 1080/2006 – na základě Federálního ústavního zákona, článek 15a B-VG – svěřena následujícím orgánům ve spolkových zemích (pro partnery projektu pocházejících z jednotlivých zemí).

Úřad zemské vlády Dolního Rakouska
Odbor územního plánování
Landhausplatz 1, A-3109 St. Pölten

Úřad zemské vlády Horního Rakouska
Odbor územního plánování
Bahnhofplatz 1, A-4021 Linz

Úřad vlády Vídně
Odbor strategií EU a ekonomického rozvoje
Oddělení financí a finanční kontroly
Schlesingerplatz 2, A-1080 Wien

Ve výjimečných případech, kontrola ve smyslu článku 16 (1) Nařízení (ES) č. 1080/2006 může být delegována na jiné zodpovědné orgány – na základě Federálního ústavního zákona, článek 15a B-VG. Odpovědný kontrolor pro každého projektového partnera bude uveden ve smlouvě o ERDF prostředcích.

Tyto orgány zajišťují ověřování výdajů v oblasti dodávání spolufinancovaných produktů a služeb, spolehlivost vykázaných výdajů, soulad výdajů s pravidly Společenství a s národními pravidly, tak jak jsou vymezeny v článku 16 (1) Nařízení (ES) č. 1080/2006. Kontroloři zaručují, mezi jinými, že pro každý průběžný nebo konečný výkaz, existuje podrobná a odpovídající zpráva, která umožňuje jasnou identifikaci a spojitost se souvztažnými výkazy výdajů.

Řídící orgán vydá písemné standardy a postupy pro kontrolory, za účelem souladu s požadavky popsanými v článku 16 (1) Nařízení (ES) č. 1080/2006. Prostřednictvím těchto standardů a postupů bude zajištěno, že kontrolní systém programu může ověřovat, že:

- Deklarované výdaje jsou skutečné
- Spolufinancované produkty a služby byly dodány v souladu se smlouvou o ERDF prostředcích
- Žádost o platbu od žadatelů je v pořádku
- Projekty a výdaje jsou v souladu s pravidly Společenství a s národními pravidly (např. veřejné zakázky, veřejná podpora)
- Dvojité financování výdajů s ostatními programy Společenství a s národními programy je vyloučeno
- Při ověřování se postupuje podle postupů popsaných v příslušném článku v Prováděcím nařízení.

Podrobný popis kontrolního systému bude upraven v popisu řídicího a kontrolního systému, tak jak je požadováno článkem 71 Nařízení (ES) č. 1083/2006. V případech, kdy jsou Regionální subjekty pověřeny otázkou finanční kontroly ve smyslu článku 16 Nařízení (ES) č. 1080/2006, je zajištěna jasná oddělenost odpovědností mezi Regionálními subjekty a kontrolory.

S odkazem na článek 3 (1) Nařízení (ES) č. 2035/2005 všechny zainteresované orgány v programu budou poskytovat čtvrtletní hlášení o objevených nesrovnalostech Auditnímu orgánu, který předkládá zprávu Evropské komisi.

Členský stát ustanoví formalizovaný postup, jak nakládat s nesrovnalostmi, který je v souladu s Nařízením (ES) č. 2035/2005. Tento postup bude - krom jiného – popisovat detailní pravidla a odpovědnosti za vykazované závazky, společné kontrolní standardy, zpět získání nadměru vyplacených prostředků, závazky a postupy mezi odpovědnými orgány.

10.1.2 Orgány podporující implementaci a výběr projektů

Ustavení zmíněných orgánů a rozložení hlasovacích práv se určí vzájemnou dohodou rakouských a českých partnerů v programu.

Monitorovací výbor (MC)

Úlohy Monitorovacího výboru jsou popsány v článku 65 Nařízení (ES) č. 1083/2006. Vzhledem k tomu, že Monitorovací výbor má zajistit oblasti jako efektivita a kvalita implementace operačního programu, v souladu s následujícími ustanoveními:

- a) posoudí a schválí kritéria pro výběr financovaných operací do šesti měsíců od schválení operačního programu a schvaluje veškeré revize těchto kritérií podle potřeb programování;
- b) na základě dokumentů předložených Řídicím orgánem pravidelně hodnotí pokrok v dosahování konkrétních cílů operačního programu;
- c) posuzuje výsledky provádění, zejména dosahování cílů stanovených pro každou prioritní osu, a hodnocení podle čl. 48 odst. 3;
- d) posuzuje a schvaluje výroční zprávy a závěrečné zprávy o provádění uvedené v článku 67;
- e) je informován o výroční kontrolní zprávě nebo o části zprávy týkající se dotyčného operačního programu a o veškerých souvisejících připomínkách vznesených Komisí po posouzení této zprávy nebo vztahujících se k dotyčné části zprávy;
- f) může řídicímu orgánu navrhnout jakoukoli revizi nebo přezkum operačního programu, které by mohly přispět k dosažení cílů fondů uvedených v článku 3 nebo zlepšit jeho řízení, včetně finančního řízení;
- g) posuzuje a schvaluje veškeré návrhy na změnu obsahu rozhodnutí Komise o příspěvku z fondů.

10.2 Procedurální pravidla upravující implementaci programu (procedurální organizace)

Hodnocení programu

Aby bylo dodrženo monitorování operačního programu, bylo domluveno, že hodnocení programu během průběhu programovacího období bude zajišťováno v souladu s článkem 47 Nařízení (ES) č. 1083/2006.

Evaluace bude prováděna v oblastech dopadu, přijímání kvalitního výzkumu a bude zaměřeno na kapitalizaci výsledků programu. Aby bylo dosaženo těchto cílů, tam kde nebudou potřebná data z monitorovacích systémů k dispozici, hodnotitelé si mohou obstarat potřebné údaje z dodatečných zdrojů (rozhovory, výzkumy, případové studie atp.)

V souladu s článkem 47 a s článkem 59 písm. b) a c) Nařízení (ES) č. 1083/2006 hodnocení budou prováděna experty, kteří jsou funkčně nezávislí na Certifikačním a Auditním orgánu.

Na základě článku 48 (3) Nařízení (ES) č. 1083/2006 výsledky budou zaslány Monitorovacímu výboru operačního programu, Komisi a bude publikovány v souladu s pravidly o přístupu k dokumentům.

V souladu s článkem 47 (4) Nařízení (ES) č. 1083/2006 hodnocení budou placena z rozpočtu technické pomoci.

10.2.1 Koordinace na úrovni programu

V souladu s čl. 60 Nařízení (ES) č. 1083/2006 Řídící orgán nebo – na základě pověření tímto, JTS – zodpovídá za koordinaci mezi orgány jmenovanými v oddílu 10.1 a zapojenými do implementace programu Územní přeshraniční spolupráce Rakousko-Česká republika.

Vedle ustanovení Nařízení (ES) č. 1083/2006 ohledně úkolů Řídícího, Auditního a Certifikačního orgánu byly dohodnuty následující koordinační postupy:

- a) Řídící orgán se v součinnosti s Národním orgánem aktivně zapojí v níže uvedených otázkách programově-strategického významu, a v záležitostech financování programu.
  - Příprava návrhů pro rozhodnutí Monitorovacího výboru týkající se úprav operačního programu
  - Příprava výročních setkání se zástupci Evropské komise v souladu s čl. 68 Nařízení (ES) č. 1083/2006;
  - Poskytuje prostředky pro provedení hodnocení podle čl. 47 (3) Nařízení (ES) č. 1083/2006;
- b) Údaje o implementaci programu zpřístupní JTS a (v záležitostech financí) CA – a to nejvhodnějším způsobem, jaký technické vybavení umožňuje – členům Monitorovacího výboru (který se sestává ze zástupců NA a RB) a rovněž kompetentním orgánům Evropské komise.
- c) Regionální subjekty, Řídící, Národní, Certifikační orgány se budou bez odkladu informovat o jakémkoli zpoždění, problémech při implementaci nebo nesrovnalostech, které nastanou ve finančním řízení programu, budou koordinovat opatření na eliminaci takových problémů a budou monitorovat jejich úspěšné provádění.
- d) Do konce dubna každého roku CA přímo předá Komisi odhad počtu žádostí o platbu očekávaných ve stávajícím a následujícím kalendářním roce. Tento odhad se bude vztahovat ke způsobilým výdajům jako celku i k prostředkům ERDF.
- e) Podle článku 73 (1) Nařízení (ES) č. 1083/2006 se Komise a Auditní orgán setkávají pravidelně a nejméně jednou ročně, pokud se nedohodnou jinak, aby společně posoudily výroční kontrolní zprávu a stanovisko předložené podle článku 62 Nařízení (ES) č. 1083/2006 a vyměnily si názory na další otázky týkající se zlepšení řízení a kontroly operačních programů.

10.2.2 Hlavní příjemce (zásada hlavního partnera)

Ve smyslu čl. 2 Nařízení (ES) č. 1083/2006 a v souladu s čl. 20 Nařízení (ES) č. 1080/2006 jsou povinnosti hlavního příjemce a ostatních příjemců následující:

Pro každý projekt jmenují příjemci ze svých řad hlavního příjemce. Hlavní příjemce plní tyto povinnosti:

- Stanoví opatření pro své vztahy s příjemci účastníckými se projektu ve smlouvě, která mimo jiné obsahuje ustanovení zaručující řádné finanční řízení prostředků vyčleněných na projekt, včetně opatření pro zpětné získání neoprávněně vyplacených částek;

- Odpovídá za zajištění implementace celého projektu;
- Zajišťuje, aby byly výdaje vykázané příjemci účastníci se projektu vynaloženy pro účely implementace projektu a aby odpovídaly činnostem dohodnutým mezi uvedenými příjemci;
- Ověřuje, že výdaje vykazované příjemci účastníci se projektu byly potvrzeny kontrolory;

Další povinnosti:

- Odpovídá za odevzdání vyplněných formulářů žádosti spolu s partnerskou smlouvou příslušnému Regionálnímu subjektu nebo JTS
- Podepisuje smlouvu k prostředkům ERDF a po jejím přijetí informuje v co nejkratším čase své partnery v projektu
- Na základě předložených osvědčení od svých partnerů připravuje v českém nebo německém jazyce souhrnnou žádost a předá ji společně s potvrzeními o výdajích na JTS a v kopii svému Kontrolorovi;
- Informuje Kontrolora o změnách projektu, který následně o změnách projektu informuje JTS.

Každý příjemce, který se účastní projektu:

- Nese odpovědnost v případě jakékoli nesrovnalosti ve výdajích, které vykázal;
- Dle čl. 21 Nařízení (ES) č. 1080/1006 uvědomí členský stát, ve kterém se nachází, o své účasti na v programu přeshraniční spolupráce v případě, že se členský stát jako takový dotyčného operačního programu neúčastní;

Další povinnosti:

- Odpovědnému Kontrolorovi předkládá standardizovanou zprávu společně s originálem faktur pro kontrolu prvního stupně v německém nebo v českém jazyce,
- Hlavnímu příjemci předkládá svoje ověřené osvědčení jako podklad pro souhrnnou žádost.

10.2.3 Administrativní zpracování programu na úrovni projektu

Administrativní práce obsažené v postupech pro poskytování podpory jednotlivým projektům programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Rakousko budou řízeny podle následujících pravidel, které mohou dále upřesněny dohodou mezi MA, NA, RB a JTS:

a) Informace a poradenství:

Potenciální příjemci budou dostatečně informováni Regionálními subjekty a/nebo JTS o cílech programu, podmínkách pro obdržení dotace z ERDF a o individuálních postupech, které je třeba dodržovat. Projektové žadatele bude o rozhodnutích Monitorovacího výboru, která se jich týkají, informovat JTS poté, co proběhne jednání výboru. Publicita a informační opatření budou prováděny JTS a Regionálními subjekty po dohodě s MA a NA a bude-li to užitečné, také za účasti stávajících regionálních institucí zabývajících se poradenstvím a projektovým řízením, rozvojových agentur a národních spolufinancujících orgánů. V souladu s čl. 2 až 10 Nařízení (ES) stanovující prováděcí pravidla bude vypracován návrh informačního a komunikačního plánu.

b) Předkládání žádostí o kofinancování z prostředků ERDF

Žádost bude na RB hlavního příjemce nebo na JTS předložena v digitální (elektronické) formě a v podepsané tištěné podobě spolu s partnerskou smlouvou, prohlášením o kofinancování z národních prostředků.

Každá úplná žádost splňující formální kritéria a kritéria přijatelnosti bude zaznamenána do CMS a zaregistrována JTS. Tedy informace o všech informacích z předložených žádostí jsou dostupné pro všechny programové partnery skrze Centrální monitorovací systém. V případě potřeby detailnějších informací o všech žádostech mohou být obdrženy přes JTS.

Pokud je žádost předložena na Regionální subjekt, RB ji musí okamžitě předat JTS na zaregistrování.

c) Vyhodnocování žádostí

Odpovědným orgánem pro hodnocení projektů je JTS, které s podporou Regionálních subjektů připravuje návrh pro Monitorovací výbor.

Hodnocení se uskutečňuje hlavně v těchto oblastech:

- Ekonomické a organizační kapacity příjemců;
- Vymezení cílových skupin projektu a přínos činností ke zlepšení jejich situace;
- Velikost a oprávněnost nákladů na projekt;
- Zajištění financování, náležitost poměru mezi vlastními prostředky a národním financováním (beroucí v potaz případné kofinancování z prostředků ERDF a jakékoli další státní prostředky, o které žadatel požádal, které obdržel, nebo které mu byly přislíbeny);
- Soulad s regionálními rozvojovými programy a cíly sektorových strategií (bude-li to třeba, včetně vyjádření jiných zainteresovaných správních orgánů);
- Vyhovění specifickým požadavkům na poskytnutí podpory pro přeshraniční spolupráci podle operačního programu;
- Soulad s ustanovením čl. 19 Nařízení (ES) č. 1080/2006 co se týče splnění nejméně dvou z čtyř vyjmenovaných forem spolupráce: společná příprava, společné provádění, společný personál a společné financování;
- Soulad s dalšími relevantními ustanoveními o zadávání veřejných zakázek a právu EU (legislativa ve věci veřejné podpory, pravidla zadávání veřejných zakázek, zákony o životním prostředí atd.);
- Vyhovění ustanovením o rovnosti žen a mužů a integrace hlediska rovnosti pohlaví a dostupnosti pro tělesně postižené osoby;
- Komplementarita s dalšími regionálními a národními programy Strukturálních fondů;
- Během procesu hodnocení mohou být taktéž zapojeni i externí experti.

Hodnocení je prováděno v těchto třech souhrnných kategoriích:

- § kvalita projektu,
- § náplň přeshraniční spolupráce a
- § přeshraniční dopad projektu.

Názor na projekt bude představen Monitorovacího výboru který rozhodne. V případě pochybností, si může MC vyžádat externí stanoviska (např. expertní posudky, hodnocení od dotčených municipalit, euroregionů, atd.)

d) Rozhodnutí o spolufinancování z prostředků ERDF

Monitorovací výbor obdrží informace o všech předložených projektech.

MC vybere projekty a stanoví míru financování z prostředků ERDF na základě doporučení vydaných JTS.

Spolufinancování projektů specifickými částkami z prostředků ERDF bude odsouhlaseno (podle dostupnosti prostředků) pouze tehdy, jsou-li výsledky tohoto zkoumání následující:

- Jsou splněny podmínky podpory tak, jak jsou uvedeny v minimálních kritériích programu přeshraniční spolupráce, kritériích výběru definovaných a podléhajících schválení Monitorovacího výboru, dále v příslušných směrnících o podpoře a další relevantní národní legislativě a legislativě Společenství;
- Částka kofinancování, která má být přidělena, s přihlédnutím k celkové výši dotace, odpovídá obsahu projektu a finančním potřebám a/nebo kapacitě subjektu zodpovědného za projekt a – pokud se vztahuje na daný případ - vyhovuje pravidlům legislativy o státních a evropských dotacích (dotační stropy, pravidla o sdružování finančních prostředků, oznamovací povinnost);

Monitorovací výbor se může rozhodnout o financování Fondu malých projektů ve formě běžného projektu.

Na základě projektů vybraných MC, uzavřou Regionální subjekty a Národní orgán smlouvu o kofinancování v závislosti na specifických právních ustanoveních.

e) Smlouva o poskytnutí prostředků z ERDF

Právně závazný písemný dokument, schvalující veškeré přidělené prostředky z ERDF určené pro jednotlivé projekty, vydá Řídící orgán ve formě smlouvy o poskytnutí prostředků z ERDF a předá jej hlavnímu příjemci. Jeho přijetím je uzavřena smlouva o poskytnutí prostředků z ERDF.

Mimo stanovení částky prostředků poskytnutých z ERDF smlouva obsahuje:

- Zaregistrovanou žádost spolu s případnými změnami, které proběhly během fáze hodnocení (např. změny uskutečněné rozhodnutím MC)
- Podmínky programu územní přeshraniční spolupráce Rakousko-Česká republika a rovněž další evropská a národní pravidla ošetřující realizaci projektů,
- Vymezení (ve smyslu územního dopadu, časového rámce a obsahu) oprávněných výdajů, popřípadě odkaz, kde jsou k dispozici;
- V souvislosti s článkem 16 Nařízením (ES) č. 1083/2006 informaci o odpovědných kontrolorech.

Hlavní příjemce má povinnost koordinovat činnost všech partnerů zapojených do projektu jmenovaných ve smlouvě o poskytnutí prostředků a vyhovět podmínkám a požadavkům na podávání zpráv, provádění auditů a vracení plateb.

Veškeré spolufinancování z národních zdrojů se řídí právními ustanoveními příslušného státu.

Uzavření všech smluv o poskytnutí prostředků z ERDF bude Společný technický sekretariát spolu s požadovanými informacemi zaznamenávat do CMS.

V souladu s čl. 81 Nařízení (ES) č. 1083/2006 budou smlouvy o poskytnutí prostředků z ERDF vyčísleny a vyplaceny v eurech.

Smlouvy o poskytnutí prostředků z ERDF v rámci FMP budou do CMS zaznamenány až po (předběžném) provedení vyúčtování a vyplacení prostředků (písm. g).

f) Kontrolní systém na základě článku 16 Nařízení (ES) č. 1083/2006

Z prostředků ERDF lze kofinancovat pouze výdaje skutečně uhrazené a způsobilé k proplacení (nebo výdaje uznané právem EU jako ekvivalentní). Prostředky ERDF tedy mohou být vypláceny pouze na základě obdržených faktur (nebo účetních dokumentů stejné důkazní hodnoty), které jasně souvisí s příjemcem projektu, podpořeným projektem a spadají do určeného časového rámce.

Aby toto bylo zajištěno, příjemce dotace předloží odpovědnému kontrolorovi průběžnou zprávu, výkaz výdajů spolu s obdrženými fakturami na oprávněné výdaje a financování kofinancovaných projektů včetně seznamu všech skutečně zaplacených faktur a potvrzení plateb. Průběžná zpráva obsahuje popis přeshraničních aktivit a hlavní milníky dosažené na základě odsouhlaseného harmonogramu.

Kontrolor ověří, zda se kofinancované produkty a služby shodují se skutečně vykázanými výdaji a zajistí vyhovění podmínkám podpory stanoveným ve smlouvě o poskytnutí prostředků z ERDF provedením kontroly faktur a – v závislosti na typu projektu – také provedením kontroly na místě nebo shromážděním odpovídajících operačních zpráv a podobné dokumentace.

Po této kontrole, Kontrolor vydá ověření o všech způsobilých výdajích každému partnerovi ve lhůtě 3 měsíců od předložení a zašle je každému z předkladatelů (projektovému a/nebo hlavnímu příjemci). Projektový partner ji poté předá svému hlavnímu partnerovi, který je oprávněn shromáždit všechny informace do souhrnné zprávy.

V tomto ohledu je třeba zajistit řádné oddělení (a je-li to potřebné, i organizační a funkční oddělení) personálu provádějícího finanční kontrolu od personálu konzultačního a obzvláště personálu řízení projektu, aby se zamezilo střetu zájmů a snížilo se riziko nesrovnalostí.

Po vyšetření implementace projektu a výkazu výdajů v souladu s článkem 16 Nařízení (ES) č. 1080/2006, příjemci předají své zkontrolované výdaje a průběžné zprávy hlavnímu příjemci.

Hlavní partner předkládá souhrnnou, standardizovanou, průběžnou zprávu (sestavující se z jednotlivých finančních a jednotlivých průběžných zpráv vztahujících se k celému projektu, výkazy výdajů a zkontrolované výdaje za jednotlivé partnery) v obou jazycích spolu se žádostí o platbu na Řídicí orgán.

g) Proplácení prostředků EU

Po kontrole kompletnosti a konzistentnosti zprávy, ověřující, že předepsané náležitosti dle článku 15 (1) Nařízení (ES) č. 1080/2006 byly splněny, postoupí žádost o platbu Certifikačnímu orgánu.

Certifikační orgán řídí všechny nezbytné kontroly odvozené od svých povinností jak jsou posána v článku 61 Nařízení (ES) č. 1083/2006. Pokud je to nezbytné, CA si může od hlavního příjemce přes Řídící orgán vyžádat dodatečné informace, nebo zařídit dodatečnou kontrolu sám.

CA převede na hlavního příjemce prostředky z ERDF fondu v souladu s článkem 14 (1) Nařízení (ES) č. 1080/2006.

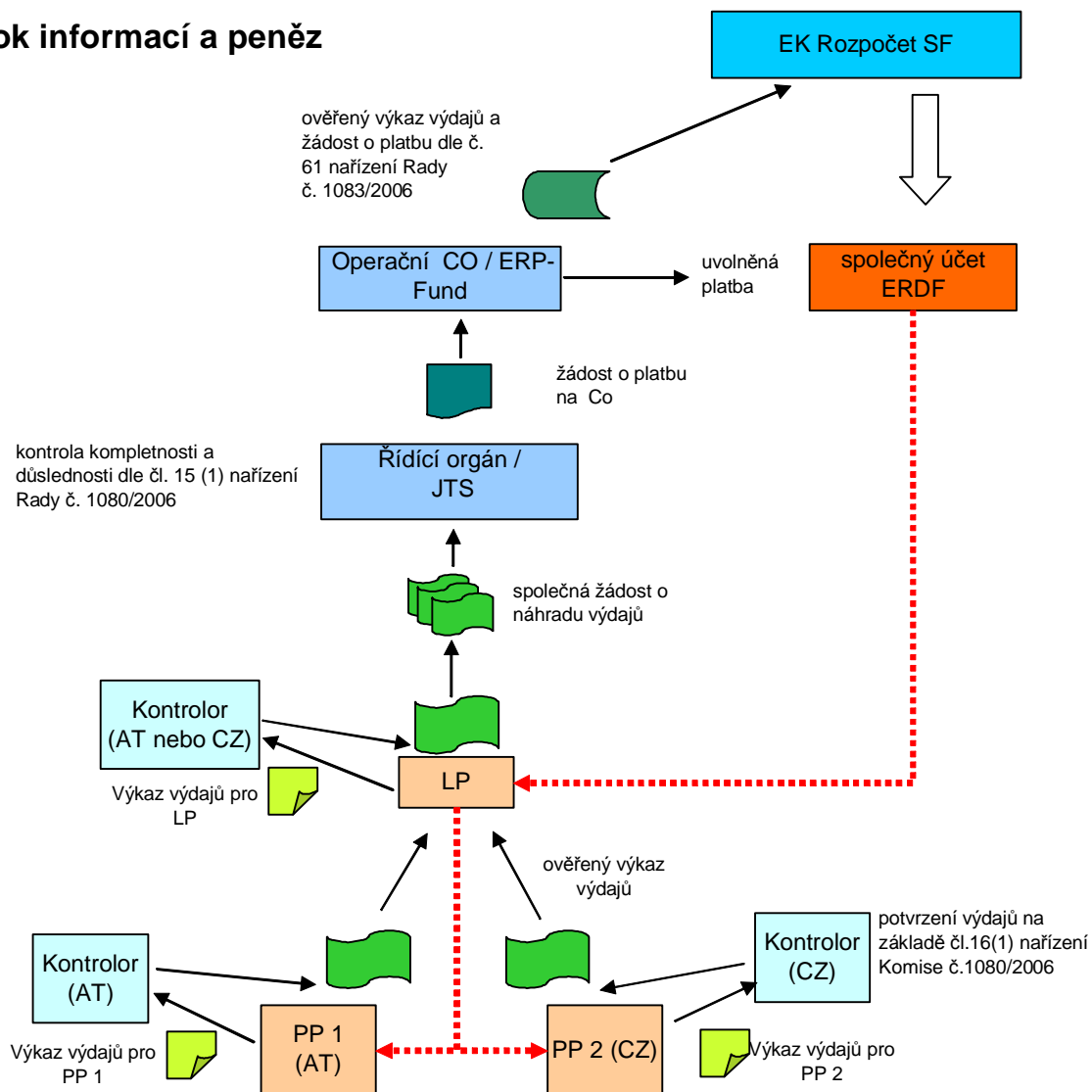
Informace o projektu poskytnuté v (průběžných nebo závěrečných) finančních výkazech budou stejně jako platba uhrazená Certifikačním orgánem zaneseny do CMS.

Finanční prostředky uvolňované ze Strukturálních fondů budou v souladu s právě účinnými pravidly o veřejné podpoře.

Program přeshraniční spolupráce Rakousko - Česká republika 2007 - 2013

Tok informací a peněz

PŘÍLOHY

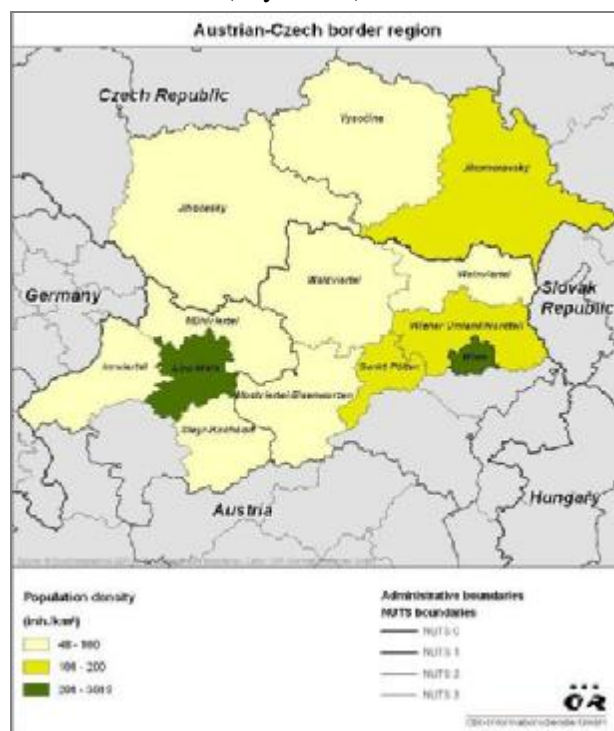
PŘÍLOHA 1- DODATEČNÉ INFORMACE K ANALÝZE REGIONU

Tabulka 1: Rakousko-český příhraniční region

Jednotka	Rozloha v km ²	Počet obyvatel 2005 (RAK)/2004 (CZ)		Hustota zalidnění (obyv./km ²)
		Celkem	Ženy	
Nuts III region				
Mostviertel-Eisenwurzen	3 357	239 225	121 073	71,3
Waldviertel	4 615	222 255	113 183	48,2
Weinviertel	2 412	123 366	62 699	51,1
Wiener Umland-Nordteil	2 722	286 489	146 326	105,2
Sankt Pölten	1 230	145 315	74 340	118,1
Dolní Rakousko	1 174	1 569 596	802 120	8,9
Vídeň	415	1 626 440	851 857	3919,1
Innviertel	2 823	274 123	139 348	97,1
Linz-Wels	1 744	537 164	276 462	308,0
Mühlviertel	2 660	203 571	101 643	76,5
Steyr-Kirchdorf	2 238	153 158	78 095	68,4
Horní Rakousko	11 980	1 396 228	71 608	116,5
RAKOUSKO (celkem)	83 871	8 206 524	4 220 228	97,8
Jihočeský kraj	10 057	625 712	318 485	62,2
Jihomoravský kraj	7 066	1 123 201	578 323	159,0
kraj Vysočina	6 925	517 153	261 563	74,7
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	78 868	10 220 577	5 239 664	129,6
Hraniční region – Rakousko	24 216	3 811 106	1 965 026	157,4
Hraniční region – Česká republika	24 048	2 266 066	1 158 371	94,2
Hraniční region-celkem	48 264	6 077 172	3 123 397	125,9

Zdroje: Statistics Austria, Český statistický úřad

Hustota zalidnění (obyv./km²)

Tabulka 2: Demografický trend

Jednotka	Vývoj počtu obyvatel (změna v %)			
	1991-2001 (RAK)		2001-2005 (RAK)	
	1995-2004 (CZ)		2003-2004 (CZ)	
Nuts III region	Celkem	Ženy	Celkem	Ženy
Mostviertel-Eisenwurzen	3,1	2,6	0,7	0,6
Waldviertel	0,2	-0,8	-1,0	-1,1
Weinviertel	1,5	0,4	-0,3	-0,6
Wiener Umland-Nordteil	11,0	10,5	3,0	3,0
Sankt Pölten	3,6	2,8	2,0	1,8
Dolní Rakousko	4,9	4,3	1,5	1,4
Vídeň	0,7	-0,8	4,9	4,0
Innviertel	3,5	2,9	0,7	0,5
Linz-Wels	1,4	1,7	2,4	2,2
Mühlviertel	5,5	4,7	0,8	0,7
Steyr-Kirchdorf	4,5	4,4	0,7	0,4
Horní Rakousko	3,2	3,1	1,4	1,2
RAKOUSKO (celkem)	3,0	2,5	2,2	1,8
Jihočeský kraj	-0,2	-0,3	0,0	0,1
Jihomoravský kraj	-1,6	-1,8	0,1	0,0
kraj Vysočina	-1,1	-1,3	-0,1	-0,1
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	-1,0	-1,2	0,1	0,1

Zdroje: Statistics Austria, Český statistický úřad

Změna počtu obyvatel 2001-2005 (CZ: 2003-2004) (v %)

Změna počtu obyvatel 1991-2001 (CZ: 1995-2004) (v %)

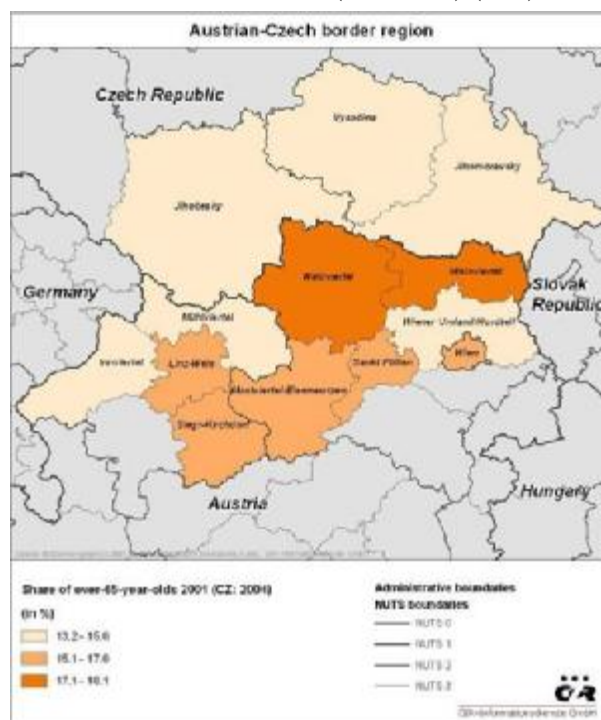
Zdroje: Statistics Austria, Český statistický úřad

Tabulka 3: **Struktura obyvatel**

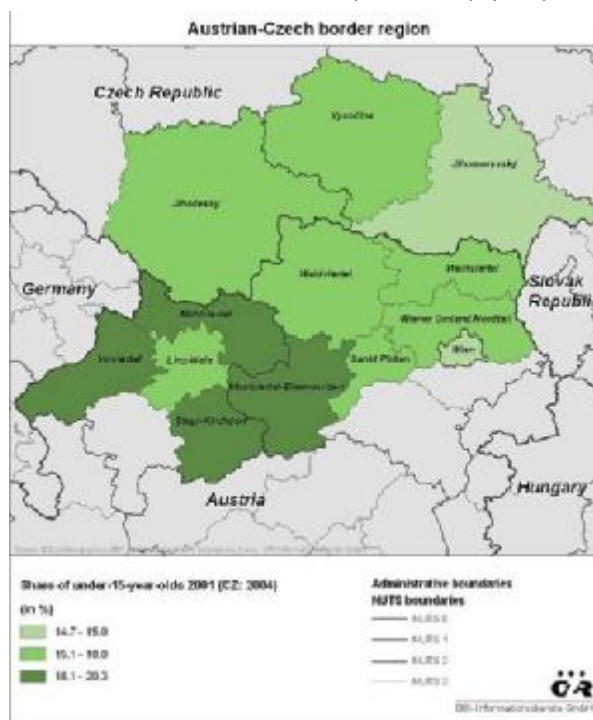
Jednotka	Podíl mladších 15. let v %		Podíl starších 65. let v %	
	2001 (RAK)/2004 (CZ) Celkem	Ženy	2001 (RAK)/2004 (CZ) Celkem	Ženy
Nuts III region				
Mostviertel-Eisenwurzen	18,9	18,2	15,3	18,3
Waldviertel	16,8	16,0	18,0	21,7
Weinviertel	16,3	15,6	18,1	22,1
Wiener Umland-Nordteil	17,1	16,3	14,9	17,7
Sankt Pölten	17,1	16,2	16,0	19,0
Dolní Rakousko	17,1	16,2	16,1	19,2
Vídeň	14,7	13,6	16,0	19,7
Innviertel	19,0	18,1	15,0	18,1
Linz-Wels	16,8	15,8	15,1	18,1
Mühlviertel	20,3	19,8	13,2	16,2
Steyr-Kirchdorf	18,5	17,8	15,6	18,9
Horní Rakousko	18,2	17,3	14,8	17,9
RAKOUSKO (celkem)	16,8	15,9	15,5	18,6
Jihočeský kraj	15,4	14,5	13,9	16,5
Jihomoravský kraj	14,8	13,9	14,5	17,5
kraj Vysočina	16,0	15,2	14,2	16,9
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	15,1	14,2	14,0	16,7
Hraniční region – Rakousko	16,5	15,5	15,7	19,1
Hraniční region – Česká republika	15,1	14,4	14,3	17,1
Hraniční region - celkem	16,0	15,1	15,2	18,3

Zdroje: Statistics Austria, Český statistický úřad

Podíl starších 65ti let 2001 (CZ: 2004) (v %)

Podíl mladších 15ti let 2001 (CZ: 2004) (v %)

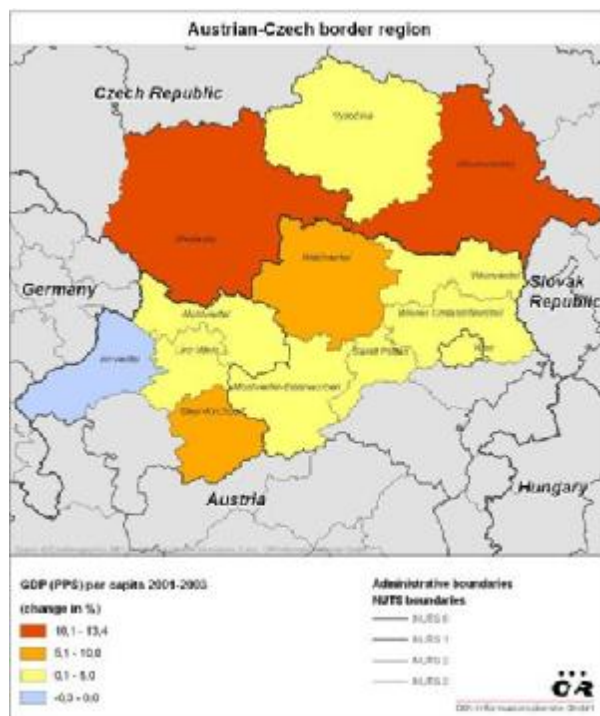
Zdroje: Statistics Austria, Český statistický úřad

Tabulka 4: Ekonomická úroveň

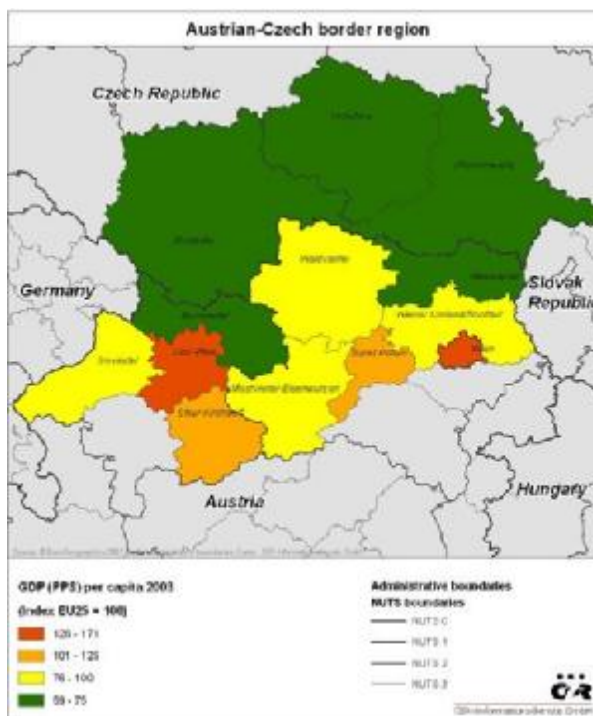
Jednotka	HDP (PPS) na hlavu 2003	
	Index národní = 100	Index EU25 = 100
Nuts III region		
Mostviertel-Eisenwurzen	69,0	83,4
Waldviertel	72,6	87,7
Weinviertel	54,7	66,1
Wiener Umland-Nordteil	69,7	84,2
Sankt Pölten	101,2	122,4
Dolní Rakousko	80,1	96,8
Vídeň	141,4	170,9
Innviertel	67,9	82,0
Linz-Wels	127,3	153,9
Mühlviertel	53,1	64,1
Steyr-Kirchdorf	91,7	110,9
Dolní Rakousko	93,3	112,8
RAKOUSKO(celkem)	100,0	120,9
Jihočeský kraj	89,7	60,9
Jihomoravský kraj	93,6	63,5
kraj Vysočina	86,2	58,5
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	100,0	67,8
EU25	-	100,0

Zdroj: Eurostat

HDP (PPS) na hlavu 2001-2003
(změna v %)

HDP (PPS) na hlavu 2003
(Index EU25 = 100)

Zdroj: Eurostat

Tabulka 5: Ekonomická struktura

Jednotka Nuts III region	Celkem v Mil. Euro	HDP dle sektorů 2003 (podíl v %)				
		I. sektor Celkem	II. sektor Celkem	z toho: stavebnictví	III. sektor Celkem	z toho: cestovní ruch
Mostviertel-Eisenwurzen	4 128	5,5	44,3	-	50,3	-
Waldviertel	4 064	6,7	34,0	-	59,3	-
Weinviertel	1 692	11,2	24,6	-	64,2	-
Wiener Umland-Nordteil	4 926	4,2	37,6	-	58,2	-
Sankt Pölten	3 653	2,4	31,1	-	66,5	-
Dolní Rakousko	31 279	3,8	35,8	8,8	60,3	3,0
Vídeň	56 576	0,2	16,7	5,2	83,1	2,7
Innviertel	4 662	5,6	43,6	-	50,9	-
Linz-Wels	17 012	0,7	36,5	-	62,8	-
Mühlviertel	2 705	6,0	36,6	-	57,4	-
Steyr-Kirchdorf	3 521	3,0	53,0	-	44,0	-
Horní Rakousko	32 554	2,3	41,2	9,4	56,4	2,7
RAKOUSKO	204 285	1,9	30,1	7,7	68,0	4,5
Jihočeský kraj	4 056	5,5	40,8	-	53,7	-
Jihomoravský kraj	7 594	3,5	36,5	-	60,0	-
kraj Vysočina	3 224	8,6	46,6	-	44,8	-
ČESKÁ REPUBLIKA	73 764	3,0	37,3	7,0	59,6	2,0
Hraniční region – Rakousko	102 939	1,7	26,4	-	71,9	-
Hraniční region – Česká republika	14 874	5,2	39,9	-	55,0	-
Hraniční region – celkem	117 813	2,1	28,1	-	69,8	-

Zdroj: Eurostat

Tabulka 6: Přenocování (harmonizovaná data nejsou k dispozici)

Jednotka Nuts III region	Počet přenocování 2004/2005		
	Celkem za období	Zima	Léto
Mostviertel-Eisenwurzen	854 359	319 300	535 059
Waldviertel	1 373 805	386 403	987 402
Weinviertel	143 985	43 653	100 332
Wiener Umland-Nordteil	655 109	212 711	442 398
Sankt Pölten	253 968	93 560	160 408
Dolní Rakousko	5 818 911	2 101 971	3 716 940
Vídeň	8 675 441	3 491 844	5 183 597
Innviertel	866 932	329 988	536 944
Linz-Wels	1 225 561	503 050	722 511
Mühlviertel	743 034	240 108	502 926
Steyr-Kirchdorf	1 064 404	478 916	585 488
Dolní Rakousko	6 509 057	2 271 905	4 237 152
RAKOUSKO (hraniční region)	15 856 598	6 099 533	9 757 065
RAKOUSKO (celkem)	118 773 422	59 194 925	59 578 497

Zdroj: Statistics Austria

	Počet přenocování 2004
Jihočeský kraj	3.658.198
Jihomoravský kraj	2.213.052
kraj Vysočina	1.229.548
ČESKÁ REPUBLIKA (hraniční region)	7.100.798
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	40.781.000

Zdroj: Český statistický úřad

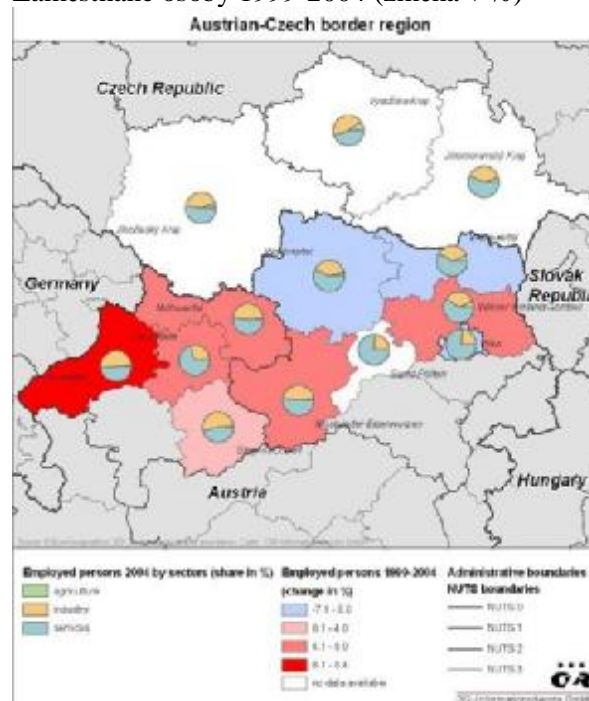

Tabulka 7: Zaměstnanost v příhraničním regionu

Jednotka	Zaměstnané osoby		
	absolutně	změna v %	
Nuts III region	2003	1995-1999 Celkem	1999-2003 Celkem
Mostviertel-Eisenwurzen	109 000	6,0	0,5
Waldviertel	111 800	2,4	0,1
Weinviertel	47 300	-0,2	-1,5
Wiener Umland-Nordteil	103 400	3,2	2,8
Sankt Pölten	85 200	6,1	-1,8
Dolní Rakousko	707 000	4,6	0,3
Vídeň	886 700	4,2	0,6
Innviertel	124 400	2,9	1,7
Linz-Wels	337 700	4,6	6,8
Mühlviertel	82 800	6,0	-0,1
Steyr-Kirchdorf	72 900	8,2	0,0
Horní Rakousko	722 100	4,6	3,4
RAKOUSKO (celkem)	4 145 500	4,2	1,5
Jihočeský kraj	295 890	-5,7	-0,8
Jihomoravský kraj	529 790	-5,3	-1,7
kraj Vysočina	226 820	-7,2	3,0
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	4 845 030	-6,4	0,1
Hraniční region – Rakousko	1 961 200	4,3	1,6
Hraniční region – Česká republika	1 052 500	-5,8	-0,4
Hraniční region - celkem	3 013 700	0,5	0,8

Zdroj: Eurostat

Zaměstnané osoby dle sektoru 2004 (podíl v %),
Zaměstnané osoby 1999-2004 (změna v %)

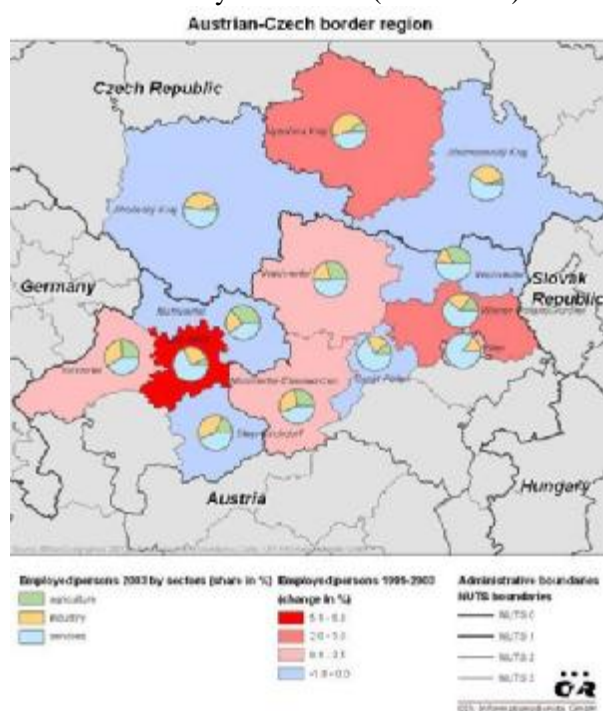
Zdroj: HVSV

Míra nezaměstnanosti 2005 (CZ: 2004)
(národní propočty)

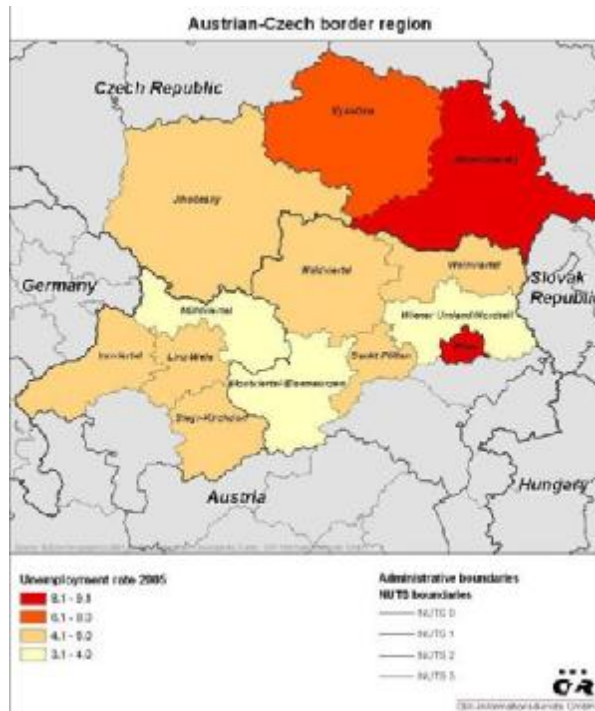

Zdroj: národní statistiky

Zaměstnané osoby dle sektorů 2003 (podíl v %),
Zaměstnané osoby 1999-2003 (změna v %)

Míra nezaměstnanosti 2005

Zdroj: Eurostat

Tabulka 8: **Struktura pracovního trhu**

Jednotka	Počet nezaměstnaných 2005		Míra nezaměstnanosti 2005 v %		Míra změny nezaměstnanosti změna v %		
	Celkem	Ženy	Celkem	Ženy	Celkem	Ženy	Muži
Nuts III region							
Mostviertel-Eisenwurzen	3 800	-	3,3	-	26,7	-	-
Waldviertel	4 900	-	4,7	-	19,5	-	-
Weinviertel	2 700	-	4,6	-	42,1	-	-
Wiener Umland-Nordteil	5 200	-	3,7	-	40,5	-	-
Sankt Pölten	3 300	-	4,7	-	22,2	-	-
Dolní Rakousko	32 600	16 600	4,3	4,8	42,4	61,2	27,0
Vídeň	72 400	29 400	9,1	7,9	52,7	56,4	49,7
Innviertel	5 500	-	4,1	-	61,8	-	-
Linz-Wels	11 100	5 700	4,1	4,6	48,0	42,5	51,4
Mühlviertel	3 100	-	3,1	-	34,8	-	-
Steyr-Kirchdorf	3 600	-	4,8	-	56,5	-	-
Horní Rakousko	27 500	14 800	4,0	4,8	48,6	46,5	51,2
RAKOUSKO (celkem)	207 700	100 000	5,2	5,5	49,4	53,6	45,5
Jihočeský kraj	15 900	8 400	5,0	6,1	-5,4	-6,7	-5,1
Jihomoravský kraj	45 200	24 200	8,1	9,9	-1,7	1,7	-5,8
kraj Vysočina	17 200	8 700	6,8	8,0	4,9	1,2	9,0
ČESKÁ REPUBLIKA (celkem)	410 200	223 500	7,9	9,8	-1,5	-0,4	-2,8
Hraniční region – Rakousko	115 600	-	6,2	-	47,6	-	-
Hraniční region – Česká republika	78 300	-	6,9	8,4	-1,1	-0,2	-2,6
Hraniční region - celkem	193 900	-	6,5	-	23,1	-	-

Zdroj: Eurostat

Tabulka 9: **Mzdové náklady na zaměstnance**

RAKOUSKO		EUR
Průmysl, stavebnictví, služby	roční	40 047
	měsíční	3 337
	hodinové	22,87
Průmysl (bez stavebnictví)	roční	42 866
	měsíční	3 572
	hodinové	24,54

Zdroj: Statistics Austria

ČESKÁ REPUBLIKA		EUR
Celkem	měsíční	538
Zpracovatelský průmysl	měsíční	520
Služby	měsíční	406 – 958

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 10: Meziregionální mzdové rozdíly

Jednotka	Hrubý měsíční výdělek (Euro)
Nuts III region	2004
Mostviertel-Eisenwurzen	1 906
Waldviertel	1 817
Weinviertel	1 728
Wiener Umland-Nordteil	1 825
Sankt Pölten	1 968
Dolní Rakousko	1 911
Vídeň	2 044
Innviertel	1 917
Linz-Wels	2 032
Mühlviertel	1 812
Steyr-Kirchdorf	2 083
Horní Rakousko	2 010
RAKOUSKO	1 972
Jihočeský kraj	535
Jihomoravský kraj	550
kraj Vysočina	527
ČESKÁ REPUBLIKA	574

Zdroje: Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger; SLDB 1991, 2001

PŘÍLOHA 2 – NETECHNICKÉ SHRUTÍ SEA

Rámec:

Programovací skupina „Cíle Evropská územní spolupráce, přeshraniční spolupráce Rakousko-Česká republika 2007-2013“ představila návrh operačního programu Přeshraniční spolupráce mezi Rakouskem a Českou republikou. Tato zpráva je zprávou o životním prostředí (Zpráva) tohoto návrhu programu v souladu se Směrnicí 2001/42/EC o posuzování vlivů některých plánů a programů na životné prostředí (SEA).

Popis operačního programu:

Globálním cílem programu je rozšíření a prohloubení spolupráce v tomto přeshraničním regionu a podpora udržitelného ekonomického rozvoje přeshraničního regionu formou odstraňování existujících bariér a posilování celkového rozvojového potenciálu území.

Dvě prioritní osy jsou definovány takto:

Prioritní osa 1 „Socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how“ zahrnuje čtyři oblasti podpory: Infrastruktura a služby spojené s podnikáním a inovacemi; Cestovní ruch, kultura a volnočasová ekonomika; Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace a Předcházení zdravotním a sociálním rizikům.

Prioritní osa 2 „Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj“ obsahuje tři oblasti podpory: Doprava a regionální dostupnost; Životní prostředí prevence rizik a Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce a aktivity v prostorovém plánování.

Dále prioritní osa 3 „Technická pomoc“, která zabezpečuje administrativní pomoc a pomoc při realizaci programu.

Spolupráce Programovací skupiny, Ex-ante a SEA týmu

Příprava návrhu operačního programu byla vedena v rámci Programovací skupiny, která se sestávala ze zástupců Národních orgánů Rakouska a České republiky, zástupců regionů, z oblasti ochrany životního prostředí stejně tak i z externích expertů zajišťovaných z technické pomoci programu, ex-ante hodnotitelů programu a týmu pro posuzování vlivů na životní prostředí (SEA).

Všichni členové úzce spolupracovali skrz konsensus hledající iterativní proces. Proto, většina připomínek a komentářů SEA týmu byl byla ihned zapracována do návrh operačního programu.

Obsah zprávy

Priority a potřeby v oblasti životního prostředí v Rakousku a v České republice se velice liší díky technologickým a socio-ekonomickým disparitám. Několik oblastí životního prostředí jako biodiverzita, obyvatelstvo, lidské zdraví, fauna, flora, půda, voda, ovzduší, klimatické faktory, hmotné fondy, kulturní dědictví zahrnující archeologické a architektonické dědictví, krajina, atp., bylo vzato do úvahy.

Nejprve Zpráva popisuje předpokládaný vývoj v těchto oblastech, pokud by program nebyl realizován a následně vyšetřuje vztah prioritních os a oblastí podpory programu na výše uvedené oblasti životního prostředí. Tam kde nebyl předpokládán žádný dopad, hodnocení se neprovádělo. Nakonec,

SEA představila předpokládaný pozitivní nebo negativní dopad na životní prostředí, pokud by byly realizovány specifické priority a oblasti podpory.

Program má ve většině případů pozitivní nebo neutrální dopad na životní prostředí díky zavádění nových technologií, komunikačních sítí a podpoře ekonomiky orientované na služby.

Nejvíce pravděpodobné negativní dopady se vyskytují v těch oblastech podpory, které mají prostorový rozměr a „spotřebovávají“ nebo využívají prostor (např. cestovní ruch, doprava, atp.), ačkoliv většina předpokládaných negativních dopadů byla eliminována díky iterativnímu procesu mezi programovací skupinou a SEA týmem.

Programy přeshraniční spolupráce jsou uskutečňovány přes výběr jednotlivých projektů předložených vhodnými žadateli. Zvýhodnění životního prostředí je uskutečňováno díky výběrovým kritériím projektu, kde je zohledněna i otázka životního prostředí. SEA tým navrhl sadu kritérií pro každou oblast podpory. Indikativní výběrová kritéria se zaměřují na zavádění nových technologií a „nejlepších možných technologií“ obzvláště na zmírnění negativních dopadů na životní prostředí, podpora povědomí o životním prostředí a decentralizované turistiky, přijímání ISO 14.000/EMAS, zmírnění poptávky po dopravě a zavádění přeshraničního posuzování vlivů na životní prostředí, přispívání ke zkapacitnění environmentálního managementu a vychovávání k participaci a vytváření spolupráce při rozhodování.

Proces bude doprovázen monitorovacími opatřeními, jejichž cílem je usnadnit měření vlivů na životní prostředí během implementace programu.

PŘÍLOHA 3 – ZPRÁVA O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ

posuzování vlivů na životní prostředí
programu cíle 3
rakousko – česká republika
2007-2013

sea zpráva
na základě čl.9 směrnice sea
včetně monitorovacích opatření

Únor, 2007

Obsah

1	PODKLAD A ÚVOD	1
1.1	Podklad	1
1.2	Účel zprávy	1
2	SHRUTÍ PROCESU SEA	2
3	ZPRÁVA O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ – OBSAH A HLAVNÍ ZÁVĚRY	3
4	VZETÍ NA VĚDOMÍ DOPORUČENÍ TÝKAJÍCÍ SE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PROGRAMEM	6
4.1	Vliv procesu SEA během přípravy programu a vliv Zprávy	6
4.2	Identifikace a hodnocení rozumných alternativ programu	6
5	KONZULTACE.....	7
5.1	Úvod.....	7
5.2	Konzultace – Stanovení rozsahu	7
5.3	Konzultace – Zpráva o životním prostředí a návrh operačního programu	8
5.4	Shrnutí připomínek veřejnosti.....	10
5.4.1	Vypořádání připomínek ke Zprávě o životním prostředí vzešlých během konzultací	10
5.4.2	Jak byly vzaty do úvahy připomínky vzešlé během konzultací operačního programu	15
6	DŮVODY PŘIJETÍ PROGRAMU.....	15
7	MONITORING DOPADŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ Z REALIZACE PROGRAMU	16
7.1	Úvod.....	16
7.2	Doporučení SEA	16
7.2.1	Posouzení současného systému monitorování	17
7.2.2	Návrhy na zlepšení systému monitorování	17
7.3	Rozhodnutí o programovém monitoringu.....	18
8	INFORMOVÁNÍ VEŘEJNOSTI	19

1 Podklad a úvod

1.1 Podklad

Během přípravy programu Cíle 3 “Územní přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika 2007-2013” byla vyhotovena Zpráva o životním prostředí (SEA) v souladu se Směrnicí 2001/42/EC o posuzování vlivů některých plánů a programů na životné prostředí (Směrnice SEA). Globálním cílem programu je rozšíření a prohloubení spolupráce v tomto přeshraničním regionu a podpora udržitelného ekonomického rozvoje přeshraničního regionu formou odstraňování existujících bariér a posilováním celkového rozvojového potenciálu území.

V rámci programu jsou definovány dvě tematické prioritní osy:

Prioritní osa 1 „Socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how“ zahrnuje čtyři oblasti podpory: Infrastruktura a služby spojené s podnikáním a inovacemi; Cestovní ruch, kultura a volnočasová ekonomika; Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace a Předcházení zdravotním a sociálním rizikům.

Prioritní osa 2 „Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj“ obsahuje tři oblasti podpory: Doprava a regionální dostupnost; Životní prostředí prevence rizik a Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce a aktivity v prostorovém plánování.

Dále prioritní osa 3 „Technická pomoc“, která zabezpečuje administrativní pomoc a pomoc při realizaci programu.

1.2 Účel zprávy

Tato zpráva představuje část SEA tohoto programu tak jak požaduje článek 9 Směrnice SEA. Hlavní důraz tohoto dokumentu spočívá na informování veřejnosti o rozhodnutí a rozhodovacím procesu po přijetí tohoto programu. Sumarizuje jak úvahy o životním prostředí byly zapracovávány do programu a jak Zpráva a připomínky v rámci konzultací byly brány v potaz. Dále předkládá důvody, které vedly ke zvolení plánu nebo programu ve světle ostatních rozumných alternativ, které se tím zabývaly. Nakonec popisuje opatření, která zaručují monitorování výrazných environmentálních efektů během realizace programu.

2 Shrnutí procesu SEA

Hlavním cílem SEA vypracovávaného pro program Cíle 3 Rakousko-Česká republika bylo zakomponování hlediska životního prostředí do programu v co nejdřívějším termínu tak, aby byla zaručena vysoká úroveň ochrany životního prostředí a propagace udržitelného rozvoje. Dodatečně proces dává zainteresovaným stranám možnost vyjádřit své připomínky a být tak informován o rozhodnutích, která mohou mít významný dopad na životní prostředí.

Tato část podává přehled o hlavních etapách v procesu SEA, taktéž v souladu s celkovým procesem a kroky v programování.

Schéma 1: Procesní kroky a časový rámeček

Kroky přípravy programu	Časový rámeček	Odpovídající SEA kroky
Stanovení globálních cílů programového dokumentu a hlavních problematik kterým je to určeno	Březen – Květen 2006	Stanovení oblastí životního prostředí, cílů a indikátorů, uvažovaných v průběhu SEA procesu
Analýza rozvojového prostředí	Květen – Červen 2006	Zhodnocení současného stavu a trendů a jejich zhodnocení, pokud by dokument nebyl realizován
Návrh rozvojových cílů a prioritních os	Červen – Červenec 2006	Zhodnocení navrhovaných rozvojových cílů a prioritních os
Návrh oblastí podpory	Červenec - Září 2006	Zhodnocení navrhovaných oblastí podpory Zhodnocení souhrnných efektů celého programového dokumentu
Návrh kritérií výběru a monitorovacího systému	Říjen 2006	Zhodnocení navrhovaných kritérií výběru Zhodnocení navrhovaného monitorovacího systému
Shrnutí návrhu programového dokumentu, konzultace s orgány a pracovníky	Listopad – Prosinec 2006	Shrnutí Zprávy SEA a konzultace s orgány zastupující životní prostředí a veřejnosti
Oficiální rozhodnutí o programovém dokumentu a informování veřejnosti o rozhodnutí	Prosinec - Leden 2006	Zohlednění Zprávy a výsledků konzultací při rozhodování Informování orgánů ochrany životního prostředí a veřejnosti jak výsledky SEA zprávy byly zapracovány

3 Zpráva o životním prostředí – obsah a hlavní závěry

Zpráva SEA stanovila pravděpodobný pozitivní a/nebo negativní efekt předpokládaný při realizování oblastí podpory programu na jednotlivé složky životního prostředí¹⁸ a na přeshraniční záměry v oblasti životního prostředí. Pro každou složku životního prostředí byl navržen indikátor, který dohlíží nad analýzou v rámci SEA procesu. Nejprve Zpráva popisuje předpokládaný vývoj v těchto oblastech, pokud by program nebyl realizován. Tato „nulová alternativa“ reprezentuje „základní čáru“ pro celý proces hodnocení v rámci SEA. Následně byl hodnocen význam priorit programu a oblastí podpory na výše zmíněné složky životního prostředí. Kde nebyl předpokládán žádný dopad, hodnocení se neprovádělo. Nakonec, SEA představila předpokládaný pozitivní nebo negativní dopad na životní prostředí, pokud by byly realizovány specifické priority a oblasti podpory.

Obsah Zprávy v souladu s článkem 5 a přílohou I Nařízení SEA

Ustanovení směrnice	Kapitola Zprávy o životním prostředí	Komentář
Písmeno a) nástin obsahu, hlavních cílů plánu nebo programu a vztah k jiným relevantním plánům a programům	Kapitola 2	Konečný návrh programu a v něm nastíněné činnosti a prioritní osy jsou výsledkem průběžné interakce mezi týmem SEA a programovou skupinou.
Písmeno b) relevantní aspekty současného stavu životního prostředí a jejich pravděpodobný vývoj pokud by plán nebo program nebyl realizován	Kapitola 4	
Písmeno c) charakteristiky životního prostředí v oblastech, které mohou být významně ovlivněny	Kapitola 4	Většina údajů o životním prostředí je k dispozici na národním nebo regionálním základě. Programy přeshraniční spolupráce, které jsou z definice přeshraniční, představují výzvu pro koherentní, přitom však diferencovaný popis.
Písmeno d.) jakékoliv současné problémy životního prostředí relevantní z hlediska plánu nebo programu, zejména včetně těch,	Kapitola 4	

¹⁸ Obyvatelstvo; Lidské zdraví a pohoda; Fauna, flora včetně biodiverzity a přirozených stanovišť; Půda a podloží; Podzemní a povrchová voda; Ovzduší; Ochrana klimatu; Krajina a kulturní dědictví a archeologické a architektonické dědictví; Funkční využití (rekreační využití, bydlení atp.); Ochrana před přírodními riziky; Doprava šetrná z hlediska životního prostředí/udržitelné systémy mobility; energetická účinnost a obnovitelné zdroje energie; Efektivita využívání zdrojů a jejich ochrana/udržitelné hospodaření se zdroji

<p>které mají vztah k jakýmkoli oblastem zvláštního významu pro životní prostředí, jako jsou oblasti stanovené podle směrnic 79/409/EHS a 92/43/EHS</p>		
<p>Písmeno e) cíle v oblasti ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní úrovni, na úrovni Společenství nebo členského státu, relevantní z hlediska plánu nebo programu, a způsob, jak byly tyto cíle a veškeré aspekty životního prostředí během jeho přípravy vzaty v úvahu</p>	Kapitola 4	
<p>Písmeno f) pravděpodobné významné vlivy na životní prostředí, včetně vlivů na oblasti jako je biodiverzita, obyvatelstvo, lidské zdraví, fauna, flora, půda, voda, ovzduší, klimatické faktory, hmotné statky, kulturní dědictví, včetně architektonického a archeologického dědictví, krajina a vzájemný vztah mezi výše uvedenými faktory</p>	Kapitola 6	<p>Definování pravděpodobných významných vlivů programových prioritní os na životní prostředí byla věnována velká pozornost a bylo prováděno s velkou mírou podrobnosti, přičemž komentáře a podněty pro změny formulací byly předány programové skupině.</p>
<p>Písmeno g) plánovaná opatření k prevenci, snižování a maximálnímu možnému vykompenzování jakýchkoliv významných nepříznivých vlivů, vyplývajících z realizace plánu nebo programu, na životní prostředí</p>	Kapitola 8	<p>Hlavní snahou týmu SEA bylo, aby jeho poznámky a komentáře byly zahrnuty do formulování prioritních os a oblastí činnosti programu. Navrhovaná "opatření" tak již jsou součástí programu.</p>
<p>Písmeno h) nástin důvodů pro výběr zkoumaných alternativ a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně všech potíží (jako jsou technické nedostatky nebo nedostatečné know-how), které se vyskytly při shromažďování informací</p>	Kapitola 8	<p>Programy přeshraniční spolupráce jsou realizovány prostřednictvím výběru jednotlivých projektů navrhovaných způsobilými předkladateli. Pro životní prostředí je tudíž přínosné, aby byla definována kritéria výběru projektů, chránící životní prostředí.</p>
<p>Písmeno i) popis plánovaných opatření týkajících se monitorování v souladu s článkem 10</p>	Kapitola 9	
<p>Písmeno j) netechnické shrnutí informací poskytnutých podle výše uvedených bodů</p>	Kapitola 1	

Hodnocení na úrovni oblastí podpory vyústilo k alternativním formulacím oblastí podpory, návrhem nových aktivit a kritérii všeobecného výběru projektů. Tato opatření předchází, zmírňují a vyvažují negativní dopady a návrhy na zlepšení jsou pokládány jako alternativní, rozumný požadavek v souladu se Směrnicí SEA. Navrhované reformulace a přídatky byly představeny programovacímu týmu a diskutovány s nimi při iterativním procesu a byly již částečně zapracovány do různých návrhů dokumentu.

Jako konečné stanovisko procesu SEA, může být označeno, že se nepředpokládají žádné výrazné negativní dopady z realizace programu. Možné negativní dopady jsou na jedné straně omezeny existujícím právním rámcem a politikou ochrany životního prostředí na národní a regionální úrovni a na druhé straně mohou být minimalizovány přijetím SEA návrhu a podmínek pro realizaci projektů v programu při implementaci programu.

Ve většině případů, program má pozitivní nebo neutrální dopad na životní prostředí díky zavádění nových technologií, komunikačních sítí a propagaci ekonomiky orientované na služby. Mohlo by docházet k významným synergiím mezi transferem environmentálních technologií, rozvojem obchodu a vzrůstajícími aktivitami v oblasti cestovního ruchu. Síť transferu technologií by mohly podporovat zahrnutí principů energetické účinnosti do většiny investičních rozhodování v podnikatelském či veřejném sektoru a mít tak pozitivní dopad na kvalitu ovzduší, klimatické změny a udržitelné nakládání se zdroji. Negativní dopady jsou většinou předpokládány že se objeví v těch oblastech, které mají prostorový rozměr a „spotřebovávají“ nebo využívají prostor (např. cestovní ruch, doprava, atp.), ačkoliv většina předpokládaných negativních dopadů byla eliminována díky iterativnímu procesu mezi programovací skupinou a SEA týmem. Činnosti podporující přeshraniční rozvoj obchodu a cestovního ruchu budou zvyšovat požadavky na rozšiřování regionální silniční sítě, včetně hlavních dálnic a obchvatů a to může vést k možným negativním kumulativním efektům. Z dlouhodobého pohledu, individuální motorizovaná doprava bude vzrůstat, což bude mít negativní dopad na kvalitu ovzduší, hluk a změny klimatu.

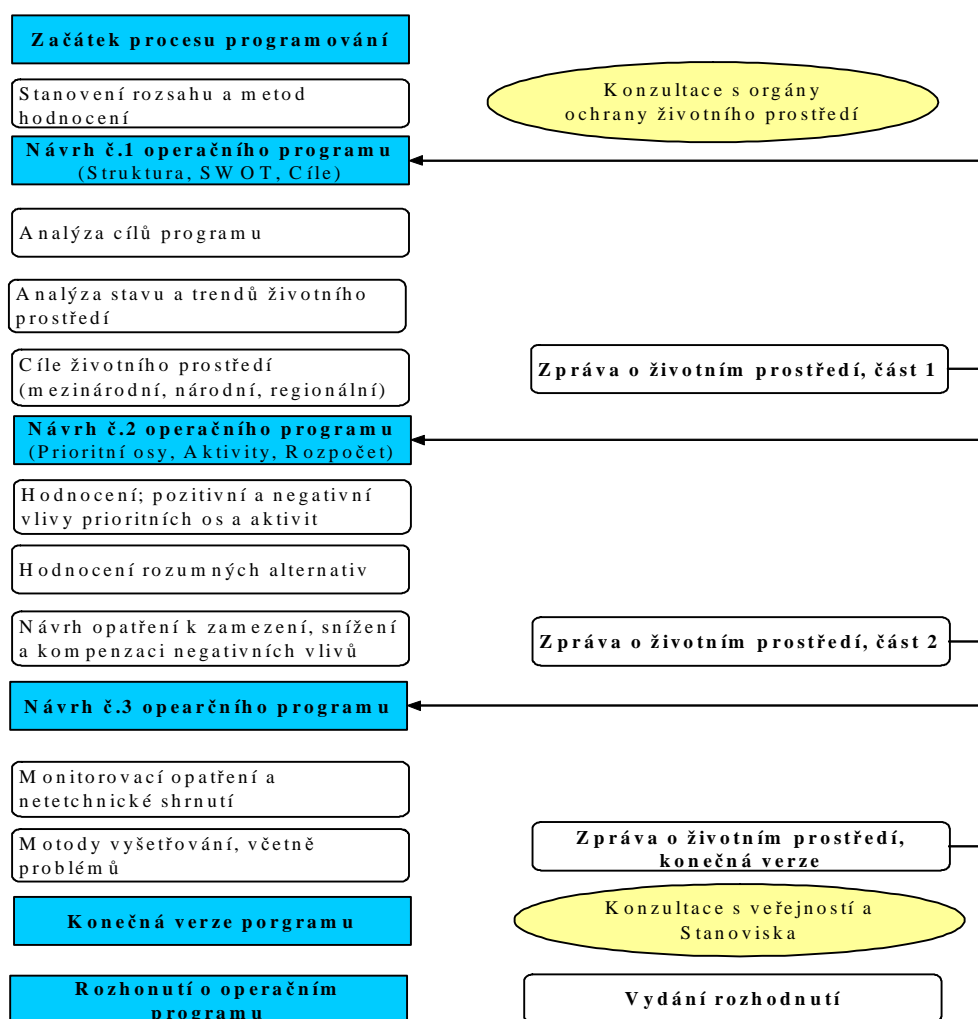
Programy přeshraniční spolupráce jsou uskutečňovány přes výběr jednotlivých projektů předložených vhodnými žadateli. Zvýhodnění životního prostředí je uskutečňováno díky výběrovým kritériím projektu, kde je zohledněna i otázka životního prostředí. SEA tým navrhl sadu kritérií pro každou oblast podpory. Indikativní výběrová kritéria se zaměřují na zavádění nových technologií a „nejlepších možných technologií“ obzvláště na zmírnění negativních dopadů na životní prostředí, podpora povědomí o životním prostředí a decentralizované turistiky, přijímání ISO 14.000/EMAS, zmírnění poptávky po dopravě a zavádění přeshraničního posuzování vlivů na životní prostředí, přispívání ke zkapacitnění environmentálního managementu a vychovávání k participaci a vytváření spolupráce při rozhodování. Zpráva o životním prostředí učinila závěr vztahující se k opatření, že bude monitorovat významné dopady na životní prostředí během procesu implementace programu.

4 Vzetí na vědomí doporučení týkající se životního prostředí programem

4.1 Vliv procesu SEA během přípravy programu a vliv Zprávy

Příprava návrhu operačního programu byla vedena v rámci široké Programovací skupiny, která se sestávala ze zástupců Národních orgánů Rakouska a České republiky, zástupců regionů, z oblastí životního prostředí stejně tak i z externích expertů zajišťovaných z technické pomoci programu, ex-ante hodnotitelů programu a týmu pro posuzování vlivů na životní prostředí (SEA). Celý proces, který trval od března do prosince, zahrnoval workshopy a setkání v Rakousku i v České republice a jednání s trvalou odezvou mezi SEA týmem a experty programu. Všichni experti úzce spolupracovali skrz konsensus hledající iterativní proces. Vstupy a návrhy orgánů zastupujících ochranu životního prostředí a SEA expertů v procesu programování a úzká spojitost v rámci celého procesu SEA zajistila, že aspekty týkající se životního prostředí byly vzaty do úvahy na co nejnižším stupni a byly dostatečně zakomponovány.

Schéma 2: Propojení procesu programování a SEA

4.2 Identifikace a hodnocení rozumných alternativ programu

Směrnice SEA požaduje identifikovat rozumné alternativy programu. V procesu, který byl více úrovněový, SEA poskytla doporučení, tak aby bylo možné optimalizovat program. Nejprve, SEA tým vydefinoval environmentální základ, který posloužil jako platný základ pro rozhodování v plánovaném procesu zahrnování aspektů životního prostředí. Tak jak byla Zpráva, obzvláště oblast aktivit, paralelně připravována s operačním programem, dopady na životní prostředí (pozitivní, neutrální a negativní efekty na složky životního prostředí) různých návrhů operačního programu byly vyšetřovány a hodnoceny SEA, během procesu přípravy programu. SEA tým navrhl reformulace a nové aktivity expertům programu, které byly většinou zakomponovány do následujících návrhů operačního programu. Tyto návrhy a doporučení pro úpravu prioritních os/oblastí podpory jsou brány za rozumné alternativy operačního programu. To je v souladu s požadavkem Směrnice SEA identifikovat, popsat a zhodnotit rozumné alternativy (Směrnice SEA, článek 5). Prostředky tohoto iterativního-adaptivního procesu posloužily k optimalizaci z pohledu udržitelnosti a životního prostředí tohoto programu tím, že zmírnily možné negativní dopady a zvýšily pozitivní dopady na složky ochrany životního prostředí. Bylo dosaženo podstatného zlepšení dopadu programu na složky ochrany životního prostředí, které je detailněji popsáno v Zprávě.

5 Konzultace

5.1 Úvod

V souladu se Směrnicí SEA, články 5 a 6, orgány zastupující životní prostředí a veřejnost měly možnost vyjádřit svůj názor k návrhu operačního programu a ke Zprávě o životním prostředí.

V rámci procesu SEA existovaly dva hlavní stupně:

- ♦ Stupeň 1: Stanovení rozsahu – Konzultace s orgány zastupující ochranu životní prostředí nad rozsahem a mírou detailnosti Zprávy
- ♦ Stupeň 2: Zpráva o životním prostředí a návrh operačního programu – Konzultace s veřejností a orgány zastupující ochranu životní prostředí nad Zprávou a návrhem programu

Oba tyto stupně konzultací byly prováděny souběžně jak v Rakousku tak i v České republice. Před začátkem veřejného připomínkování Zprávy a návrhu programu proběhly detailní konzultace s orgány zastupující ochranu životního prostředí nad výstupy SEA

Informace o probíhajícím procesu, byla pro veřejnost poskytována na webových stránkách www.oegut.at, které začaly v březnu 2006 a byly přístupné až do konce celého procesu.

5.2 Konzultace – Stanovení rozsahu

Ve vztahu k procesu stanovení rozsahu bylo uskutečněno několik jednání s následujícími orgány:

- Harald Rossmann, Obhájce životního prostředí v Dolním Rakousku (Advocacy for the Environment of Lower Austria) (jako zástupce “záležitostí životního prostředí pro Cíl 3 programu Rakousko-Česká republika” pro území Horního Rakouska, Dolního Rakouska a Vídně)
- Gottfried Lamers, Spolkové ministerstvo zemědělství, lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství BMLFUW (Rakousko)
- Jaroslava Honová, Ministerstvo životního prostředí (Česká republika)

Zejména se zástupci orgánů zastupujících ochranu životního prostředí se SEA tým dohodl nad geografickým a časovým rámcem a nad úrovní detailnosti hodnocení, metodologií stejně tak i nad oblastmi ochrany životního prostředí a indikátory.

5.3 Konzultace – Zpráva o životním prostředí a návrh operačního programu

V souladu s požadavky Směrnice SEA, Zpráva (stav k 19. říjnu 2006) a návrh operačního programu (verze 2.1, říjen 2006) byly dostupné k nahlédnutí od 13. listopadu do 14. prosince jak v Rakousku tak i v České republice.

Tyto dva dokumenty byly vyvěšeny a dána lhůta k veřejným konzultacím, dále byly poskytnuty informace o přípravě programu a procesu konzultací a veřejnost byla vyzvána k zasílání písemných připomínek na těchto webových stránkách:

- ♦ www.at-cz.net
- ♦ www.ceu.cz/EIA/SEA/Koncepce/Default.aspx (český SEA informační systém)
- ♦ www.oegut.at
- ♦ www.integranet.cz

České Ministerstvo pro místní rozvoj taktéž uveřejnilo informaci o procesu připomínkování a dán odkaz na výše uvedené webové stránky. Na začátku konzultačního procesu byly v České republice obeslány oficiálním dopisem všechny relevantní veřejné orgány s výzvou k podání připomínek.

V Rakousku Zpráva o životním prostředí a návrh operačního programu byly zaslány orgánům zastupujícím životní prostředí s žádostí o předání příslušným odborům a orgánům zastupujícím zemské vlády resp. Spolkové ministerstvo zemědělství, lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství

Navíc výzva k podání písemných připomínek byla zaslána na Obhájce (Adocacies of Environment) životního prostředí v Horním Rakousku, Dolním Rakousku a Vídní a organizaci zastřešující nevládní neziskové organizace, Ökobüro.

Konzultace byla taktéž oznámena ve zpravodaji OeGUT, který je adresovaný různým nevládním neziskovým organizacím pohybující se ve sféře životního prostředí, zástupcům veřejné správy a hospodářství.

5.4 Shrnutí připomínek veřejnosti

5.4.1 Vypořádání připomínek ke Zprávě o životním prostředí vzešlých během konzultací

Zásadní připomínky vznesené během veřejného připomínkování v Rakousku a v České republice tak jak byly zaslány jsou zaznamenány v následující tabulce:

Připomínky v Rakousku:

Vznesené připomínky	Jak byly vypořádány/Další poznámky
Spolkové ministerstvo zemědělství, lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství	
Zpráva neobsahuje žádné detaily týkající se výběru cílů v oblasti ochrany životního prostředí. Ty současné, zahrnují pouze několik částí složek ochrany. Toto tématická omezení má za následek omezený popis životního prostředí.	Příloha I písmeno e) Směrnice nařizuje, že Zpráva má obsahovat pouze cíle v oblasti ochrany životního prostředí, stanovené na mezinárodní úrovni, úrovni Společenství nebo národní úrovni, které mají vztah k operačnímu programu. Vztah k programu byl předpokládán na základě čl.6 Nařízení (ES) č.1080/2006. Nařízení ERDF určuje rámce pro proces přípravy programu a tím tak stanovuje potenciální tématické oblasti. Popis cílů ochrany životního prostředí a situace životního prostředí byly definovány na základě přílohy I písm. f) Směrnice. Úlohou SEA je pouze popsat informace vztahující se k programu.
Hodnocení dopadu potenciálních aktivit programu na cíle ochrany životního prostředí obsahuje pouze komentáře s pozitivním nebo negativním dopadem a vybrané cíle ochrany bez dalšího adresného určení skutečného dopadu na zmiňované složky životního prostředí.	Struktura dopadů v závislosti na prioritních osách/oblastí podpory je účelná a určuje základ pro systematické hodnocení operačního programu. Vytvořením tohoto, výsledky mohly být optimálně zakomponovány do dalších postupů a zlepšování programu s ohledem na důsledky pro životní prostředí. Kumulativní vlivy (např. hodnocení potenciálních vzájemných zesílených dopadů, jak požaduje Směrnice) tak jak je popsáno v kapitole 7, může být bráno na zřetel jako souhrnný popis nejvíce relevantních dopadů na jednotlivou složku životního prostředí.
Příslušná matice ukazuje vztahy mezi aktivitami a oblastmi životního prostředí. Neobsahuje vysvětlení, proč jednotlivé aktivity nejsou dotčeny. Zde je evidentní omezení vybraných složek životního prostředí na relevantních cílech ochrany životního prostředí.	Při posuzování "možných relevantních dopadů" přímé a nepřímé dopady na jednotlivé "oblasti aktivit" byly brány do úvahy. Relevantnost byla odvozena kontextu popisu „oblastí podpory“ a vypsání „možného zaměření podpory“ (což je indikativní nevyčerpávající seznam možných projektů) Je nutné poznamenat, že strategie operačního programu neumožňuje získat detailnější informace o konkrétních projektech, které budou realizovány. Z tohoto důvodu se hodnotitelé pohybují v „prostoru možností“ pro určování projekt, snaží se hodnotit a evaluovat možné dopady tak nejlépe jak je možné. Ačkoliv rozsah programu a jednotlivých oblastí podpory, byl intenzivně diskutován s programovací skupinou, tak aby bylo možno realisticky zhodnotit možné aktivity, které budou realizovány. Např. v oblasti podpory 1.3 přímý a nepřímý dopravní

	<p>efekt skrze transformaci pracovního trhu byl brán do úvahy.</p>
<p>Zpráva uvádí že preventivní, zjednodušující a kompenzační opatření (ve zkratce: opatření) jsou posuzovány jako alternativy. To musíme odmítnout. Směrnice ukládá hodnocení návrhu plánu a rozumných alternativ. Opatření týkající se snižování nemohou být považovány za alternativu ve smyslu Směrnice. Mimoto, Směrnice SEA taktéž požaduje hodnocení rozumných alternativ. Toto nebylo realizováno ve Zprávě.</p>	<p>Proces programování představuje postupný proces k finalizaci operačního programu. Dřívější návrhy byly objektem k posuzování na dopady na životní prostředí. Na této úrovni, doporučení SEA týmu byly představeny např. skrze „reformulaci oblastí podpor“, „nových aktivit“, „výběrová kritéria“ nebo jiné „podmínky pro realizaci“.</p> <p>V tomto smyslu, byla vytvořena rozumná alternativa k programu. Tento závěrečný návrh byl objektem konečného hodnocení finální verze Zprávy. Byly formulovány dodatečné komentáře s cílem dodatečných úprav programu a s cílem eliminovat zbývající negativní body (viz kapitola 8 Zprávy). Tyto komentáře jsou v souladu s přílohou I písm. g) Směrnice. Nicméně na základě dostupných informací velké negativní dopady nejsou předpokládány.</p> <p>S cílem optimalizace operačního programu, bylo vylíčeno mnoho množností, jak by mohl být dopad na životní prostředí optimalizován, a to díky používání výběrových kritérií a jejich možnou další úpravou.</p> <p>Díky specifikaci v článku 6 Nařízení (ES) č. 1080/2006 „nulová varianta“ není považována za „rozumnou variantu“ ve světle Nařízení. Nicméně dopad na životní prostředí „nulové varianty“ je vylíčen v kapitole 4 v souladu s přílohou I písm.b) Směrnice.</p>
<p>Pozitivní předpoklady nejsou srozumitelné. Zdá se, že pouze nejvíce pravděpodobné předpoklady byly vyšetřovány při odhadu. Z tohoto důvodu není zaručeno, že předpoklady budou skutečně reálné. Např. je předpokládáno, že nedojde k žádnému fyzickému rozvoji podnikatelských sítí nebo výstavbě technické infrastruktury v rámci oblasti podpory 1.1. V rámci operačního programu toto není výslovně vyloučeno.</p>	<p>Hodnocení potenciálních relevantních efektů (kapitola 6.2) obsahuje jak přímé tak i nepřímé efekty aktivit na složky ochrany životního prostředí. Toto bylo generováno z kontextu popisu „oblastí podpory“ a ze seznamu „možného rámce podpory“ (jako indikativního nevyčerpávající ho seznamu možných projektů).</p> <p>Hlavní základním bodem pro hodnocení vlivů - kromě detailního popisu oblastí podpory – je kapitola v programu „obecné zásady“ a „strategie programu“ společně s Nařízením (ES) č. 1080/2006, které definuje orientační rámec programu. Dodatečně, otázka byla intenzivně diskutována s programovací skupinou, finanční politikou programu a s oblastmi podpory a se zkušenostmi nabytými v předcházejícím období. Je nutné říci, že strategie programu neposkytuje žádné detailnější informace o jednotlivých konkrétních opatřeních, které budou realizovány. Z tohoto důvodu se hodnotitelé pohybují v „prostoru možností“ pro určování projektů, snaží se hodnotit a evaluovat možné dopady tak nejlépe jak je to možné. Je možné jistě předpokládat, že důraz v oblasti podpory 1 „infrastruktura a služby spojené s podnikáním a inovacemi“ bude kladen na „měkké projekty“ jako je rozvoj kooperačních sítí a určitě nebude fyzicky realizovat komerční parky nebo stavět extensivní technickou infrastrukturu. Taková aktivita by odporovala cílům programu a pouze takové mohou být relevantní sadou kritérií pro SEA.</p> <p>Bude podporována intenzivní přeshraniční spolupráce podnikatelských subjektů. Souvislost s územní expanzí jednotlivých subjektů nemůže být vyloučena.</p>

	<p>Souvislost s přírodní krajinou byl řešen v kapitole 6.2. Závažnost těchto efektů nemůže být na tomto stupni hodnocena. Ani velmi detailní výběr projektů skrze výběrová kritéria to nemůže zaručit. Mimoto, všechna environmentální nařízení ohledně projektů stále platí (např. EIA).</p>
<p>Výběrová kritéria a podmínky pro realizaci se snaží zajistit hodnotící podmínky a jejich vlivy. Ačkoliv nelze zajistit, že tato výběrová kritéria budou povinně dodržována. Bylo by vhodné představit vliv méně příznivých předpokladů v rámci alternativního hodnocení. Převzaté předpoklady nelze brát za realistické, založené na zkušenosti.</p>	<p>Rámec SEA vypořádává program přeshraniční spolupráce s opatřeními, cíli a prioritami.</p> <p>Předpokládané hodnocení je realistické vzhledem k aktivitám realizovaným v rámci programu INTERREG III A. „Významné negativní vlivy jako přímé tak i nepřímé souvislosti realizace programu“ nejsou předpokládány vzhledem k povaze a rozměru potencionálních vhodných aktivit. Dodatečně, oblasti byly intenzivně diskutovány s programovací skupinou, finančními možnostmi programu, oblastmi podpory a na základě zkušeností z uplynulého období.</p> <p>Pokud orgány ochrany životního prostředí předpokládají negativní vlivy a to jak přímé, tak i nepřímé z důvodu realizace programu, je nutné mít srozumitelné a obsáhlé argumenty.</p>
<p>Chybí celkové zhodnocení operačního programu. Jsou představeny pouze dílčí hodnocení jednotlivých prioritních os.</p>	<p>Netechnické zhodnocení a hodnocení kumulativních vlivů nabízí požadované celkové zhodnocení. Kromě toho, Směrnice nepožaduje celkové zhodnocení.</p>
<p>Monitorovací proces by měl být v každém případě použit při realizaci projektu. Aspekt environmentální relevance (na základě statutu-qou životního prostředí a realizace programu tj. projekty) by měly být monitorovány. Zpráva pro toto nabízí základ. Monitorovací systém by se měl zaměřit na stávající problémové oblasti.</p>	<p>Monitorovací systém programu se stále ještě upravuje. Komentář bude brán na zřetel programovací skupinou.</p>
<p>Monitoring by měl obsahovat prozkoumání, jestli výběrová kritéria byla dodržována, konkrétně zda-li není povinné dodržování kritérií nebo principů vytvářejících podmínky pro předpovídání vlivů na životní prostředí. Pokud nejsou povinné, nebo nejsou používané musí být předpovězeny jiné vlivy na životní prostředí. Toto by mělo být představeno v rámci monitorování.</p>	<p>Monitorovací systém programu se stále ještě upravuje. Komentář bude brán na zřetel programovací skupinou.</p>
<p>Strana 27: Stanovisko, že “V druhé polovině 90. let 20. století bylo díky třídění odpadů možné snížit množství odpadů z domácností a podobných míst.” není správné. Množství domácího odpadu a objemného odpadu pokleslo díky třídění odpadu na papír, sklo, kov a syntetické materiály. Samozřejmě odpad z domácností a podobných míst zahrnuje tříděný odpad. Proto množství odpadu z domácností a podobných míst narůstá. Od roku 1989 do roku 1995 objem domácího a velkoobjemového odpadu poklesl. Tato pasáž by měla být změněna.</p>	<p>Strana 27: Poznámka přijata a odstavec změněn na : „ Od roku 1989 do roku 1995 množství domácího odpadu pokleslo díky třídění na organický odpad, nebezpečný odpad a obalový odpad –papír, sklo, kov a syntetické materiály. Objem odpadů z domácností a podobných zařízení má vzrůstající trend.“</p>

Strana 49 a 56 Oblast podpory 2.2 Životní prostředí a prevence rizik: Vztahující se k aktivitě “Příprava přeshrančních odpadové strategie“, je nutné poznamenat, že je třeba dodržovat potřebná ustanovení EU	Strana 49 a 56 Použití slova „náležitě“ je míněno, že je nutné respektovat nařízení (ES)
Strana 58 Pokles objemu odpadu by nemělo být hlavním cílem, ale spíše pokles objemu odpadů, který musí být ukládán. Tak dlouho jak jen může odpad být součástí ekonomického cyklu skrze recyklaci, tak dlouho to může být považováno za udržitelný rozvoj. Z toho důvodu pokles odpadu by neměl být hlavní snahou (s ohledem na kvalitu i kvantitu), ale také skrz opatření k recyklaci a tím tak dát prioritu minimalizaci množství odpadu, který musí být předán k uložení.	Strana 58: Poznámka uznána následovně: „ hlavní cíle (nízké znečištění ovzduší a vody, efektivní nakládání se zdroji, snížení množství odpadu,...“ změněno na: „ hlavní cíle (nízké znečištění ovzduší a vody, snížení množství ukládaného odpadu,...“

Připomínky Česká republika

Vznesené připomínky	Jak byly vypořádány/ Další komentáře
Ministerstvo zemědělství, odbor státní správy, hospodářské úpravy a ochrany lesů	
Doporučení sjednotit rakouské a české oblasti životního prostředí. na české straně jsou úzce formulované s nereálnými cíly.	Referenční cíle v oblasti životního prostředí za Českou republiku jsou formulovány na základě existujících národních a mezinárodních strategických dokumentů. V porovnání s referenčními cíly v oblasti životního prostředí Rakouska vykazují tyto cíle poněkud konkrétnější zaměření nicméně vzhledem k většímu počtu cílů zůstává smysl jednotlivých referenčních cílů České republiky a Rakouska shodný.
Na straně 12, tabulka č. 2 „ Relevantní oblasti životního prostředí a cíle – Rakousko a Česká republika : lidské zdraví a pohoda česká strana „ Zapojit široké spektrum partnerů do ochrany životního prostředí a realizovat partnerství mezi úřady, nevládními organizacemi, soukromým sektorem a veřejností“ je mnohoslovné a vágní. Doporučujeme zestručnit a upravit.	Zmiňovaný cíl vychází z Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Princip partnerství, který tvoří podstatu tohoto cíle a jenž je jedním ze základních principů uplatňovaných např. právě v souvislosti se strukturálními fondy EU musí zůstat v tomto cíli zachován.
Fauna, flora včetně biodiversity a přirozených stanovišť : Požadujeme upravit text českého překladu „Protect hot spots of biodiversity“ a „brownfields reuse“.	Akceptováno (chyba překladu).
Na straně 13, Krajina a kulturní dědictví: přijmout rakouský text, který je kratší a výstižnější.	Akceptováno.
Ministerstvo zdravotnictví	
Souhlasíme s operačním programem s podmínkou dodržování ochrany zdraví zvláště ochrany před hlukem.	Akceptováno.
Ministerstvo životního prostředí, odbor ochrany vod	
Pokud budou všechny uvedené podmínky pro ochranu vod dodrženy, nemáme zásadní připomínky. Doporučujeme projednat opatření týkající se projektů příhraničních vod s příslušnou „Česko-rakouskou komisí pro hraniční vody“.	Akceptováno.

Ministerstvo životního prostředí, odbor ekologie sídel a člověka	
Věnovat větší pozornost ochraně krajiny – ochraně, správě, plánování a typologii	Akceptováno, ochranu krajiny je nutno pojmut systematicky, nicméně možnosti ochrany krajiny v programu přeshraniční spolupráce jsou omezené rámcem tohoto dokumentu. Přesto program obsahuje několik opatření na ochranu krajiny. Posouzení vlivů na životní prostředí se zaměřilo na specifickou ochranu krajiny.
Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky	
Věnovat pozornost ekologickým sítím, jejich vzájemnému přeshraničnímu provázání a vlivům staveb na krajinný ráz.	Akceptováno, tato problematika je částečně omezena povahou posuzovaného dokumentu, hodnocení vlivů staveb na krajinný ráz bude předmětem následných rozhodovacích procesů.
Újezdni úřad vojenského úřadu Boletice	
Zamezit negativnímu zásahům do krajinného rázu, zvýšit péči o krajinu. Projekty potenciálním negativním efektem na biotopy a chráněné druhy nesmí být podporovány, stejně tak i aktivity které brání rozvoji biotopů.	Akceptováno. Částečně jsou tyto problematiky zahrnuty do kritérií pro výběr projektů např. „Vyhýbá se projekt negativním vedlejším účinkům na biodiverzitu či jiné přírodní zdroje?“ „Přispívá projekt dlouhodobě k pozitivním vlivům na oblasti životního prostředí jako je biodiverzita, ...“

Připomínky k Natura 2000 (evropsky významné lokality)

Národní park Podyjí	
Neproběhlo hodnocení dopadu programu na Natura 2000.	Vzhledem ke skutečnosti, že předkladatelem programu je rakouská strana, proces hodnocení vlivů na životní prostředí v České republice neprobíhal dle zákona č. 100/2001 Sb. v platném znění. Ze strany Ministerstva životního prostředí nebyl vznesen požadavek na provedení posouzení vlivů na lokality soustavy Natura 2000 v České republice, tudíž nebyly obeslány orgány ochrany přírody a krajiny se žádostí o vydání stanoviska dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění. Akceptováno, tento požadavek byl zahrnut do stanoviska Ministerstva životního prostředí.
Je důležité zhodnotit lokálního působení jednotlivých prioritních os a oblastí podpry. Dopad na Natura 2000 závisí na výběru projektů a na jejich realizaci. Doporučujeme při plánování projektů s potenciálním vlivem na Natura 2000, oblast Podyjí, Popice-fara, Podmolí-strouha, Vranov nad Dyjí-základní škola respektovat plán Natura 2000. Doporučujeme účast Národního parku Podyjí při přípravě projektu.	Akceptováno, je zahrnuto v kritériích pro výběr projektů I ve stanovisku Ministerstva životního prostředí. Nicméně, všechna ustanovení o životním prostředí jsou platná (např. EIA).
Újezdni úřad vojenského úřadu Boletice	
Zajistit zvýšenou péči ochrany Natura 2000 obecně a na vojenském území Boletice v souladu se zákonem 222/1999 Sb. o zajištění obrany ČR	Akceptováno. Ochrana evropsky významných lokalit je všeobecně zahrnuta. SEA obsahuje ochranu Natura 2000 oblastí v rámci „ Vytváření příznivého stavu sítě Natura 2000 (včetně stavu biokoridorů) do cíle „ Chránit a obnovovat stanoviště a přírodní systémy a zastavit úbytek biodiverzity do roku 2010 a po něm“.

Nastavení regulace provozování cestovního ruchu v oblastech Natura 2000	V rámci operačního programu, včetně jeho SEA není možné stanovit konkrétní systémy regulace cestovního ruchu v evropsky významných lokalitách. Nicméně, všechna ustanovení o životním prostředí jsou platná (např. EIA).
Při posuzování uplatnit předběžnou opatrnost stanovit obecnou podmínku pro územní plánování, přípravu a realizaci projekt.	V rámci SEA lze stanovit podmínky pro přípravu projektů. Obecná podmínky byla stanovena v rámci kritérií výběru projektu .
Všechny projekty budou realizovány v souladu s ochranou a integritou soustavy Natura 2000	Akceptováno, je zahrnuto v kritériích pro výběr projektů I ve stanovisku Ministerstva životního prostředí. Nicméně, všechna ustanovení o životním prostředí jsou platná (např. EIA).

Na základě výše zmíněných připomínek Ministerstvo životního prostředí vydalo konečné stanovisko, které je přílohou tohoto dokumentu.

5.4.2 Jak byly vzaty do úvahy připomínky vzešlé během konzultací operačního programu

Jak znázorňuje Schéma 1 (strana 4) a kapitola 4, připomínky SEA týmu byl brány do úvahy, při celém procesu přípravy operačního programu a byly částečně zakomponovány do programu. Celý proces přípravy programu probíhal od října 2006 do února 2007 a v rámci této přípravy proběhlo jedenáct jednání programovací skupiny a mezi nimi probíhaly písemné procedury. Tato programovací skupina byla složena ze zástupců Ministerstva pro místní rozvoj České republiky, Spolkového kancléřství Rakouska, šesti zainteresovaných regionů (Jihočeský kraj, kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Dolní Rakousko, Horní Rakousko, Vídeň) a zástupců euregionů. Externí experti zajišťovali podporu při psaní návrhu operačního programu. Taktéž byly brány při psaní do úvahy připomínky ostatních národních institucí (např. ministerstva), které nebyly součástí programovací skupiny.

6 Důvody přijetí programu

Při přípravě programu bylo do procesu zahrnuto hledisko dopadu operačního programu na složky ochrany životního prostředí. Hodnocení ukázalo, že se nepředpokládají žádné výrazné negativní dopady z realizace programu. SEA podpořila toto hodnocení poskytnutím připomínek pro zlepšení operačního programu z pohledu ochrany životního prostředí. Tyto návrhy na nové aktivity, reformulace a výběr projektů byly zahrnuty s cílem podpořit pozitivní dopady na životní prostředí a zmírnění negativních dopadů. Tabulka pod textem podává přehled nad hlavními návrhy SEA týmu i s jejich vypořádáním operačním programem.

Připomínky SEA	Převedení do programu
<ul style="list-style-type: none"> • Připomínka k silnější provázanosti přenosu technologií a inovačnímu procesu se zaměřením na efektivní využívání energií a zdrojů. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zahrnuto do operačního programu v části 6.2.2. a ve větší podrobnosti v doprovodné dokumentaci
<ul style="list-style-type: none"> • Navrženo zavádění(přeshraničnímu) systému hodnocení se záměrem podporovat „čisté a efektivní technologické zdroje“ udržitelné formy cestovního ruchu atp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zahrnuto do operačního programu v části 6.2.2. a ve větší podrobnosti v doprovodné dokumentaci
<ul style="list-style-type: none"> • Pozitivní dopady by mohly být dále rozšířeny pomocí mobilizace např. regionálního kapitálu, eko technologií nebo environmentální management jako oblast pro rozvoj lidských zdrojů, pracovní trh, vzdělávání a výchovu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zahrnuto do operačního programu v části 6.2.2. a ve větší podrobnosti v doprovodné dokumentaci
<ul style="list-style-type: none"> • Doporučení podpory realizace systémů řízení životního prostředí a auditních schémat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zahrnuto do operačního programu v části 6.2.2. a ve větší podrobnosti v doprovodné dokumentaci
<ul style="list-style-type: none"> • Doporučení přidat opatření k propagaci dopravy šetrné k životnímu prostředí/udržitelný systém dopravy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zahrnuto do operačního programu v části 6.2.2. a ve větší podrobnosti v doprovodné dokumentaci
<ul style="list-style-type: none"> • Posílení přeshraničních aktivit (společné plánování dopravních koridorů, SEA/EIA, veřejná doprava, rozvoj obchodů, atp.) . 	<ul style="list-style-type: none"> • Zahrnuto do operačního programu v části 6.2.2. a ve větší podrobnosti v doprovodné dokumentaci
<ul style="list-style-type: none"> • Nemůže být vyloučeno realizací programu zábor krajiny, šíření měst a ztráta půdy zábořem. Z principiálních důvodů, by měla být veškerá nová výstavba, pokud to jen trochu bude možné, realizována na území brownfields. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bude zahrnuto a bráno na zřetel v doprovodné dokumentaci v části věnované výběru projektů
<ul style="list-style-type: none"> • Bylo doporučeno při výběru ve všech oblastech podpory realizované programem, zahrnout kritéria s ohledem na životní prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bude zahrnuto a bráno na zřetel v doprovodné dokumentaci v části věnované výběru projektů

7 Monitoring dopadů na životní prostředí z realizace programu

7.1 Úvod

Směrnice SEA požaduje, aby významné efekty na životní prostředí při realizaci programu byly monitorovány, s cílem, mezi jinými, odhalit na co nejnižší úrovni nepředpokládané nepříznivé efekty a být tak následně schopen podniknout přiměřené nápravné opatření.

7.2 Doporučení SEA

SEA doporučila, že monitorování významných vlivů na životní prostředí by mělo být integrální součástí průběžného a následného (ex post) hodnocení programu. Při přípravě průběžného a následného hodnocení bude důležité zahrnout do něj explicitní požadavky na posouzení významných vlivů činností a projektů na relevantní klíčové cíle v oblasti životního prostředí. Tyto klíčové cíle jsou podrobněji popsány níže. Do průběžného hodnocení by měl být zahrnut rovněž explicitní požadavek

navrhnout nápravná opatření v případě, že se při hodnocení zjistí neočekávané nepříznivé vlivy na životní prostředí.

7.2.1 Posouzení současného systému monitorování

Rozumný výchozí bod představuje model monitorování posuzující vlivy programů strukturálních fondů na životní prostředí navržený organizací ÖROK¹⁹ v Rakousku, situovaný na úroveň projektů.

Pokud vezmeme v úvahu povahu možných činností a za účelem zjistit, zda, a do jaké míry, má program pozitivní vlivy na životní prostředí, musí být každý projekt analyzován na základě čtyř klíčových cílů v oblasti životního prostředí (nízké emise do ovzduší a vody, efektivní využívání zdrojů energie, snižování množství odpadu, biodiverzita a ochrana krajiny).

Jádro posuzování vlivů projektů na životní prostředí v období 2000 - 2006 se omezovalo na tři převážně nominální kategorie pro každý projekt, konkrétně:

- “neutrální z hlediska životního prostředí”,
- “pozitivní vlivy na životní prostředí” a
- “velmi pozitivní vlivy na životní prostředí” nebo, při použití alternativní formulace, projekt "orientovaný na životní prostředí".

V současné době uplatňovaný přístup se zaměřuje pouze na pozitivní vlivy. Pro účely SEA to nepovažujeme za uspokojivé. Tento přístup může být optimalizován.

7.2.2 Návrhy na zlepšení systému monitorování

Možnost A: Drobné úpravy navrženého systému monitorování

Systematickou SEA byl nalezen soubor relevantních cílů v oblasti životního prostředí pro posuzování programového dokumentu. Tyto cíle plně odrážejí relevantní cíle v oblasti životního prostředí stanovené na úrovni EU a v Rakousku a České republice.

Pokud by takový soubor relevantních cílů v oblasti životního prostředí poskytoval příliš složitý rámec pro zkoumání skutečných vlivů na životní prostředí, může být systém monitorování vlivů na životní prostředí založen na dvou principech:

- monitorování vlivů na životní prostředí se zaměří na soubor čtyř klíčových cílů v oblasti životního prostředí (nízké emise do ovzduší, vody a půdy, efektivní využívání zdrojů materiálů a energie, biodiverzita a ochrana krajiny),
- údaje o skutečných vlivech realizovaných projektů budou shromažďovány prostřednictvím systematictější analýzy, jak je shrnuta níže.

---

¹⁹ Umweltdimensionen und Bewertungsskala zur Evaluierung von Umweltwirkungen der Strukturprogramm (2002); ÖROK

Tabulka1: Monitorování omezené na 4 klíčové cíle v oblasti životního prostředí

Projekt	Vlivy projektu na cíle v oblasti životního prostředí relevantní pro programový dokument			
	Pozitivní	Neutrální nebo nerelevantní pro daný projekt	Negativní	Stručné vysvětlení rozsahu a povahy vlivu
Nízké emise do ovzduší, vody a půdy				
Efektivní využívání zdrojů materiálů				
Efektivní využívání zdrojů energie				
Biodiverzita a ochrana krajiny				

Možnost B: Optimální úpravy navrženého systému monitorování

Tento návrh vychází z předpokladu, že při zkoumání skutečných vlivů realizace programového dokumentu na životní prostředí by měly být posouzeny vlivy navrhovaných činností na širší soubor cílů v oblasti životního prostředí relevantních pro programový dokument, nalezených v rámci této SEA.

Pokud by takové uspořádání bylo možné, může být optimální systém monitorování vlivů na životní prostředí založen na dvou principech:

- monitorování životního prostředí se zaměří na soubor cílů v oblasti životního prostředí relevantních pro programový dokument, definovaných v rámci SEA,
- údaje o skutečných vlivech realizovaných projektů budou shromažďovány prostřednictvím systematické analýzy nastíněné ve Zprávě.

7.3 Rozhodnutí o programovém monitoringu

Doporučení SEA, že monitorování významných vlivů na životní prostředí by měl být integrální součástí průběžného a následného (ex post) hodnocení programu bylo vzato na vědomí. A protože ještě nebylo rozhodnuto partnery programu jakým způsobem bude prováděno hodnocení – proces řízení operačního programu sám o sobě je detailní (zahrnuje průběžné a/nebo střednědobé hodnocení) na této úrovni není možné určit plán SEA-monitoringu. Ačkoliv je zcela evidentní, že SEA-monitoring bude spojen s hodnocením operačního programu.

S cílem ulehčit hodnocení dopadu operačního programu na životní prostředí, se předpokládá, že data pro tento účel, se budou shromažďovat kontinuálně z úrovně projektů. Možnost A návrhu SEA je proto jednou z možností, jak zlepšit systém používaný v období 2000-2006. Nicméně partneři v

programování mohou nalézt potřebu k úpravě našeho návrhu během dodatečných diskuzí nad sadou indikátorů používaných pro úroveň projektu. Například může být užitečné, rozlišit mezi indikátory používanými pro úroveň projektů takové, které jsou výrazně orientovány ke zlepšení situace životního prostředí a ostatní projekty, které přispívají ke zlepšení, ale nejsou explicitně zaměřeny na složky ochrany životního prostředí.

Přesto, detailní procedura pro identifikaci nepředpokládaných negativních efektů a přijetí nápravných opatření musí být vyhotovena partnery do začátku realizace operačního plánu.

8 Informování veřejnosti

Předpokládá se, že po fázi rozhodování o přijetí programu, budou informována veřejnost a orgány na ochranu životního prostředí, že byl přijat program, stanovisko SEA a popis opatření s rozhodnutím o monitorování výrazných efektů na životní prostředí.

Na základě těchto rozhodnutí, tyto oblasti budou dostupné na následujících webových stránkách:

- ♦ www.at-cz.net
- ♦ www.oegut.at

PŘÍLOHA – Stanoviska v Rakousku a České republice

Paní
Ilse Göll
Spolkové kancléřství Rakouské republiky
Odbor VI/4

Ballhausplatz 2
1014 Vídeň

Vídeň 13.12.2006

BMLFUW-LE.1.4.2/0049-II/3/2006

Re: SEA – Přeshraniční spolupráce AT-CZ 2007-2013

Vážená paní Göll,

Na základě důkladné analýzy předložené zprávy o životním prostředí (Zprávy), která proběhla všemi dotčenými odděleními tímto vydáváme souhrnné stanovisko za všechny naše oddělení:

Obecné body:

Vítáme výstižnou, jasně strukturovanou představnou Zprávu. Ačkoliv, musíme kritizovat následující nedostatky v obsahu:

Na základě přílohy I Z b) až d) Směrnice SEA, musí být představen současný stav, charakteristika a relevantní problémy v oblasti životního prostředí. Tyto části jsou, celkem vzato, uvedeny v kapitole 4 pomocí které oba popisy a následně také hodnocení je orientováno na opatření k ochraně specifikované v kapitole 3.3. Ačkoliv by někdo mohl uvítat fakt, že vůbec nějaké oblasti byly ustanoveny, tyto oblasti představují pouze zlomek. Zpráva neobsahuje žádné detailnější informace o výběru oblastí. Tento limit proto vede pouze k částečnému popisu podmínek životního prostředí. Tato Zpráva obsahuje stanovisko, o pozitivních nebo negativních efektech na vybrané oblasti životního prostředí; ačkoliv hodnocení neobsahuje žádná souhrnná data o současném efektu na subjekty hodné ochrany.

Matice relevance ukazuje zda-li existují „vztahy“ mezi aktivitami a hlavními otázkami/indikátory. Tabulka nedává žádný důvod, proč například některé aktivity nejsou dotčeny. Čímž, na tomto místě opět, omezenost oblasti životního prostředí pokrývající pouze část opatření ochrany životního prostředí považujeme za problém- např. ačkoliv oblast podpory 1.3. zajisté má efekt na obyvatelstvo, lidské zdraví a pohodu, tak určitě má i efekt na jiné složky než ty citované.

Zpráva uvádí, že preventivní, snižující a kompenzační opatření (ve zkratce: opatření) jsou vyšetřovány jako alternativy. Musíme to důrazně odmítnout. Směrnice SEA nařizuje provádět hodnocení návrhu plánu a rozumných alternativ. Opatřeními která jsou zamýšlena zabraňovat nebo kompenzovat negativní efekty nepředstavují alternativu, tak jak je definována ve Směrnici SEA. Navíc, Směrnice SEA také vyzývá ke zhodnocení rozumných alternativ. Toto nebylo uděláno v tomto případě.

V souvislosti s hodnocením, musí být řečeno k výše uvedenému, že pozitivní předpoklady nejsou vždy všeobecné. Zdá se, že byly provedeny pouze nejméně pravděpodobné předpoklady při stanovování. Proto, není jisté, že předpoklady budou opravdu reálné. Tímto, je například myšleno, že nebude realizován v rámci oblasti podpory 1.1 žádný fyzický rozvoj podnikatelských sítí nebo výstavba technické infrastruktury (viz program, 6.1.1.), jako opatření vhodné podpory. V programu nejsou opatření, ve kterých by bylo budováno vyloučeno. Ačkoliv je pravda, na základě takzvaných „výběrových kritérií“ nebo podmínek pro realizaci – která jsou velice vítána – je učiněn pokus, zajistit vyšetřování předpokladů a jejich vlivů, není zaručeno, že budou aplikována tato výběrová kritéria. Zde by bylo vhodné ukázat vlivy, vycházející z méně pozitivních předpokladů v rámci vyšetřování alternativ. Ve světle zkušeností, domněnky a hodnocení zde provedené musí být označeny jako nerealistické.

Dále, je nutné podotknout, že není součástí Zprávy celkové zhodnocení operačního programu: Zpráva obsahuje pouze hodnocení prioritních os.

Proces monitorování by měl být v každém případě použit při realizaci projektů, obzvláště u těch, kde je zřejmý vztah na životní prostředí (skrz obou, jak existující situaci, tak i efektu realizace plánu nebo projektu.) Tato Zpráva pro toto slouží jako základ. Monitoring, v jakékoliv podobě, by měl ohraničit současné problémové oblasti. Dodatečně k tomu, by monitoring mohl obsahovat náhled, zda-li výběrová kritéria jsou dodržována, zejména, pokud to není povinné, jako dodržení kritérií nebo principů předurčených k vyšetřování vlivů na životní prostředí. V případě, že toto není dodržováno, není používáno, musí být předpokládány i jiné efekty na životní prostředí. Toto by mělo být představeno v rámci monitoringu.

Z hlediska pohledu nakládání s odpady, musí být napsáno následující vztahující se ke Zprávě:

Strana 27:

Stanovisko, že “V druhé polovině 90. let 20. století bylo díky třídění odpadů možné snížit množství odpadů z domácností a podobných míst.” není správné.

Množství domácího odpadu a objemného odpadu poklesl díky třídění odpadu na papír, sklo, kov a syntetické materiály. Samozřejmě odpad z domácností a podobných míst zahrnuje i tříděný odpad. Proto množství odpadu z domácností a podobných míst narůstá.

Od roku 1989 do roku 1995 objem domácího a velkoobjemového odpadu poklesl. Tato pasáž by měla být změněna.

Strana 49 a strana 56

Oblast podpory 2.2 Životní prostředí a prevence rizik

Vztahující se k aktivitě “Příprava přeshrančních odpadové strategie“, je nutné poznamenat, že je třeba dodržovat potřebná ustanovení EU o dohledu a přepravě odpadu v rámci, z a do zemí EU, musí být proto všechna relevantní opatření dodržována.

Strana 58

Pokles objemu odpadu by nemělo být hlavním cílem, ale spíše pokles objemu odpadů, který musí být ukládán. Tak dlouho jak jen může odpad být součástí ekonomického cyklu skrze recyklaci, tak dlouho to může být považováno za udržitelný rozvoj. Z toho důvodu pokles odpadu by neměl být hlavní snahou (s ohledem na kvalitu i kvantitu), ale také skrz opatření k recyklaci a tím tak dát prioritu minimalizaci množství odpadu, který musí být předán k uložení.

V souvislosti s tím, vzrůstající využívání odpadů dává prioritu recyklaci odpadu, proto do roku 2012 byla dán jeden z cílů mezi ostatními relevantními v oblasti životního prostředí v České republice na straně 14.

V zastoupení Spolkového ministra:

Dipl.Ing. Gottfried Lamers

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

100 10 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

Ministerstvo pro místní rozvoj
odbor regionální přeshraniční spolupráce
Staroměstské nám. 6
110 15 Praha 1

Váš dopis značky:

Naše značka:
ENV/06

Vyřizuje:
Ing. Václavčíl 2018

PRAHA:
20. 12. 2006

Věc: Stanovisko Ministerstva životního prostředí ke koncepci „Program Cíl 3 – Územní přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika 2007 – 2013“

Dne 7. 11. 2006 obdrželo Ministerstvo životního prostředí návrh koncepce „Program Cíl 3 – Územní přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika 2007 – 2013“ včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí, který byl dne 13. 11. 2006 zveřejněn v Informačním systému SEA, na internetových stránkách Ministerstva životního prostředí ČR. Ve stanovené lhůtě obdrželo Ministerstvo životního prostředí 8 vyjádření.

Na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení a obdržení vyjádření (viz příloha) vydává Ministerstvu životního prostředí následující stanovisko:

1. Konkrétní projekty podpořené v rámci koncepce musí respektovat územní ochranu a integritu evropsky významných lokalit a ptáčích oblastí soustavy Natura 2000 a nesmí vést k poškození nebo zhoršení stavu předmětu ochrany těchto území.
2. Při podpoře projektů důsledně respektovat platnou právní úpravu v oblasti ochrany přírody a krajiny a důsledně dbát na zachování krajinného rázu.
3. Při přípravě jednotlivých projektů je nezbytné respektovat zvláště chráněná území, jejich ochranné podmínky a plány péče o ně. Při posuzování konkrétních projektů je také nezbytné respektovat lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Dále je nutné do následného výběru konkrétních projektů zapojit příslušné orgány ochrany přírody a krajiny.

S pozdravem

Ing. Jaroslava HONOVÁ
ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC